

IGEHIRDETŐ

Az Erdélyi Református Egyházkerület folyóirata

A székelydályai műemlék templom

1997. szeptember

VIII. évf. 9. sz.

Tartalom

Tanulmány

Claus Westermann: Az atyákról szóló történetek alkotórészei. 1. Genézis 12–50. fej.	423
Sándor Judit: Mária.....	425

Vasárnapi prédikációk

Boross Géza: Képmutatás nélkül való hit. 2Timóteus 1,5–7	426
Bustya Dezső: Mindig Jézussal... Lukács 24,30–31	430
Csiha Kálmán: Józsué. Józsué 24,14–15.24–25	432
Cseri Kálmán: De te maradj meg! 2Timóteus 3,12–14.....	437
Henk G. van de Graaf: Istenadta emberi élet.1Mózes 2,4–17.....	441
Geréb Zsolt: Engedelmesség. 1Péter 2,13–17.....	446
Kováts László: Közöttünk az Úr. Kolossé 1,27b–28	449
László Dezső: Az alkalmas időben segítő kegyelem. Máté 15,21–28.....	452
Waiier Lúthi: Könyörgés az éjszakában. 1Mózes 18,17–33	456
Nagy István: Külső és belső emberünk. 2Korinthus 4,16–18	460
Nagy László: „Amíg az ég a föld felett léssen”. 5Mózes 4,18–21.....	462
Walter Peter: Búcsú. Róma 12,12.....	465

Alkalmi prédikációk

Esketési beszéd

Nagy László: Mindennapi kenyertünk. Máté 6,11	468
---	-----

Temetési beszédek

Balogh Béla: A cél. Márk 13,13b.....	469
Henter György: Földi testből mennyei testbe. 1Korinthus 15,40,49	470
László Dezső: Az igényes élet el nem múlt értékei. Zsoltárok101,2–3	472

Vallástanítás

Szallós Kis Judit: Józsué és a honfoglalás. 4Mózes 13,14; 5Mózes 34, Józsué 1–3. részek	474
--	-----

A lapot alapította: D. Dr. Csiha Kálmán és Nagy László

Főszerkesztő: Nagy László

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Az Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa

Kéziratokat nem örzünk meg és nem küldünk vissza

Készült a Református Egyház Misztótfalusi Sajtóközpontjának
nyomdájában

Felelős vezető: Tonk István

Műszaki szerkesztő: Bálint Lajos

Korrektor: Hatházy Ferenc

Számítógépes szedés, tördelés: Nagy Andrea

Tanulmány

Claus Westermann

Németország

Az atyákról szóló történetek alkotórészei

1. Genézis 12–50. fej.

Genézis 12–50. fejezete összetett mű. E kompozíció fő alkotórészei az elbeszélések, melyekhez másik két szövegcsoporthoz csatlakoznak. Az egyik csoportba a nemzeti táblázatok és az útleírások tartoznak. A 12–50. fejezetekhez egy másik szövegcsoporthoz járul, amelynek az 1–11. fejezetekben nincs megfelelője: ezek az ígéretek. E különbség abban áll, hogy az ígéretek rejtett funkciója (hacsak ezek nem tartoznak elválaszthatatlanul az illető elbeszéléshöz) az atyák, valamint a nép története közötti kapcsolat megteremtése. E szövegcsoporthoz azt mutatja, hogy az atyák története a nép történetének szem előtt tartásával, ennek előtörténeteként komponálódtak. Egy másik, az ígéretekkel teljesen független összekapcsolást az atyák és a nép története között a genealógiák képeznek. Ezek a nép történetére irányulnak. Az összekapcsolás két – ismét egymástól független – felépítésben valósul meg: 1. A három ösanya, Ábrahám, Izsák és Jákób egyetlen nemzeti sorban kapnak helyet. Izsák Jákób atyja – Ábrahám Izsák atyja lesz. 2. Jákób (= Izrael) tizenkét fiú atyjává válik, akik Izrael egy-egy törzsét testesítik meg, vagy egy-egy törzs „atyjaként” jelennek meg. Az első felépítés belesimul az atyák történeteinek kompozíciójába; a második felépítés – a tizenkét törzsalapító Jákóbtól való származtatása – kiemelkedik az atyák történetének kompozíciójából. E konstrukció az atyák korából átnyúlik a következő korszakba. Az atyák történeteinek a következő korszakba, a törzsek kánaáni történetének idejére való áthúzóására gondosan ügyelnünk kell.

Az atyák történeteinek a kompozíció feltételei között kettős befejezése van: az 50. fejezet a tizenkét Jákób-törzs Egyiptomba való megérkezésével ér véget; a 49. fejezet a törzsek kánaánbeli feltűnését és fejlődését teszi meg befejezésnek. E kettős befejezésnek megfelelően, a 12–50. fejezetekben kétféle célkitűzést ismerhetünk fel. Az egyik az atyáktól egyenesen Izraelhez vezet; ez megfelel a Pentateuchos hagyományának, mely szerint Jákób leszármazottai az Egyiptomból való kivonulás, a pusztai vándorlás és a honfoglalás után (Józsue könyve szerint) közvetlen módon Izraelé válnak. Ennek nincs tudomása az önálló törzsek életének kiterjedt történelmi korszakáról. – A másik vonal elvezet az atyáktól a törzsek önálló történelmi korszakához, amelyben a Gen 49 tanúsága szerint a törzsek még függetlenül élnek. Ebből az következik, hogy a különálló anyagot képező ígéretek a kétféle vonalvezetés közül az előbbihez tartoznak. Ez különösen Gen 50,24-ben válik nyilvánvalóvá, amikor a két befejezés egyike egybeesik az „ígéret” alkotóelemmel. Innen vezetendők le azok a szempontok, amelyek meghatározzák az atyák történetének magyarázását.

A kétféle vonal egymástól eltérő volta abban is megmutatkozik, hogy amennyiben az ígéretek nem teljesednek be az atyák idején, akkor ezek mindegyike Izraelre tekint. Gen 49. fej. (és Deut 33. fej.) azt mutatja, hogy ténylegesen voltak a törzseknek adott ígéretek; azonban ez az ígéretek egyike sem vonatkozott Ábrahámra, Izsákra vagy Jákóbra. Ennek rendkívüli jelentősége van: egyfelől azt igazolja, hogy az atyák korában Izrael be nem teljesedett ígéretek letéteményese. Másrészt annak igazolása, hogy az atyák történeteiben az akkori közösségi formáknak megfelelően az ígéretek három körre tekintenek: a családra, a törzsre és a népre. Ebből eredően a 12–50. fejezetek magyarázatánál három területet kell szem előtt tartanunk, amelyeken belül a történetek foganhattak. En-

nek metodikai jelentőséget tulajdonítunk, mivel ezáltal megszűnik a korábbi alternatíva, melynek értelmében a 12–50. fejezetek egyik-másik elbeszélése vagy csak az atyák korában keletkezhetett, vagy csak a letelepedett Izrael kebelében. Ily módon feltételezhető, hogy az atyák történetei egy háromstádiumos úton születtek, ami mindenekelőtt azt jelenti, hogy az út második szakasza öntörvényűséget nyer. Az egyszerű szembeállítás: történelmi keletkezés – történelem előtti keletkezés, nem elégséges immár. Egy olyan köztes korszak megtalálásán kell fáradoznunk, amelyre sem a családi, sem az állami struktúrák nem jellemzőek, hanem amely a kettő között helyezkedik el. Ez a fázis, amint azt a Bírák könyvében magunk előtt látjuk, úgy nyer jelentőséget, mint a három fázis egyike, amelyben az atyák történetei előálltak és elnyerték mai formájukat.

Ezáltal kapcsolat teremődik a kutatástörténet azon szakaszával, amelyben az atyákról szóló történeteket a törzsek történeteként értelmeztük. Ezt a fajta értelmezést az a nézet tette lehetővé, mely szerint az egyes személyek a törzsek képviselői lehetnek, amint ez kétséget kizáróan fennáll Jákób tizenkét fiának esetében. Az atyák történeteinek törzstörténeti értelmezésére utalunk, ami lehetőségként elfogadható ugyan, de általánosításként elutasítandó. Tradíciótörténetileg e törzstörténeti értelmezés arra a tételre szűkül le, hogy a törzsek igazi történetét, azaz kánaáni önállóságuk fázisát a három fázis egyikeként ismerjük el, amelyben az atyák történetei megszülethettek. Ennélfogva a törzsek kánaáni történelme irányából tevődik fel a kérdés, hogy annak milyen jelentősége van az atyák történetei, az atyák hagyományai tekintetében, továbbá, hogy az atyák történeteinek elemei és motívumai milyen értelmet nyerhettek a törzsek önálló élete révén, és hogy a törzsek korában milyen érdekek működtek közre az atyák történeteinek továbbformálásában, átalakításában és áthagyományozásában.

Az atyák történetei előállításának kérdéséhez ezáltal egy új látószög járul. Ha az izraeli nézőpontból végzett exegézis a szövegek északi (vagyis izraeli) vagy pedig déli (azaz júdeai) eredetét taglalta, akkor az atyák történetei előállításának irodalmi fázisától indultak el. E kérdésfelvetés nem kielégítő, sok esetben helytelen. Inkább így kérdezzünk: utal-e a szöveg a törzs életterületére, annak különleges érdekeire stb., a család (a ház) vagy az egész Izrael életterületére? A törzstörténeti értelmezés a törzs történetét a politikai oldalról értelmezte. E hibát elkerülendő, a törzset társadalmilag önálló, tulajdon életérdekeit érvényesítő dimenzióként kell értékelni. Jelentőségének felbecsülése az atyák történetei előállításának szempontjából csakis ily módon lehetséges.

Eszerint az atyák történeteinek magyarázásakor abból kell kiindulnunk, hogy azok két síkban helyezkednek el. Az egyikben a Pentateuchos részét képezik és ezáltal bizonyos sorrendet nyernek, amely az Egyiptomból való kivonulással kezdődik és Izrael kánaáni letelepedésével ér véget; a másik síkban azoktól teljesen független elbeszéléseként tűnnek fel, amelyek Palesztina körül, valamint Palesztinában tartózkodó félnómád családokat vagy nagycsaládokat ábrázolnak, jóval az Egyiptomból való kivonulás előtt. Az atyák történetei csak a második síkban válnak összefüggő egészzé, egyrészt a származási kapcsolódás révén, ami által három egymást követő nemzedékről szóló elbeszéléssé válik, másrészt az ígélet-motívum révén, amely Izrael történetéhez is megteremti a kapcsolópontot. Az atyák történetei magyarázásának alapvető kérdése annak felfedezésében rejlik, hogy a két síkot milyen viszony, illetve kapcsolat köti össze.

Tudományosság szempontjából azt a magyarázatot is meg kell vitatnunk, amely a Pentateuchos irodalmi rétegei között meghúzódó történetek írásbeli fázisát, valamint szóbeli (részben írásbeli) előtörténetét – úgy, amint az a végleges írásba foglaláskor lezárult – egyaránt figyelembe veszi. Ebből adódik az atyák történetei magyarázásának rendjén az a követelmény, hogy az írásbeli végső formától visszajusson azokhoz a korábbi egységekhez, amelyekből az írásos művek kinöttek, amelyekből az egész együttes

egybeállt. E kérdés mindenekeelőtt arra vezet, hogy József történetét különválasszuk az azt megelőző történetektől. Abban ugyanis teljes az egyetértés, hogy József történetének – mielőtt az bekerült volna az frott művek közé – a Gen 12–36. fejezeteitől eltérő előélete volt. József története már a betagolás előtt önállóan létezett; ezt mutatja a 12–36. fejezetektől eltérő irodalmi formája. Míközben Gen 12–36. fejezetek nyilvánvaló módon egybetartoznak a 37–50. fejezetekkel, mégsem mutatnak olyan mérvű egyöntetűséget, mint a 37–50. fejezetek. Sőt, egész sor jel utal arra, hogy az Ábrahám- (12–25. fej.), valamint a Jákób–Ézsau-ciklusnak (26–36. fej.) más-más tradíciótörténete volt az egybeszerkesztés előtt. (Egyelőre nyílt kérdés marad az, hogy Izsák története egykor ugyancsak önálló ciklust képezett-e.) Ebből az következik, hogy a két elbeszélésciklus sajátos, az egybedolgozást megelőzően különálló ciklusként kell szemlélni, illetve tanulmányozni.

(Genesis 12–50. Darmstadt 1975. 30–35.)

Fordította: Balogh Béla

Sándor Judit

Mária

Lukács 10,30

Ne vádoljatok, hogy itt most megálltam
s kezem ölemben csendesen pihen...
– Mély arany izzik a tűnő sugárban
és Jézust láttam csendben erre jönni...
Várom kell Őt! – Én áldó Mesterem! –

Ne vádoljatok, hogy Mária szorgalma
ellankadt az én dolgozó karomban...
A nárdus-kelyhet tele dús olajjal
életvölgyn át hoztam, egyre hoztam...
– Hiszen édes az életnek munkája,
a kenyérillat, szüret-buggyanás,
de az a kehely, amit *Neki* őrzök,
az a kehely az több, az szent, *az más!* –

Selymes hajamat ma lágyan kibontom,
fényesítse át még a napmeleg.
Felhő sincsen a messzi horizonton,
ünnepet ül ma itt a Szeretet. –
Neki feláldoz mindent, mindent mostan
én vágyó, hívó és bűnös szívem...
Titkot lehel az olaj itt mellettem,
Jézus jön által csendben a hegyen,
Jézus, ki kenyér, életvíz, igazság,
bizonyosságot nyújtó mély titok...
Az Ő szemében van feloldozásom,
eljön s mellettem sugározva mondja:
„Ne aggódj, *egy* a szükséges dolog.” –

Vasárnapi prédikációk

Boross Géza

Budapest, Magyarország

Képmutatás nélkül való hit

Alapige: 2Timóteus 1,5–7

Bibliaolvasás: Apostolok Cselekedetei 16,1–12

Mivel ma egyházunkban a hitoktatás (katekézis) az első számú „napirendi pont”, s mivel a református felfogás szerint minden hitoktatás és hitre nevelés kiindulópontja a keresztség sákramentumának kiszolgáltatása, ezen az örömnepén, amikor két gyermeket is keresztheltünk az imént, miről szólhatna másról a prédikáció, mint a hitoktatásról. Pontosabban a hitben való nevelésnek arról a mozzanatáról, aminek lennie kell a keresztség és a hitoktatás között. Ez a mozzanat a családi vallásos nevelés. Erről kell most prédikálnom közöttetek. Éspedig azért, mert az anyaszentegyház kétezer éves története szerint, de az én sokesztendő édesapai és nagyapai tapasztalataim szerint is a családi vallásos nevelés az a döntő láncszem, ami ha kimarad a keresztselés és a hitoktatás között, akkor teljesen hiába volt a szép, hangulatos keresztesi szertartás. Ha a keresztselés nem folytatódik a családi vallásos neveléssel, akkor a keresztselés fellobbanó láng volt csupán, aminek legfeljebb hamuja marad. A családi vallásos nevelés az egyház hitoktatói tevékenységének nélkülözhetetlen láncszeme.

Hogy ez mennyire így van, bizonyítja a számunkra legfőbb tekintély, Isten írott Igéje, amikor Timóteusról, Pál munkatársáról és annak családjáról beszél. Timóteus idejében még nem volt a mai értelemben vett gyermek-istentisztelet. Nem állt rendelkezésre dia és video, magnó és pantomim, flanelográf és bibliodráma. De nem voltak szebbnél szebb tankönyvek sem. Volt azonban Timóteus családjában két hívő nő lélek, a nagymama és az édesanya. Volt családi hívő légkör. Csak az Ószövetség tekercei álltak rendelkezésre. Ebben a hívő családi légkörben formálódott ki Timóteus, a hívő fiatalember, akiről a listrai és ikóniumi atyafiak is bizonyosságot tettek (ApCsel 16,1 s köv.), akit Pál apostol választott ki munkatársának. Belőle lett később az efézusi gyülekezet lelkipásztorja, olyan egyháztörténeti személyiség, akit a római katolikus egyház mind a mai napig úgy emleget, mint „Szent Timóteus püspököt”. Azért ha valahonnan tanítást nyerhetünk abban a kérdésben, hogy miért van szükség családi vallásos nevelésre, s hogy egyáltalán mi is az a családi vallásos nevelés, akkor azt igazán innen, ebből az Igéből, ebből a rövid és mégis sokatmondó Timóteus-életrajzból kaphatjuk. Jertek hát, figyeljünk ennek az Igének a tanítására, követvén alapigénk gondolatmenetét: I. Mi a családi vallásos nevelés célja? II. Miért fontos benne az emberi tényező? III. Hogyan segíti Isten ezt a szolgálatot?

I.

Alapigénk először arról beszél, mi a családi vallásos nevelés célja. „Eszembe jutván a benned lévő képmutatás nélkül való hit” – olvassuk alapigénkben, s most maradjunk csak egyelőre ennél a szónál, hogy: hit. Ez a szó ugyanis azonnal eldönti a kérdést, hogy mi a vallásos nevelés célja a családban. Íme a válasz, gyermekeink, unokáink hitre segítése! Miért kell ezt hangsúlyozni? Azért, mert bárki mondhatja most, aki a prédikációt hallgatja: hát kérem, azt már csak tudjuk, mi a vallásos nevelés célja. Mire én azt mondom, nem is olyan biztos. Mert nézzétek csak, hány olyan család van ma Magyarországon is, Erdélyben is, Kárpátalján is, Európában is, a világon, akik tudják, milyen

fontos a vallásos nevelés, csak éppen nem azt értik alatta, amit az Ige. Vannak, akik azt gondolják, a vallásos nevelés: jellemnevelés. Az a fontos, hogy a gyermek tisztességes, becsületes, megbízható, köszönni tudó emberré váljék. A vallásos nevelés – gondolják sokan – annyit jelent, mint a Tízparancsolatot, különösen is a második tábla parancsolatait bevésni a gyermek szívének hústábláira: „Tiszteld atyádat és anyádat! Ne öl! Ne lopj! Ne paráználkodjál...” Nagyon sok becsületes erőfeszítés folyik ma nem is egy családban arra nézve, hogy világunkban, ahol krízise van a hagyományos erényeknek, ahol nem divat már a felnőttek tisztelete, az adott szó komolyan vétele, ahol az emberek tömege lelkileg valamiféle sáros, iszapos fertőben tocsog, ahol egyre több, jobb sorsra érdemes család gyermekét ragadja magával a bűn sodra. Hát vajon nincs igaza ezeknek a családoknak, amikor arra tanítják a gyermeket: ne lopj, ne hazudj, ne kívánd, ami a te felebarátodé? Messzemenően igazuk van! Csak egy baj van itt. Az, hogy gyümölcsöt várnak a fától, melynek nincsenek gyökerei! A „gyökér” ugyanis a hit. Az a hit, ami lakozott először Loisban, azután Eunikában, azután Timóteusban. Ezt a hitet kell ébreszteni a gyermekben. Ha ez felébred benne, akkor lesz tisztesség, becsület, hűség, mert a Szentlélek majd megtermi a maga gyümölcsét a hívő ember életében. Mi volt hát Timóteus hitének lényege? Az őskeresztyének hitvallása: Jézus Krisztus Isten Fia, Megváltó. Tehát nem valamiféle egyszerű istenhit, pontosabban ördög-hit (vö. Jak 2,19). Azt ugyanis, hogy van Isten, az ördögök is tudják! Timóteusnak bibliai hite volt, élő Krisztus-hite. Azaz Timóteus abban hitt, hogy az Ige testté lett és lakozék miközöttünk. Timóteus abban hitt, illetve abban az evangéliumban hitt, hogy úgy szerette Isten a világot, hogy az ő egyszülött Fiát adta, ha valaki hiszen őbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen. Timóteus abban hitt, hogy Jézus Krisztus harmadnapon halottaiból feltámadott, hogy felméne a mennybe s ül a mindenható Atya Istennek jobbján s onnan leszen eljövendő ítélni eleveket és holtakat. Timóteus abban hitt, hogy a Krisztus-történetnek még nincs vége. Hitt abban, hogy a Krisztus-történet legfelségesebb felvonása még hátravan. Jézus Krisztus dicsőséges visszajövele még előttünk van. Mi hívők Krisztust visszavárjuk. De valóban visszavárjuk?

Mert álljunk meg egy percre ezen a ponton. Testvérem, miért vagy te olyan elesett, deprimált, kicsinyhitű? Nem azért-e, mert kiesett életedből a Krisztus várása? Megvan talán még „a karácsony áldott költészete”, ahogy arra Ravasz László utal egyik hatalmas prédikációjában. Megünnepeljük talán még a nagypénteket is, amikor fekete lepellel van letakarva a szószék és az úrasztala! Boldogan énekeljük talán húsvét tünnepében: „Él a Jézus, a mi Fejünk.” Sőt talán Barth Károllyal együtt valljuk, hogy nekünk keresztyéneknek a halál nem előttünk, hanem mögöttünk van. Miért van mégis az, hogy orrod a földön hurcolod? Miért élsz úgy a hétköznapiakban, mintha Isten nem volna? Hová lett a híres kálvinista „vastag nyakunk”, amikor a sátán szorongatja gyötrő kérdésével: mi értelme volt az én életemnek? Elment felettem az élet, mit tudok felmutatni? Érted, értitek, hol van a baj? Ott, hogy azt mondjuk a hitre: igen, de valójában megtagadjuk annak erejét. S miért? Mert kiesett életünkéből a Krisztus visszavárásának öröme. A bizonyosság, hogy Krisztus visszajön. Tehát mi hiányzik belőlünk? A Timóteus hite. Ez hiányzik a gyermekeinkből is. Ezért kell őket erre a hitre segíteni, a Timóteus hitére, a keresztyén hitvallás hitére segíteni.

Annál is inkább, mert ez a hit termi azokat az erkölcsi gyümölcsöket, melyekre anynyira vágyunk. Igénk ezt így fejezi ki, ez a hit tesz „képmutatás nélküli” emberré. Ahol képmutatás nélküli a hit, ott képmutatás nélküli az ember. Ott a keresztyén ember azonos tud maradni önmagával. Az igazi hit nem álarc. Hétköznapi is „funkcionál”, nem csak vasárnap. Akkor is, amikor reánk tör a sátán, a depresszió, a halálfélelem. Álmatlan éjszakákon is. Akkor is, amikor messzire szakadt gyermekeim levelét várom, sokszor

azonban úgy tűnik: hiába. A képmutatás nélkül való hit mindig „van”. Ezért teszi az ilyen hit a hívő embert tiszta, átlátszó, egyenes, képmutatás nélkül való emberré. Ezért kell hangsúlyoznunk, hogy a családi vallásos nevelés nem egyszerűen csak „jellemnevelés”, hanem hitre való nevelés. Arra a hitre, mely el tudja mondani teljes szívből: hiszem, hogy Jézus Krisztus az Isten Fia, az én Megváltóm. Ez a hit az a gyökér, mely megtermi újra a manapság annyira kívánatosá lett keresztyén erkölcs gyümölcseit.

II.

Igénk azonban – másodszor – arra figyelmeztet, hogy bár a hit a Szentlélek ajándéka, mégis a hitre jutás folyamatában sokat jelent az emberi tényező is.

Az emberi tényezők között alapigénk először is a nagymamák, a nagyszülők szolgálatára irányítja a figyelmet: „Eszembe jutván a benned lévő képmutatás nélkül való hit, mely lakozott először a te nagyanyádban, Loisban” – olvassuk. Igénknek ez a része arra figyelmeztet, hogy a nagymamáknak sokszor egyenesen kulcsszerepük van a családi vallásos nevelésben.

A Bibliából gondoljunk először Naómira a Ruth könyvéből. Vagy a korai egyház történetéből Nagy Bazilusz püspökre. Milyen jelentős tényező volt az ő életében is a nagyanyja. Az első idők mártír egyháza egyik püspökének volt a felesége ez a keresztyén asszony. Férjével együtt sokat szenvedtek hitükért. A kis Bazilusz ötéves koráig az ő otthonukban nevelkedett. Hogy azzá lett, akivé, az egyház áldott püspökévé, a történetek szerint nagyanyjának köszönhető. De idézhetem az egyháztörténet másik híres személyiségét, C.H. Spurgeon is. Ő is, akárcsak Bazilusz, élete első öt évét nagyszülei-nél egy vidéki parókián töltötte. S milyen igazuk van a pszichológusoknak, amikor arról beszélnek, hogy életünk első öt éve a legdöntőbb időszakasz az életünkben. A kis Spurgeon is ekkor ismerkedett meg a puritán prédikátorok hatalmas fekete kötésű prédikációsköteteivel. Sokszor hallotta nagyapját prédikálni. No és a nagymama? Még ünneptel londoni prédikátor korában is végtelen hálával és szeretettel emlékszik a nagymamára, aki a sütőteknőben mindig hagyott neki egy kis süteményt. S ha nem tűnik szerénytelenségnek, magam is hálával gondolhatok vissza hívő nagyanyámra. Erre a kistermetű, de hatalmas hitű kunszentmiklósi református asszonyra, aki hat fiát kísért ki kisebb-nagyobb korukban a temetőbe. Egyetlen fia, édesapám maradt életben. Ő azonban jogász kívánt lenni. Nagyanyám ebbe is alázattal belenyugodott. De amikor megszülettem én, a fiúunoka, két tenyerén az ég felé emelt, ezt mondván: „Uram, fogadd el unokámat a te szolgádnak.” Így lettem én lelkipásztor. Ezért nem akartam soha az életben más lenni, csak lelkész, csak prédikátor, csak theologus. Igen, mert Isten nagyanyámnak is azt mondta egyszer: „Ó, asszony, nagy a te hited, legyen néked a te akaratod szerint!” Hát kedves nagymamák! Látjátok, mennyire nem hiábavaló a hitetek, könnyetek, imádságotok? Hogy mennyire nem igaz a szállóige: Istennek csak gyermekei vannak, de nincsenek unokái. Én most kihirdetem innen erről a szószékről, hogy igenis vannak! És gondolok most sok kedves volt tanítványomra a theologia nappali és levelező karáról. Kik ezek? A lelkészunokák. Akiknek nagyapja valahol, valamikor lelkipásztor volt. Édesapjuk, a lelkészfiú más pályára ment. De az unokákban egyszerre csak fellobbant a nagyszülők hite. Általában úgy tűnik, hogy ez a bizonyos „harmadik generáció” ma a theologia legértékesebb diákanyaga. Azért hát, kedves nagyszülők, erősen álljatok, képmutatás nélkül való hitetek nem hiábavaló az Űrban.

Nézzétek, a nagyszülők szolgálata mellett milyen fontos alapigénk szerint az édesanyák szerepe a családi vallásos nevelésben. Van ugyan rá precedens, hogy Isten olykor kihagyja a második nemzedéket, de a normális azonban mégiscsak az, amit Timóteus

családi otthonában látunk. A nagymama hite mellett az édesanya, Eunika hite is nagy segítséget jelentett Timóteus hitre jutásában. Sok érdekes adatot lehetne mondani Eunikáról. Fiatalon lett özvegy egy eléggé nehéz vegyes házasság után. Nem véletlenül hívták „Eunikának”, azaz a bibliai lexikon szerint „Győzelemmel megáldottnak”. Győztes asszony volt, akinek le kellett győznie férje pogányságát, aztán az özvegyesség keserűségét, a hétköznapi élet gondjait, az édesanyjának és kicsi fiának gondozásával járó nehézségeket. De mindez sikerült neki – hitből! Ő volt a második láncszem Timóteus hitének nevelésében, formálásában, erősítésében. Nemhiába mondja az Apostolok Cselekedetének könyve, hogy Timóteus egy „hívő zsidó asszonynak”, azaz zsidó-keresztény asszonynak a fia (ApCsel 16). Eunika Listrában Pál apostoltól hallotta Krisztus evangéliumát. S lám, nemhiába! Üzen rajta keresztül Urunk. Nemhiába hisznek az édesanyák! Ó, micsoda erősek és leleményesek tudnak lenni a hívő édesanyák! Ravasz László püspökünk életrajzából tudjuk, milyen sokat jelentett számára az, hogy olyan édesanyja volt, amilyen. Elmondja, hogy mint gyöngye gyermek nem járhatott nyilvános iskolába. De hogy le ne maradjon a többiektől, édesanyja tanította otthon. Csengetett neki a mozsárral, aztán ölbe vette, s tanította magyarra, számtanra, földrajzra, történelemre. Ó, ez az anyai szeretet! Micsoda leleményes, milyen kitartó. Igazán csak a hívő édesanyák képesek erre a szeretetre. Ha van ma ilyen édesanya ebben a gyülekezetben, hallja meg, nem hiábavaló a hitből való leleményes szeretet az Úrban.

Íme az emberi tényező jelentősége a családi vallásos nevelésben.

Van azonban még egy emberi tényező, amit nem hagyhatunk említés nélkül, s ez a keresztény gyülekezet maga! Arra a listrai gyülekezetre gondolok, mely jó bizonyosságot tett annak idején Timóteusról (ApCsel 16). Vegyük észre, milyen fontos tényező volt ez Timóteus hitre nevelésében. Volt élő gyülekezet, ahová ez a hívő fiatalember, aki hazulról hozta a hitet, aki gyermekségétől fogva tudta a szentírásokat, beépülhetett. Íme, mennyire nem mindegy, hogy milyen a gyülekezet! Mennyire nem mindegy, hogy a gyülekezet „közönség” vagy „közösség”! Íme, milyen fontos, hogy a hitben való nevelés, a hitoktatás gyülekezeti ügy legyen. De milyen fontos, éppen a hitoktatás szempontjából, hogy a gyülekezet élő, meleg Ige-, sákramentumi ima- és szeretetközösség legyen. Mai terminológiával élve, lelkigondozó és diakóniai közösség. Mert itt világosodik ki, micsoda tragédia forrása lehet, ha a hívő családi otthonból hideg, rideg, képmutató gyülekezetbe kerül az ifjú. Gyülekezetbe, ahol a hívek, a hívők rezzenéstelen faarccal ülnek a padokban és várják a papi produkciót a szószékről. Ezért kell kérdezzük, ezért kérdezi az Ige: milyen gyülekezetek vagyunk mi, ma élő magyar református gyülekezetek határainkon belül és túl? Alkalmasak vagyunk-e gyermekeink hitre és hitben segítésére? Áldott minden gyülekezet, ahová a gyermekek úgy jöhetnek, mint annak idején Timóteus a listrai gyülekezetbe.

III.

És most ezen a ponton alázattal kell meghajtanunk fejünket. Hiszen az Ige tükrében csak egyet mondhatunk: bizony sokszor éppen ez nem sikerül. Nem tudunk vonzó hitű nagyszülők, szülők, hitet tápláló gyülekezetek lenni. Mi erőtlen, szeretetlen, pánikba esett keresztények vagyunk, akik csak félni, aggódni, remegni tudunk a holnaptól, a holnapért. Ámde nézzétek, ezen a ponton szólal meg Igénk harmadik üzenete arról, hogyan segíti Isten a családi és gyülekezeti vallásos nevelés munkáját. A Szentlélek ajándéka által.

Ezért végzi Pál Timóteus lelkigondozását éppen úgy, ahogy Igénkben teszi. Timóteus immár nem ifjú. Maga is prédikátor, hitoktató és lelkigondozó az efézusi gyülekezetben. Olyan ember, akinek testi nyavalyái is vannak. Egyrészt visszatérő gyomor-

panaszokkal küszködik, másrészt a holnap is félelmetes. Már megkezdődtek az első keresztyénüldözések. A látóhatáron már ott van a mártíromság fekete felhője. De megérkezik az apostoli lelkigondozói tanács: „Gerjeszd fel az Isten kegyelmi ajándékát”, azaz fedezd fel újra hálával, örömmel, hogy „Nem félelemnek lelkét adott nekünk az Isten, hanem erőnek, szeretetnek, józanságnak lelkét”. Azaz, fontos az emberi tényező, de még fontosabb az isteni! A hitben való nevelés, a hit képviselője, terjesztése, szolgálata elsősorban a Szentlélek Isten vállalkozása és tette. Úgy, hogy tulajdonképpen egyetlen kérdés az, amire felelnünk kell: mennyire vesszük komolyan Isten Lelkének ajándékát? Mennyire hívjuk, várjuk a Lélek kiáradását? Mennyire engedjük, hogy használjon minket?

Elméleti fejtegetések helyett hadd mondjak azonban egy egyszerű hasonlatot. Corrie ten Boom, a világhírű holland női evangélista, egyszer hatalmas afrikai embertömeg előtt akart szólni a Szentlélekről. Hogyan tegye? Eszébe jutott valami. Felmutatta az egyik kesztyűjét. Mit tud ez a kesztyű? Semmit. Önmagában petyhüdt vászondarab. De most nézzétek meg! Beledugom az ujjamat. S így már? Íme, kesztyűm egyszerre csak tud fogni, írni, vinni, tárgyakat megragadni, még simogatni is. Nos, mondotta, ehhez hasonló az, amikor a Szentlélek megtölt bennünket. Egyszerre alkalmas eszközzé lehetünk Isten hitet ébresztő, erősítő, üdvösségre adó munkájában. Igen, Isten Lelke nélkül hervadt, haszontalan keresztyének vagyunk csak. De általa egyszerre látszat- (képmutató) keresztyénekből valóságos keresztyénekké lehetünk. Ezért legyen egyházunk Szentlelket hívó egyház. S bár nincs e pillanatban még hatszáz képzett katekétánk, mint katolikus testvéreinknek, de ha akad hatszáz hívő, képmutatás nélküli református család egyházunkban, akkor a pokol kapui sem vesznek diadalmat rajtunk. Megvalósul az oly kívánatos családi vallásos nevelés. Minden katekézis alapja. Kérjük hát Isten Szentlelkét ez alkalommal is: „Jövel mihozzánk is, részeltess ajándékaidban!” Ámen.

Bustya Dezső

Mindig Jézussal...

Alapige: Lukács 24,30–31
Bibliaalvasás: Lukács 24,13–31

Az emmausi tanítványoknak 11 km-es utat kellett megtenniök; ehhez kb. két és fél órára volt szükség. Útközben, ezen a hosszú úton társalogtak egymással. Nyilván az foglalkoztatta őket, ami a közelmúltban történt. Miközben beszélgettek, egy ismeretlen útítárs szegődött melléjük, akit nem ismertek fel, csak amikor megérkeztek otthonukba. Ott rádöbbenek, hogy az egész úton Jézus volt velük. Amikor erre a felismerésre eljutottak, Jézust többé már nem látták; de közben szomorú szívű emberekből megvigasztalt emberekké lettek. Még a fáradtságuk is eltűnt. A bennük támadt boldog örömet meg kellett osztaniuk a többi tanítványokkal. Ez a jól ismert bibliai történet.

1. Hosszú utat tettünk meg, tanító tanítványok és tanuló tanítványok együttesen. Négy-öt esztendőn át mentünk együtt az úton, és közben beszélgettünk. Minden előadási óra s minden vizsga tulajdonképpen egy-egy beszélgetés volt. Arról beszélgettünk, ami megíratott az isteni kijelentés könyvében, amit Isten a prófétákon és az apostolokon át közöl velünk, mindenkori tanítványaival. De ezen az úton nem csak magunk vándoroltunk. Hozzánk szegődött és velünk jött Jézus!

Megérezték-e az ő jelenlétét, kedves tanítványtársak, kedves vallásánarok? Vagy úgy jártatok, mint az egykori emmausiak, akiknek a látását valami akadályozta és nem ismerték fel őt? Nem én kérdezlek, az Ige kérdez mindnyájatokat, hallgatókat, de kérdez minket is, tanítóitokat. Nem esett-e rá a szívetekre, az életetekre ember voltunk, gyarló-

ságunk árnyéka? Nem takartuk-e el előletek őt? Észrevettük-e, mikor szomorú volt az orcátok, amikor bánat últ a szemetekben? Tudtunk-e úgy együtt járni a néhány esztendő s útján, hogy Jézus is közöttünk legyen? Ő bizonyára velünk járt, hiszen ígérete valóság: Én titeket vagyok minden napon, a világ végezetéig. Minket terhel annak a felelőssége, ha nem vettük észre mindig őt, ha nem számoltunk vele, ha látásunkkal nem ismertük fel őt!

Most olyan öröm, legalább utólag, felismerni, hogy ő mindig velünk volt az úton. Akkor is, amikor úgy gondoltuk, magunk vagyunk. Akkor is, amikor elindultunk ezen az ösvényen. Vélhettük, hogy mi akartunk vallástanárok lenni, de valójában ő döntött úgy felőlünk, hogy olyan tanítványai legyünk, akik más tanítványokat szerzünk neki. Erre a felismerésre döbbsent rá a költő, amikor így verselt:

És hogyha néha-néha győzők,
ő járt, az Isten járt előttem.
Kivonta kardját, megelőzött.
(Ady: „*Ádám, hol vagy?*”)

Krisztus szeretete vigyázta szívünket, gondolatainkat. Velünk lépett be ide az Intézetbe és az iskolai osztálytermekbe. És amíg mi elmondtuk a váltság nagy titkát arról a Jézusról, aki „próféta vala, cselekedetben és beszédben hatalmas Isten előtt és az egész nép előtt”, Szent Lelkével ő maga pecsételte meg a tanítást és a bizonyosságtételt. Ha nem így lett volna, ha nem így lenne, akkor minden tanításunk csak elméleti ismeretet nyújtana egy valamikor élt, de sajnos meghalt názáreti Jézusról. De Szentlélek belső bizonyosságtétele által tanításunkban lélek és erő lehetett, s a meghalt és feltámadott Krisztus megbizonyította önmagát a reánk bízott gyermeki lelkekben!

2. Az egykori emmausi tanítványok gyengéd feddést kaptak a még fel nem ismert Jézustól. Ők ugyanis hibátlanul elmondták a nagypéntek és a húsvét történetét, de sajnos kételkedtek. Nem vették azt a fáradságot, hogy elolvassák azokat a „kurzusokat”, amelyeket „Mózesről meg valamennyi prófétáról kezdve” Isten megíratott örök üdvtervének a megértésére. Ugyanis azok, amik megíratottak, a mindenkori tanítványok üdvösségére íratottak meg, de mi módon jusson el az üdvösségre valaki, aki nem hisz? Nem elég az ismeret önmagában, mivel a hitnek két összetevője van: a biztos ismeret és a szívbeli bizodalom.

Mielőtt a szakvizsgán számot adnátok az elsajátított tudásról, a „biztos ismeretről”, vizsgáljátok meg a szíveteket a „bizodalom” tekintetében. Elfogadtátok-e, hogy Isten a ti Teremtőtök? Hogy a teremtő és gondviselő Istennek célja van mindnyájatok életével? Hogy szeretete annyira megőriz, hogy akarata nélkül semmi sem történhetik velünk? Hogy azoknak, akik őt szeretik, merjük így mondani: szeretjük, minden javunkra van!!! Csak úgy érdemes és lehet ebben a világban szolgálni, ha Isten minden emberi mértéket felülmúló jóságát és szeretetét befogadjuk és beszédünk, cselekedetünk, élet példánk által beleáraszuk azokat ebben a világba!

3. A tanítványok hazaérkeztek. Elérték vándorlásuk célját: a falut, ahova igyekeztek. Jézus most próbára teszi őket. Nem erőlteti rá magát a tanítványokra sem. Úgy tesz, mintha tovább akarna menni. De az emmausiak úgy érzik, nagyon jó az úton ezzel az ismeretlen útitárral együtt járni; jó lenne továbbra is együtt maradni vele. Behívják az otthonukba.

Ti is megérkeztek vándorlásotok földi céljához. Vár benneteket egy-egy falusi vagy városi iskola, egy-egy szolgálati állomás. Tanítóitok nem lesznek többé mellettetek, s lesznek percek, órák, napok, amikor talán nagyon egyedül érzitek majd magatokat. Ilyenkor olyan jó lenne behívni valakit, aki kételyeitekben, csüggedéseitekben erőt és

bátorítást kölcsönözne. Nincs senki, aki ezt megtehetné? Jaj lenne, ha a szolgálat nehéz terhével magatokra maradnátok!

Az emmausiak behívták a kedves útítársat, akitől erőt és bizonyosságot nyertek: „Maradj velünk, mert immár béestveledik és a nap lehanyatlott.” Jézus pedig bement velük, asztalukhoz ült, közösséget vállalt velük. De abban a pillanatban, amikor a kenyeret megtörte és azoknak a szemé megnyílt az ő felismerésére, már el is tűnt előlük. Megnyerték a szükséges vigaszt, erőt és bátorítást életük és tanítványi szolgálatuk számára. Jézus nem marad tovább köztük emberi formában. Mi ennek az üzenetnek a jelentése számunkra?

„Hitben járunk, nem látásban.” De ez a hit megdönthetetlen bizonyosság: nem vagyunk egyedül! Aki eddig velünk járt az úton – még akkor is, ha gyarló szemünk nem mindig ismerte fel őt –, velünk lesz ezután is: „Mindig velem, Uram, mindig velem, Még ha láthat is gyarló szemem.” Ebben a boldog bizonyosságban induljunk tovább. Hálával tekintetek a megtett útra, és reménységgel nézzetek a jövőndő felé. A gyönyörűséges iga és a könnyű teher hordozása közben legyen éneketekké és imádságotokká: „Hit által élek már, / mert Jézus velem jár, / Mert Jézus velem jár, / énelem jár.” Ámen.

(Elhangzott a vallástanárok kibocsátó istentiszteletén 1997. június hó 5-én.)

Csiha Kálmán

Józsué

Alapige: Józsué 24,14–15.24–25

Bibliailvasás: Zsidókhöz 11,29–40

A Józsué könyve közel 3400 esztendő eseményeket beszél el nekünk. E könyvet nem Józsué írta, de róla szól. Ezért a Józsué könyve elnevezés.

Izrael népének honfoglalásáról több tudósítás maradt fenn. Ezeket jóval később gyűjtötték és szerkesztették össze egy könyvbe. A Józsué könyve különböző szerzők darabjaiból állt össze. Körülbelül 2600 évvel ezelőtt írták, szerkesztették össze egy könyvvé. E könyvben olyan megjegyzéseket, utalásokat találunk, amelyek azt mutatják, hogy milyen könyvek voltak a mostani Józsué könyvének az alapjai. Például: amikor a Gibeonnál végbement harcról van szó, ezt olvassuk: „avagy nincsen-e ez megírva a Jásár könyvében?” (10,13) A Jásár név magyarul azt jelenti, hogy „igaz ember”. Tehát volt egy régi könyv, aminek az volt a neve, hogy „Az igaz ember könyve”. Ez a könyv is Józsuéról szólt. A Jásár könyve rég elveszett, neve csak ebben a megjegyzésben maradt fenn.

Józsué története nagyon szép történet. Együtt indult el Mózesel Egyiptomból. A neve eredetileg nem Józsué, hanem Hósea. E név magyarul azt jelenti: szabadulás. E Hósea vagy később Jehósea névből származik egy kis módosítással a Jézus név. A Jézus neve is azt jelenti magyarul: Szabadító. De kettőjük között az a különbség, hogy Józsué a földi vezér, csak Izrael népét szabadította meg és vitte be a pusztaságból a földi „ígéret földjére”. De a másik a mennyei vezér, aki minden népet és minden lelket megszabadít, és pedig úgy, hogy a bűnből hozza ki és vezeti be az üdvösségre. Ez a mennyei Józsué átmenti népét a szeretetbe, és a halálon túl átviszi azt az örök életbe.

Józsué a nevével és szerepével az Úr Jézus előképe volt. Isten előremutatott benne arra a nagy szabadítóra, arra az igazi Szabadítóra, aki tökéletesen végbeviszi a megváltás művét.

Józsué az Úr Isten úgy nevelte, hogy sok nagy tettet vigyen keresztüli. Érdemes megjegyeznünk az élete történetét, mert ebből észrevevesszük, hogy Isten így nevel bennünket.

Élete első fontos állomása a Refidimnél végbement harc volt, amikor a pusztaságban vándorló Izráelt megtámadták a midiániták. Mózes azt mondta Józsuénak: szedd össze a sereget, indulj velük harcba, én pedig Áronnal és Hurral maradok a hegyen és imádkozunk. Józsué azzal a tudattal ment harcolni, hogy túlerő ellen harcol, de imádkoznak érte. Az ószövetségi szokás szerint Mózes feltartotta mindkét karját. Égre emelt kezekkel imádkoztak. De elgyengült öreg karja. Sokáig tartott a harc. Karja elernyed. Amikor azonban leengedte a karját. Józsué csapata veszített. Akkor kérte Áront és Hurt, hogy segítsenek és tartsák magasra a kezét, hogy tudjon imádkozni. Áron és Hur tartották a kezét. Mózes imádkozott, és Józsué győzött. Ez volt Józsué életének az első olyan fontos és nagy állomása, amikor megtapasztalta az érte való imádkozás jelentőségét.

Én nem tudom, hogy ti megtapasztaltátok-e ezt? Lehet, hogy nagy túlerővel szemben harcoltatok valamikor. A betegség nagy túlerővel szemben, vagy a gondok nagy túlerővel szemben, de valahol édesanyátok, vagy édesapátok, vagy hitvestársatok, vagy gyermeketek imádkozott értetek. Minden bizonnyal megtapasztaltátok az imádság erejét. Bizonyára megtapasztaltátok azt, hogy egymás mellé kell állni. Miként Áron és Húr Mózes mellé állt. Segíteni kell egymásnak, hogy kitarthassunk az imádkozásban.

Ahhoz, hogy Józsué bevezethesse népét az ígéret földjére, szüksége volt e nagy tapasztalatra. Nagy dolog volt a Józsué számára az, hogy Mózes ott állt mintegy a háta mögött és imádkozott érte.

A mi életünkben azonban sokkal nagyobb áll a hátunk mögött. Az Úr Jézus Krisztus az, aki imádkozik értünk. Ő jár közben értünk. Ő nem engedi le sohasem a két karját. Még akkor sem, amikor érettünk átszegezték.

Tudjunk mi is úgy élni, hogy szüntelen érezzük a hátunk mögött az érettünk való imádság erejét. Tudjunk mi is imádkozni másokért. Ez volt a Józsué első nagy tapasztalata.

A második nagy tapasztalatot, Isten akarata szerint, a Sínai-hegyen nyerte. Isten már tudta, hogy Józsuéra nagy szüksége lesz. Isten rólunk is tudja, hogy mi vár reánk. Ezért készít fel bennünket a hit szép és nemes harcára. Úgy rendelte Isten, hogy Józsué Mózesrel együtt menjen fel a Sínai-hegyre és ott legyen a Mózes közelében, ha nem is éppen mellette, amikor megkapja a Tízparancsolatot. Amikor Isten mennydörgésekben és villámlásokban beszélt Mózesrel, akkor Józsué volt a legközelebb az Igéhez.

Ez volt élete második nagy áldása. Így és ezzel készítette fel őket Isten.

Isten minket is közel enged magához, hogy mi is ott legyünk az ő Igéjének közelében. Ekkor, mint Józsué, rájövünk, hogy nem hiábavaló az életünk, mert Isten olyan feladatot bízott reánk, amit végbe kell vinnünk ezen a földön, meg kell tanulnunk, hogy nem csak önmagunkért élünk. Isten megtanít minket másokért is élni.

Józsué harmadik állomása az volt, amikor visszaérkeztek az ígéret földjéről a kémek. Azok félelemmel eltelt szívvel, megdöbbenve, azzal a hírral jöttek vissza, hogy óriásokat találtak azon a földön. Valóban, azon a földön akkor nagyon nagy növéssű, két méteren felüli emberek éltek. Látták a megerősített, hatalmas városokat. Látták a dúsan termő földet és szőlőket. De félelmes szívük azt mondta: ide mi nem mehetünk be, ezeket a városokat nem tudjuk bevenni, nekünk itt nincs mit keresnünk, mi itt el kell hogy pusztuljunk. A kémek közül egyedül csak Józsué és Káleb mondták azt: bizony, igen erősek a városok, bizony nagyon nagyok ott az emberek, de ha Isten velünk lesz, akkor sikerül a vállalkozásunk. Ha Isten akarja, akkor meg kell próbálnunk. De leszavazták őket. Ezért kellett Izráel népének még egyszer vándorútra indulni. Ezért kellett továbbvándorol-

roljanak a pusztaságban. Ez volt a Józsué életének harmadik próbája, amikor körülvette a félelem, de ő mégsem félt, amikor körülvette a társai hitetlensége, de ő nem félt, mert hitt. Amikor mindenki ellene volt, ő tudta azt is, hogy akiket Isten szeret, azoknak mindent javukra fordít.

Ne félj a magányos utaktól. Amikor úgy érzed, nagyon egyedül vagy, amikor úgy érzed, hogy körülötted csak félelem és hitetlenség, csak gond és bánat van, akkor tudj úgy járni az idegen úton, mint Józsué, aki Istenre nézett és erős volt, mert érezte az Úr Isten hatalmát az életében.

Így edzette meg Józsuét Isten. E három dologgal készítette elő a honfoglalás vezetésére Józsué szívét. Az Ige hatalmával, az imádság erejével és az életpróbákkal úgy készítette elő, hogy ellenséges, idegen környezetben is meg tudjon maradni Isten hívő és bátor szívű gyermekének.

Ezek után következett elhívása. A negyvenévi pusztai vándorlás alatt, Isten büntetéseként, elpusztult az a nemzedék, amelyik kijött Egyiptomból. Alig maradtak meg néhányan. Így Józsué, Káleb és Áron fia, Eleázer, a főpap. Amikor Mózes érezte, hogy nem sokára meg fog halni a Nébó hegy közelében, akkor Isten parancsára maga elé hívta a népet, és a sátortábor közepén rátette a kezét a Józsué fejére, megáldotta és azt mondta: az az Isten akarata, hogy ő vezesse be a népet az ígért földjére.

Vajon mit érezhetett Józsué, amikor a fején pihent az öreg, halálra készülő Mózes keze?

Mindegyikünknek a fején van egy kéz. Amikor konfirmáltunk, akkor a lelkipásztor a konfirmáló csoportból valakinek a fejére tette a kezét. Ez azt jelenti, hogy a kézzel mindenkinek továbbadtuk. Mindenikünknek láthatatlanul, de valóságosan ott van a fején és a szívén egy átszegett kéz, az Úr Jézus Krisztus keze. Mert nem csak Józsuéra bízott rá Mózes egy fontos küldetést, hanem mindenikünkre rábízott Isten egy-egy fontos feladatot, csak észre kell venni. Isten mindenikünkre rábízott egy lelket. A saját lelkünket. Mindenikünkre rábízott Isten egy családot. Mindenikünkre rábízta az Úr vándorló népét, az anyaszentegyházat. Valahol, valamiképpen mindenikünk vezető. Mindenikünknek van valami feladata. Nincsenek hivatás nélküli emberek, csak hivatásukat nem látó és nem vállaló emberek vannak. Mindenki ezen a földön az Úr Isten adott valami hivatást, csak észre kell venni azt!

Amikor megkapta Józsué a felhatalmazást, akkor Isten parancsára elindult. Ez van részletesen leírva a Józsué könyvében. Elindulnak a Jordán folyó felé. A Jordán nagyon sebes folyó. Neve azt jelenti magyarul: halál vagy sebesen folyó. Mert sokan lelték halálukat benne. Isten azt ígérte Józsuénak, hogy amikor a papok a Tízparancsolat ládájával belépnek a vízbe, akkor megáll a víz folyása és ők száraz lábbal mehetnek át a folyón.

Józsué nem tudta, hogy ez miként lesz. Csak egyet tudott; őt az Úr Isten az élre állította s neki mennie kell. Bizonyos volt benne, hogy Isten ígérete alapján ez így is lesz. Elmondta ezt a népnek. Nekiindultak a víznek. A folyó kezdett visszafelé folyni. Azután nem jött több hullám. Beálltak a meder közepébe. A papok tartották a Tízparancsolat ládáját. A meder közepén álltak. Egymás kezét fogták, amíg átkelt az egész nép. Mikor mindenki a túlsó parton volt, Józsué így szólt: Most mindenki vegyen fel egy követ a mederből. Minden nemzetség egy-egy követ, és állítsanak fel azokból egy emlékoszlopot a parton. Hadd legyen ez bizonyosság az utánuk jövő nemzedékek számára.

Nemrég egy geológus érdekes elméletét olvastam. Ez a tudós azt írja, hogy a Jordán mentén sokszor kisebb-nagyobb földrengés van. Ezért megtörténik néha az, hogy a földrengések következtében beomlik a Jordán több tíz méter magas partja és eltorlaszolja egy időre a folyót. Így természetes gát keletkezik. Amikor a víz megáll ennél a gátnál,

szinte úgy néz ki, hogy visszafelé folyik a Jordán. A gát alatt viszont gyorsan lefolyik a víz, és egy időre üres marad a meder. Ez az elmélet is magyarázat lehet arra, hogy Izráel népe száraz lábbal kelt át a Jordánon.

Lehet, hogy így volt. Isten mindent megtehet. Józsué nem ismerte a geológiai elméleteket. Ő csak azt tudta: Isten azt mondta, hogy menjenek, és ők gondolkodás nélkül elindultak. Lehet, hogy földrengés volt, de lehet, hogy nem így volt. Egy azonban biztos: megtörtént. Egy biztos: akárhogy történt, Isten csodája és Isten akarata volt, Isten előre szólt, hogy induljanak, de ha Józsué azt mondta volna, hogy csak holnap indulok, akkor nem tudott volna száraz lábbal átmenni a Jordánon.

Egy biztos. A mi életünkben is úgy van, hogy ha az Úr Isten ígér valamit, akkor az beteljesedik. Mi nem tudjuk, hogy miképpen valósul meg. Vagy felérjük ésszel, vagy nem érjük fel, de ha az Úr Isten azt mondja, hogy most indulj, akkor nekünk indulnunk kell. Mert ma utat nyit, de lehet, hogy holnap már bezárulnak a vizek. Nagy dolog az, ha az Isten szavára tudok hallgatni, ha hinni tudom azt, amit nem tudok felérni ésszel. Jó tudni, hogy Isten nagyobb az én szívemnél. Nekem csak egyet kell tudnom: Isten vezet, és engedelmessé kell válnom neki. Ebben volt nagy Józsué, és ezért sikertült a honfoglalás.

A Józsué könyvében le van írva az is, hogy miként foglalta el a városokat. Harmincegy királlyal küzdött meg. A történelemből tudjuk, hogy akkor azon a vidéken városállamok voltak, mint régen az ókorban máshol is. Minden város egy-egy külön királyság volt. Harmincegy király szövetségbe állt Józsué ellen, de ő ezeket mind legyőzte. Körülbelül hat évig tartott a honfoglalás. Majd Sikemben összehívta az országgyűlést.

Sikem régi helység. Ott volt eltemetve Ábrahám, Sára és Izsák. Amikor régen ezek a Mamré tölgyese felé vándoroltak, akkor Isten megígérte nekik, hogy az a hely az övék lesz. Az ősök sírja mintha őrizte volna a visszajövő késői nemzedéknek az Úr ígését. Szinte több mint ötszáz év múlva érkezett vissza a honfoglaló nép a beteljesítés földjére, az atyák földjére.

Mert amit Isten megígér, az mindig beteljesedik. Bennünket is őriznek régi, drága sírok, drága régi emlékek. Az őseink, akik úgy imádkoztak és úgy őrizték a mi egyházunkat, hogy a késői nemzedékek 200 vagy 500 év múlva visszajöhessenek és vallást tegyenek Istenről ott, ahol egykor az ősök vallást tettek. E régi történetben, a Józsué könyvében a régi síroknál ilyen áldott találkozásról van szó.

Adja az Úr Isten, hogy mi, a mai nemzedékek is így tudjunk találkozni lélekben az ősök sírjainál.

Sikemben volt Izráel népének az első országgyűlése, ahol és amikor kijelölték a menedékvárosokat. Különöseket voltak ezek a menedékvárosok. Ha valaki akarata ellenére emberölés bűnébe esett, amiért halálbüntetés járt, akkor védelmet talált e menedékvárosok egyikében. Ezért Józsuének gondja volt arra, hogy a törvény szerint kijelölje ezeket a menedékvárosokat. Ha az üldözött bűnös be tudott jutni a menedékvárosba és meg tudta fogni az oltár szarvát, akkor nem volt szabad őt megölni.

Józsué tudta, hogy az ő népének menedékváros kell. Józsué tudta, hogy minden léleknek ezen a földön menedékvárosra van szüksége. Milyen jó azt hallanunk, hogy most is vannak menedékvárosok. Ma minden templom ilyen menedékváros. Amikor üldöz a bűn és a gond, az irigység és a fájdalom, akkor ide bejövünk és úgy érezzük, hogy ott-hon vagyunk, mivel az üldöző nem tud utánunk jönni. A megterített úrasztala ilyen menedékváros, mert menedékváros maga Jézus Krisztus. Ha bünt követünk el, de hozzá futunk, ha leborulunk elébe, akkor menedékvárosban vagyunk, akkor számunkra kész a bocsánat és a szabadulás.

A törvény rendelete (5Móz 19,1–3) így példázza Jézust, aki a Golgotán felállítja az ő keresztyét, melyen meghal a mi bűneinkért, hogy áldozatáért élet és bocsánat legyen számunkra.

Józsue már öreg, 110 éves korában halt meg. Mai alapigénk az élete utolsó eseményét mondja el. Összegyűjti Izrael népét. Most elragadhatná a dicsőségvágy. Lehetne népe diktátora. Lehetne hatalmas parancsoló, hisz ő vezette be a népet az Igéret földjére, de Józsue leteszi az uralmat a nép előtt, nem akar uralkodni fölötte, hanem azt akarja, hogy Isten uralkodjon a népen, és hogy Istennek szolgáljon a nép. Ekkor mondja el ezeket a feledhetetlen szavakat: „azért hát féljétek az Urat és szolgáljatok neki tökéletességgel és hűséggel, hogyha pedig rossznak látjátok azt, hogy szolgáljatok az Úrnak, válasszatok magatoknak még ma, akit szolgáljatok. Akár azokat az isteneket, akiknek a ti atyáitok szolgáltak, amíg túl voltak a folyóvízen, akár az emoreusok istenét, akiknek földjén lakotok. Én azonban és az én házam az Úrnak szolgálunk”.

Józsue nem parancsol, hanem példát akar mutatni. Ezért azt mondja: Isten behozott benneteket az ígéret földjére, most legyetek hálásak, vagy legyetek hálátlanok, ha rávisz a szívetek, de én és az én házam, tudjátok meg, akármilyen lesz is, az Úr Istennek fogunk szolgálni.

Milyen jó lenne, ha el tudná mondani minden egyes református keresztyén és minden más vallású keresztyén ember, hogy én és az én házam az Úrnak szolgálunk. A többiek csinálják úgy, ahogy akarják, káromkodjanak, bántsák egymást, tépjék egymás lelkét úgy, ahogy akarják. Az én házam az én országom. Ebben a szeretet törvénye él, ebben az én külön kis világomban Istent szolgálom és az én gyermekeim is őt szolgálják. Itt szeretetben és békében élünk.

Józsue e pillanatban mintha körülnézne, mintha sok-sok otthon felé tekintene és keresné azokat a férfiakat, azokat az édesapákat azokat a családfőket, akik az élet harcában meg tudnak állni és el tudják mondani: én és az én házam Isten mellett maradunk.

Amikor ezt elmondja Józsue, akkor így válaszol neki a nép: „az Úrnak, a mi Istennünknek szolgálunk és az ő szavára hallgatunk”. Ekkor Józsue szövetséget szerez velük, rendelést és szövetséget ad nekik, majd ezeket a dolgokat beírja az Isten törvényének könyvébe.

A beírt dolgokat Józsue elteszi. Majd vesz egy követ, és odateszi azt a cserfa alá. Valószínű, hogy akkor még nem volt felépítve a templom. Csak a szent sátor létezett, melynek nagy előterében lehetett az a cserfa, ami alatt az áldozatokat mutatták be. Amikor Józsue odateszi a követ, így szól: „íme, ez a kő lesz ellenünk bizonyossággal, mert ez hallotta az Úrnak minden beszédét, amelyet szólott vala nekünk, és ez lesz ellenetek bizonyossággal, hogy ne hazudjatok a ti Istenetek ellen. Ez a kő emlékeztessen titeket arra, amit fogadtatok!

110 éves korában meghal és eltemetik, de az a kő ott marad és mindig emlékezteti a népet, amikor a templomba megy, hogy mit fogadott. Józsue halála után sokan úgy tartják meg az életüket, hogy nincs királyuk, de Isten a királyuk, akinek tartoznak engedelmességni.

Most is vannak olyan kövek, amelyek emlékeztetnek bennünket. Ennek a templomnak a kövei is hallották konfirmációi fogadalmatokat. Ezek a kövek emlékeztessenek benneteket arra, amit fogadtatok. Ezek a kövek sok-sok prédikációt hallottak. Ezek a kövek emlékeztessenek arra, hogy mit mondott nekünk Isten. Neveljük úgy a gyermekeinket, hogy ha egyszer majd mi magunk is elmegyünk a minden élők útján, ezek a kövek emlékeztessenek az új nemzedékeket, hogy mit mondott Isten, hogy mit fogadtunk itt. Valljuk Józsueval együtt: én és az én házam az Úrnak szolgálunk! Ámen.

De te maradj meg!

Alapige: 2Timóteus 3,12–14
Bibliaviasítás: 2Timóteus 3,1–15

Timóteusnak veszedelmes tévtanítókkal kellett megküzdenie Efézusban. Ahogy Kálvin írja a hely magyarázatában: civakodó spekulációikkal, gyümölcstelen szóharcaikkal megosztották a gyülekezetet, feldúlták sokak hitét, és aknamunkájuk nyomán irigység, viszály és rosszindulatú gyanúsítás támadt az emberekben. S látjuk azt, hogy ma is fennáll annak a veszélye, hogy ilyen munkát folytatnak bizonyos emberek a gyülekezetekben, és annak ilyen következményei lesznek.

Néhány dolgot néven nevezünk. Amikor pártpolitikai szempontokat kezd valaki hangoztatni, amikor másként ítéli meg például egyházi iskoláink helyzetét, vagy amikor egész egyszerűen nagyon is ó emberi ambícióknak és indulatoknak ad hangot, felelőtlenül fecseg, viszályt támaszt, megosztja az egységet, mérhetetlen sok kárt lehet okozni a Krisztus gyülekezetében. Nagy a felelősségük azoknak, akik ezt akár tudatosan, akár figyelmetlenül teszik. Isten Igéje szerint súlyos ítéletük lesz.

A Szentlélek egységet munkál és békességet teremt. Aki nem ezt végzi, az nem Isten Lelkének a hatása alatt, hanem idegen lélek Igézetében él és árt – folytatja Pál apostol egészen konkrétan és becsületesen Timóteus tájékoztatását, és arra figyelmezteti a most olvasott szakaszban, a 3. részben, hogy a helyzet egyre nehezebb lesz. „Tudd meg, hogy az utolsó napokban nehéz idők jönnek.” Melyek ezek az utolsó napok? Azok, amelyekben élünk. Timóteusnak itt nem a távoli jövőről ír az apostol, hanem a jelenről, amiben él.

Az Apostolok Cselekedeteiről frott könyv szerint az utolsó napok pünkösdtől Jézus Krisztus második eljöveteleig tartanak. Tehát benne élünk az utolsó napok nagy világcorszakában. Természetesen ezeken az utolsó napokon belül is lesznek még a legutolsó napok, amikről Jézus azt mondja, hogy ott különösen sok nyomorúság szakad majd az emberiség nyakába, az ő visszajövetelét közvetlenül megelőző időszakban. De rohamosan közeledünk e felé, és ennek az előjeleit máris tapasztalhatjuk.

Ebben az időszakban a hívők helyzete egyszer-egyszer egy kicsit könnyebb lesz, másszor nagyon megnehezedik, de általában az a jellemző, hogy szenvedniük kell az utolsó napokban. A világ, az emberek gondolkozása, a közérkölc vagy a közérkölcstelenség egyre messzebb kerül Isten törvényeitől, és a hívőknek ez mérhetetlenül sok szenvedést okoz.

A most felolvasott részben Pál apostol két kérdésre válaszol: elmondja, mi jellemzi ezeket az utolsó napokat és a benne élők többségét, és arról ír – valamivel rövidebben –, hogy milyenek legyenek a hívők, Isten gyermekei ezekben a nehéz időkben.

1. Mi jellemzi ezt az időszakot? Általában az igazsággal szembeni ellenállás és a szeretetnélküliség. Pontosán az, amit Jézus mondott. A Mt 24. részét érdemes ma délután elolvasnunk, ahol az Úr Jézus részletesen szól erről az időszakról, és amiket itt Pál apostol elmond, azok mind az Úr Jézus tanítására épülnek. Jézus ott azt mondja: a gonoszság megsokasodik, és a szeretet sokakban meghidegül. Ugyanezt olvastuk itt is. Hadd olvassam fel még egyszer ezt a listát: „Akkor az emberek magukat fogják szeretni, pénzsóvárák lesznek, dicsekvők, gőgösek, istenkáromlók, szüleikkel szemben engedetlenek, hálátlanok, tisztátalanok, szeretetlenek, kérlelhetetlenek, rágalmozók, mértéktelenek, féktelenek, a jónak gyűlölői, árulók, vakmerők, felfuvalkodottak, akik inkább az élvezeteket szeretik, mint Istent.”

Tizenkilenc jellemző vonását sorolja fel itt Pál apostol ezeknek az utolsó napoknak, amelyekben élünk. Érdemes megfigyelni, hogy az első kettő és az utolsó kettő a szeretetre vonatkozik.

Azzal kezdi, hogy az emberek magukat és a pénzt fogják szeretni. És azzal fejezi be a listát, hogy az élvezeteket fogják szeretni, Istent viszont nem fogják szeretni.

Megint Jézus azon szavai jutnak eszünkben, amikor összefoglalta az egész törvényt, a Mózes egész könyvét és összes rendelkezését ebbe a kettős egy parancsba: „Szeresd az Urat, a te Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből és teljes elmédből. Ez az első és nagy parancsolat. A másik hasonlít ehhez: szeresd felebarátodat, mint magadat. E két parancstól függ az egész törvény és a próféták.”

Vagyis Jézus itt két parancsolatot adott, és nem hármat, mint ahogy némely mai tév-tanítók próbálják ezt magyarázni, miszerint benne van ebben az Isten-szeretet, a felebarát-szeretet és az önmagam iránti szeretet parancsa. Maga Jézus mondja, hogy e két parancsolattól függ az egész törvény. Ez két parancs. Más az, hogy elfogadja magát, és más az, hogy szereti magát valaki.

Jézus azt mondta: szeresd az Urat teljes szívedből, és szeresd felebarátodat legalább úgy, mint magadat. Ez a két parancs a lényege annak, ami szerint a hívőknek élniük kell.

És mi történik az utolsó napokban? Isten helyére a maga isteneit teszi az ember. Az emberek magukat szeretők, pénzt szeretők, gyönyöröket szeretők, élvhajászok lesznek, és Istent nem szeretik – állapítja meg a végén.

Ez a kerete tehát annak a felsorolásnak, amit az utolsó napok embereiről el lehet mondani. És ilyen kereten belül nyilvánvaló, hogy semmi jó nem történhet.

Hogy folytatódik? Az ember önistenítésének a jellemzésével folytatódik: dicsekvők, gőgösek, istenkáromlók lesznek. Dicsekvők, kérkedők, gőgösek, kevélyek, büszkék és istenkáromlók, vagy a másik fordítás szerint: káromkodók. Három olyan jellemvonás, ami kis óvodás koruk óta jellemzi a gyermekeinket és minket is. Ha csak szerét ejthetjük, dicsekszünk valamivel, már csak azért is, hogy a többieket egy kicsit lenyomjuk, s mutassuk, hogy többek vagyunk. A kevélység, a gőg, a büszkeség ott van a sejtjeinkben, a káromkodás meg nem is bűn. Mindennapos dolog. Egyáltalán mind a három, amit itt felsorol, olyan jelenség, amit nem is tartanak már bűnnek az emberek.

Azután következik öt fosztóképzővel ellátott kifejezés, ami azt jelenti: valami hiányzik. Ez az öt az emberi kapcsolatokra, azon belül is különösen a családi kapcsolatokra vonatkozik. Az emberek szüleikkel szemben engedetlenek, hálátlanok, szentségtelenek, szeretetlenek, kérlelhetetlenek lesznek. A kérlelhetetlen jelent könyörtelent is, és jelent engesztelhetlent is. Nem lehet tőle bocsánatot kérni, nem képes megbocsátani. Kérni lehet, de nem engesztelődik meg. Nem lehet új szakaszt kezdeni egy vétek után, mert ő haragtartó. Csupa olyan dolog, ami nélkül lehetetlen emberi életet élni. Lehetetlen meghitt, meleg kapcsolatokat ápolni, amiben a sebzett lélek meggyógyul, ahol az ember új erőt kap, ahol emberek kölcsönösen jó hatással vannak egymásra. Ahonnan ezek hiányoznak, ott ilyen nincs.

De hogyan hiányoznának ezek, amikor hiányzik a szeretet! Ezzel kezdte az apostol. És ez az öt hiány a szeretet hiányának a következménye. Arra gondoltam, hogy sok-sok peres eljárásra nem kerülne sor, ha ezek nem hiányoznának az életünkben. Sok-sok embernek nem kellene orvoshoz mennie, ha ezek meglennének az életünkben. A gyermekek, az ifjúság, a nemzetünk, az emberiség jövője nem lenne ennyire aggasztóan sötét, ha ezek nem hiányoznának. Viszont ha hiányzik az Isten iránti szeretet és az egymás iránti szeretet, akkor ezek feltétlenül hiányoznak az ember életéből.

Itt megy az apostol még tovább, még beljebb és még mélyebbre. És itt mondja ki azt a fájdalmas megállapítást, hogy ez a mētely, ami az utolsó időket megfertőzi, a gyüleke-

zetbe is behatol és ott is bajt csinál. Mert ezek között az emberek között, akiket jellemzett, vallásosak is vannak. Olyanok, akiknél „megvan a kegyesség látszata, de annak az erejét megtagadják”.

Megvan a kegyesség látszata, de annak erejét megtagadják. Vagyis a vallásosságuk bizonyos formáságokban jelenik meg az életükben, de egyáltalán nem hatja át a gondolkozásukat és az erkölcsüket. Ők azok, akik nagyon jól tudják, hogyan kellene élni, csak éppen nem úgy élnek. Ők azok, akik elvárják másoktól – főleg a gyülekezeten belül –, hogy tiszta házas- és családi életük legyen, a maguk gyakorlatában azonban apró bukások, sőt közönséges házasságtörések felett is szemet hunynak. Ők a gyermekeiket vallásosan neveltetik, de ha közülük egyik-másik Jézus Krisztus elkötelezett tanítványa akar lenni, megijednek és minden módon visszatartják tőle. Akár még úgy is, hogy eltiltják a gyülekezettől. És inkább nézik, hogy tönkremegy a gyermek bimbózó, kiviruló hite, csak az ő álmaikat keresztül ne húzza az, hogy valaki ebben az időben, az utolsó napokban Jézus igazi tanítványa lesz. Óriási felelősség ez!

Ők azok, akik emlegetik Isten nevét, de valójában nem imádják őt, és nem úr az életükben. Beszélnek az imádkozás fontosságáról, de egyáltalán nem ismerik annak az erejét, ahogy itt olvastuk, és nem is gyakorolják azt. Valami ahhoz hasonló talán, mert megvan az imádkozás látszata az életükben, de annak az erejét nem ismerik. Ők azok, akik sokkal inkább egy intézményhez kapcsolódnak, és nem ahhoz az élő személyhez, akinek adatott minden hatalom mennyen és földön. Tiszteletreméltó hagyományokat ápolnak, de nincs közösségük az élő Istennel. Vallásosságuk az életük külsején meglát-szik bizonyos dolgokban, de az életük tartalmát teljesen érintetlenül hagyja. Pontosan úgy, ahogy Jézus beszélt erről a képmutatóknak, hogy megtisztítjátok a tál külsejét – csillog, villog –, belül azonban tele van utálatosságokkal és szennyyel.

Ez az újjászületés nélküli vallásosság életveszélyes dolog. Örökélet-veszélyes dolog. Mert ezek az emberek végzetesen megtévesztik magukat. Azt gondolják: azzal, hogy a kegyesség látszata megvan az életükben, minden rendben van. Azt gondolják: üdvösségük van. Márpedig ha így lenne, akkor Nikodémus miért ment volna Jézushoz? Miért érezte, hogy valami lényeges hiányzik az életéből, mert pontosan az üdvösségében nem bizonyos? Nem tudja, hogy teljesített-e már mindent, amit ahhoz teljesíteni kell. És akkor egy ilyen kiváló, vallásos embernek, Izrael tanítójának miért mondta volna Jézus: szükséges újjászületned?

De akiknél a kegyességnek csak a látszata van meg, azok megtévesztenek másokat is. És ez megint nagyon nagy felelősség. Mert az őszintén Istent kereső, de nem hívő ember, ha találkozik egy ilyennel, csak megbotránkozik. Csalódik. És útját állja az ilyen vallásoskodó ember az Istent kereső nem hívőnek.

Szeretettel kérem, olvassuk el ma ezt a fejezetet a Bibliából, a 2Timóteus 3. részét, és Isten előtt megalázkodva engedjük, hogy ő egészen személyessé tegye nekünk ennek a résznek az üzeneteit. Hadd lássuk világosan, hol kell változnunk, miből kell megtérnünk, hogy a kegyességnek ne csak a látszata legyen meg az életünkben, hanem annak az erejét is tapasztaljuk! Hiszen mindnyájan azért nyafogunk, mert ez az erő hiányzik az életünkben. Magunk is ennek a hiánya miatt roskadozunk. Ennek a hiánya miatt egymásnak sem tudunk igazán segíteni, és Isten nekünk ezt kínálja. Azt az erőt, amelyik minden körülmények között megtartja az embert, hogy ne olyanok legyünk, akiknél csak a kegyesség látszata van, hanem Jézus Krisztus hiteles, világító követői, igazi tanítványai legyünk ebben a világban.

2. Éppen erre a kérdésre ad választ, másodszor, az apostol ebben az Igében. Milyenek hát ezek a hiteles Krisztus-tanítványok az utolsó napokban, amikor nehéz idők állnak be?

Ezek a tanítványok is benne élnek az Istentől elrugaskodott világban. Abban a világban, amelyikben az emberek magukat szeretők, pénzszeretők lesznek. Istent nem szeretik... És ott élnek azok között, akiknél a kegyesség látszata megvan ugyan, de annak erejét megtagadják. Milyenek ők és milyenek legyenek?

Kétszer is elhangzik ez a határozott felszólítás ebben a szakaszban: de te... Pál apostol sok minderről ír. Közben megáll, képzeletben Timóteusra néz, aki ott küszködik Efézusban a sok bajjal-gonddal, s azt mondja: de te... De te merj más lenni! Ne ússz a világgal, ne engedj ezeknek az igényeknek, ne hasonulj hozzájuk. El ne felejtse, mit mondott az Úr Jeremiásnak: térjenek meg hozzád, de te ne térj hozzájuk. Nem büszkeségből, hanem az ő érdekükben. Ha te is olyan leszel, mint ők, velük együtt elveszel. Ha megmaradsz annak, akivé Isten tett, olyan áron is, hogy egyedül maradsz, akkor segíthetsz rajtuk. Akkor lesz kibe kapaszkodniuk. Akkor van egy irányjelző, egy útmutató tábla, s aki tájékozódni akar és komolyan veszi a kiírást, az odatalálhat Istenhez. Timóteus, ez az egész társaságnak életkérdés! A körülötted élő hitetleneknek meg a formálisan vallásoskodóknak, mindenkinek, hogy te milyen vagy. Rá lehet-e ismerni Jézusra, ha reád néznek? Hogy megjelennek-e krisztusi tulajdonságok benned? Akkor is, ha emiatt sokat kell szenvedned. Mert emiatt egyre többet kell szenvedned. Mert a krisztusi gondolkozásmód és magatartás egyre idegenebb lesz ebben a világban. Egy igaz Krisztus-tanítványnak a pusztá jelenléte irritálja, bosszantja, provokálja a körülötte élő világot, mert ítélet azon a világon, amelyikben él. És itt nekünk komolyan, világosan kell látnunk, hogy Isten igazi gyermekeinek szenvedniük kell mind az ateista, istentelen közegben, mind a vallásos közegben – ahol csak a kegyesség látszata van meg, de annak erejét nem ismerik. Egyformán kell szenvedniük a hívőknek mind a két közegben, ahol csak máz a vallásosság, de nem hatja át az életet.

Isten gyermekei nem hajlandók gyűlölni senkit. Őt sem, meg annak az ellenségeit sem. És nem hajlandók gyűlölni akkor sem, ha mind a ketten ellenségesen viszonyulnak hozzá, amiért nem hajlandó gyűlölni egyiket sem.

Ezekben az időkben gyakran kell efféle miatt szenvedniük a hívőknek. Mert Jézus tanítványai olyan furcsák, hogy akármit mond a világ, és akármiféle új szexológiát tanítanak, ők megelégszenek a házastársukkal. Van egy ilyen furcsa tulajdonságuk. És úgy is boldogok és elégedettek.

Olyan furcsa, hogy a gyerekeiket nem bálványozzák, hanem szeretik. Ez ugyan sokkal nehezebb, de vállalják. Hogy noha sok gyereket vállalnak, mégsem a gyerek van az életük középpontjában, hanem Isten. És érdekes módon így járnak jól a gyerekeik is.

Olyan furcsák a Krisztus-tanítványok, hogy nem nekik vannak terveik a jövőre nézve, és nem azt akarják tüzzel-vassal megvalósítani, hanem Istentől kérdezik: mik az ő tervei a gyermekeik jövőjével. Olyan emberek ők, hogy nem lesznek féltékenyek, ha kiderül, hogy a hitre jutott gyermekük jobban szereti az Urat, mint őket. Tudják, hogy őket is így fogja igazán szeretni. A gyerekeiket nem sikeres emberekké akarják nevelni, hanem Istennek engedelmes emberekké. Nem gazdagokká akarják tenni, hanem irgalmas szívűekké, mivel Jézus is ilyen volt, és azt szeretnék, ha reá hasonlítanának.

És nem a munkakörülményeik miatt panaszkodnak örökké, hanem sokszor nagyon rossz körülmények között is a munkájuk minőségére figyelnek, mert úgy dolgoznak, mint akik az Úrnak tartoznak számadással, és egyáltalán az egész életük – beleértve a munkájukat is – erkölcsi színvonalára figyelnek. Hozzá minden körülmények között ragaszkodnak. Őt akarják felmutatni ennek a világnak. Akkor is, ha emiatt egyre többet kell szenvedniük.

Erre készíti Pál apostol Timóteust. „De te maradj meg mindazokban, amiket hallottál, tudván, kitől tanultad; hogy kisgyerek korod óta ismered a szent írásokat”, és láttad

az én példámat. Éppen ezért kövesd tanításomat, életmódomat, szándékomat, hitemet, szeretetemet, állhatatosságomat! És kövesd üldöztetésemet, szenvedéseimet is, amelyek... – és elsorolja a helyeket, hol estek rajta. E helységek között ott van Listra város neve is.

Timóteus listrai volt, valószínűleg saját szemével látta, amikor az apostolt megkövezték Listrában. Azt gondolván, hogy meghalt, kivonszolták a városon kívül és ott hagyták. Ő ezt is vállalta Jézusért. Jézus ebből a félholt állapotból is megmentette őt, mert még használni akarta.

Az előző alkalmakon arról volt szó, hogy Pál apostol itt lelkigondozásban részesíti Timóteust. Aki nem ismeri, nem érti a dolgokat, azt mondhatná: szép lelkigondozás! Azt mondja neki: ne keseredj el, édes fiam, lesz ez még rosszabbul is. Egészen szörnyű lesz, és ha hűséges maradsz, akkor esetleg úgy jársz, ahogy én jártam. Nem ilyen hangon és hangsúllyal írja ezt neki, de lényegében ezt írja. Mert a lelkigondozáshoz a becületesség feltétlenül hozzátartozik. Az apostol tudja: egyre nehezebb lesz keresztyénnek lenni.

Olyannak nem lesz egyre nehezebb lenni, akinél a kegyességnek csak a látszata van meg, de elkötelezett Krisztus-tanítványnak lenni egyre több szenvedést jelent.

De te maradj meg! Miért? Mert azok, akik másokat eltévelyítenek és ilyen téves tanokat hirdetnek, egyszer meg fognak szégyentülni. Egy ideig sikereket érhetnek el, akár meredeken is felfuthat a karrierjük, egyre többeket eltévelyíthetnek, tábor gyűjthetnek maguknak, de egyszer mindenki előtt nyilvánvalóvá lesz: hazudtak. Az evangélium igazsága viszont önmagában is megáll, és arról az fog kiderülni: igaz. Ezért maradj meg az evangélium igazsága mellett. Ezért maradj meg Jézus Krisztus mellett, akkor is, ha jobbról-balról bántanak miatta, mert akkor túlélsz mindent. Túléled ezeknek a tisztavirág-életű sikereit, túlélsz mindenféle rendszert és rendszerváltozást, túléled ezt a világot, ezt a nagy világkorszakot, az utolsó napokat, és együtt leszel Jézussal az ő dicsőségében.

Aki itt, a mások üdvössége érdekében, a gyalázatban is ragaszkodik hozzá, az odaát, a dicsőségben is vele lesz. Maradj meg hát, Timóteus, akármit mondanak rólad, és akármit csinálnak veled. Ragaszkodj Krisztushoz, az Igéhez, és közben mutasd a megmenekülés útját azoknak, akik között élsz.

Az utolsó napokban nehéz idők jönnek. Ezeket mi sem kerülhetjük ki, de a túlélés csak Krisztusban van. Ámen.

Henk G. van de Graaf
Rotterdam, Hollandia

Istenadta emberi élet

Alapige: 1Mózes 2,4–17
Bibliaolvasás: 1Korinthus 15,45–57

Kedves Testvéreim!

Ahhoz, hogy a felolvasott bibliai részt megértsük, szükségünk van legalább három segédeszközre: egy nagyobbacska tengeri kagylóra, egy kaleidoszkópra és egy fényképezőgépre. Talán furcsának tűnik, de így van!

Észrevettétek-e ti is? A Biblia első könyve második részének negyedik verse úgy hangzik, mintha előlről kezdődne az egész: „Ez a menny és a föld teremtésének a története. Amikor az Úristen a földet és a mennyet megalkotta, még semmiféle mezei fű nem volt a földön...” Halljátok? – mintha előlről kezdődne újból a teremtés története... Mintha a Biblia másodszor is leírná a teremtés történetét... És ez így is van!

Ebben a második részben a teremtéstörténetnek nem csupán egy másodszori leírása van, hanem egy másik leírása. Ez a második történet bizonyos szempontból nem azonos

az elsővel. Itt-ott még logikusan sem egyezik a két leírás. Mózes Első Könyve első részében már volt növényzet, már volt fű, amikor Isten megalkotta az embert mint férfit és nőt. És Mózes Első Könyvének második része azzal kezdődik, hogy még ember sem volt... A két teremtési történet tényleg nem egyezik, és nem követi logikusan egymást!

Persze nem mi vagyunk az elsők, akik erre a felfedezésre bukkanunk. Biztos, hogy már a Biblia írója is látta, hogy ez ésszerűen nem egyezik. És mégis így írta le, és így hagyta. Nyilvánvaló, hogy nem logikus történetet szándékozott írni. Nem azt tartotta fontosnak, hogy a tudományos követelményeknek eleget tegyen. A Bibliában az egyetemi fokú tudományosságoknál magasabb tudományról van szó: az isteni tudományról, az istenismeretről. Ebben a tudományban és ebben az ismeretben nem az a fontos, hogy pontosan hogyan és mi és hol és mikor, hanem az, hogy Istent megismerjük, és hogy „higgyük: Jézus a Krisztus, az Isten Fia, és hogy e hitben életünk legyen az ő nevében”. A bibliai történet fonálán haladva az a fontos és az a lényeg, hogy kicsoda Isten, kik vagyunk mi emberek, eredetünknek mi a titka és életünknek mi a célja és értelme.

Sok hollandiai ház ablakában a rengeteg virág között ott szokott állni egy tengeri kagyló. A gyerekeknek mindig elmondjuk, hogy szorítsák a fülükre, és akkor hallhatják benne a tenger zúgását. A Biblia is olyan, mint egy ilyen tengeri kagyló. Aki a Bibliát füleli, az hallja, igen: hallja benne Isten elgondolásainak zúgását. Hallja, hogy Isten mit gondolt el és mit akart a világ teremtésével és a mi életünk teremtésével. Füleljünk hát mi is erre a bibliai történetre, talán meghalljuk mi is Isten akarátának surrogását...

Mielőtt ezt tennénk, még egy kérdésünk maradt. Mi lehet egy ilyen másodszori, egy ilyen másik teremtéstörténetnek az értelme? Vajon nem zavar? Nem, legalábbis nem az a szándéka. Nem zavarba hozni akar, hanem csodálatba ejteni. Ahhoz, hogy ezt megértsük, vegyük elő a második segédeszközt. Gyermekkoromban kaptam egyszer egy kaleidoszkópot. Ti is ismeritek azt, ugye? Azt a távcső alakú, tükrök közé helyezett üveg- és papírdarabkákat tartalmazó játékszert, amelyet ha forgatunk, változóan színes, csillogó ábrákat mutat. Minden forgatásra más és más ábrát mutat, de közben a cső tartalma ugyanaz marad.

Sok-sok történetével és könyvével a Biblia pontosan olyan, mint egy kaleidoszkóp. Például nagyon sok benne a próféta. Lényegében ugyanazt mondják mindnyájan, de mindnyájan másképpen mondják. Négy evangélista van. Mind a négy ugyanazt mondja és hirdeti, de mégis másképpen. Más helyzetben és más szemszögből. És minden forgatással újra látjuk Isten sokféle bölcsességét. Csodálatba ejtő!

A teremtés második bibliai történetében más szempontból látjuk a teremtő Istent, a teremtett világot és magát az embert. Ugyanarról van szó, mint az első történetben, de mégis másképpen. Mi ennek a második történetnek a „mássága”? Az, hogy ebben az ember áll a középpontban.

Talán ti is szerettek fényképezni. Ha igen, akkor tudjátok, hogy legalább kétféle fényképet lehet készíteni. Az első az áttekintő kép, amelyen minden rajta van, ami látható. Ilyen áttekintő képet nyújt a Biblia a teremtés első fejezetében. A mindenséget mutatja. És ott, a mindenség utolsó sarkában és utolsó napján már az ember is kivehető a képen. Más képet kapunk viszont, ha teleobjektívet használunk. Az közelebb hozza a látvány egy pontját. Ezt teszi a második teremtéstörténet: közelebb hozza az ember teremtését. Persze ez nem jelenti azt, hogy a teremtésben egyedül az ember fontos, hiszen „még egy veréb sincs Istennél elfelejtve”. De az ember egészen különös, páratlan viszonyban él Istennel.

Milyen ez az egészen külön, páratlan viszony Isten és ember között? Mi az istenadta emberi élet sajátossága, különlegessége? Mi a ti életeteknek Isten által adott sajátossága? Nos, éppen erről szól most ez a bibliai történetünk.

Először életünk eredetéről szól.

Amikor Isten igéjének teleobjektívje az egész teremtett világon belül éppen az emberre irányul, könnyen arra a gondolatra jutunk, hogy az embernek nagyon nagyoknak és fontosnak kell lennie. Pedig nem! Épp ellenkezőleg. A Biblia teleobjektívje először éppen azt mutatja ki, hogy milyen kicsi az ember! „Megformálta az Úristen az embert a föld porából...” Az ember tehát a föld porából van. De nem úgy, hogy abból sarjadt és most valami egészen másból áll. Egyáltalán nem! „Bizony por vagy.” Úgyszólván a földről szedett fel minket Isten. (Az „ÁDÁMÁH”-ból szedett fel és „ÁDÁM”-ok, azaz földlények vagyunk, és azok maradunk.) Mi emberek tényleg nagyon kicsi lények vagyunk.

És mégis, ugyanakkor nagyon különlegesek! Az állatok is porból vették, és mégsem lehet az embert ezekkel egy kaptafára húzni. Az ember csak akkor lett élőlény, amikor Isten az élet lehetését, saját lehetését, Szent Lelkét lehelte orrába. „Így lett az ember élőlény.” Tehát nem csak a por, nem csak a test alkotja az embert. Az ember csak akkor ember, amikor Isten lehelete, Isten Szent Lelke adatik neki.

Isten Léleke nélkül csak porból lenne az ember, nem élne igazán. Lehet, hogy az ilyen – Lélek nélküli – ember átmenetileg nagy port tudna felverni, de végül úgysem állná meg a sarat. Visszatérne a porba. Életre kelni csak Isten pünkösdi Szent Lelke által tud az ember.

Ő, a Szent Lélek Isten, létkérdés minden emberi élet számára. Nem pusztán természeti erő működik bennünk, nem arra vagyunk rendelve, hogy mint a csodálatosan szép virágok, csak virágozzunk, vagy mint az állatok, ösztöneink szerint éljünk! Nem! Isten eredeti rendelése szerint a mi földi alakunk és testünk Isten Szent Lelkének a hajléka és temploma. És ebből az is következik, hogy ezzel a hajlékkal és templommal becsületesen és tiszteletteljesen kell bánnunk, mások és saját magunk javára.

E mellett a mi páratlan eredetünk mellett, alapigénk szerint, még egy másik különlegessége is van az embernek, mégpedig a helyünk.

Másodszor Istentől kapott helyünkről szól a bibliai rész.

Hogy mennyire fontos „a hely” minden embernek, azt akkor vesszük észre, amikor érezzük, hogy egyik-másik szívben, vagy gyülekezetben, vagy társadalomban már nincs helyünk. Mennyire fontos viszont megérezni azt, ha jó helyen vagyunk. Ismerjük-e a mi jó helyünket? Isten és emberek előtti helyünket?

Mózes Első Könyvének második fejezete megmondja nekünk, hol a helyünk és mi a helyünk. „Ültetett az Úristen egy kertet Édenben... és ott helyezte el az embert.” Az ember helye tehát egy kertben van. Nem magasabb szférákban, fellegek közt kell járnunk, hanem ezen a földön kell helyt állanunk. Ez a mi istenadta helyünk.

És még csak nem is pusztán földre tette le Isten az embert. Keleten, Édenben, a szíriai sivatag egyik részén, ott ültetett az Úristen egy kertet, vagyis egy oázist, és ott helyezte el az embert. Ez azt jelenti, hogy Isten a saját alkotásába helyezte el az embert. Abba az alkotásba, amelyet Isten kezdett el azzal, hogy kertet tette a sivatagföldet. Ebbe az isteni alkotásba helyezte el Isten az embert. Ez a mi istenadta helyünk.

Ezen a helyen – halljuk tovább a bibliai üzenetet – mások között, másokkal együtt kell hogy éljen az ember. Egy istenadta környezetben. „Sarjasztott az Úristen a termőföldből mindenféle fát...” Csodálatos természeti környezetet kapott az ember. Erről a természetről Isten igéje két dolgot mond: 1. Szemre kívánatos; 2. Eledelre jó.

Azaz: A természet szép, szemre kívánatos, mint egy isteni remekmű, amelyet lehet is, kell is élvezni. De nem csak ennyit mond. A természet hasznos is, eledelre jó. Úgy kell nekünk a természet, mint a mindennapi kenyér. És jaj nekünk, ha ezt a kertet, ezt az

oázist, ezt a környezetet halálosan beszennyezzük és megmérgezzük! Akkor tönkretesz-
szük azt, ami minket táplál, azt, amit úgy adott nekünk Isten, hogy „eledelre jó” legyen.

Ebben a természeti környezetben nemcsak a fák leveleinek zizegése hallatszik, ha-
nem a víz csörgedezése is. „Édenből pedig folyó jött ki a kert megöntözésére, amely
onnan szétágazott és négy ágra szakadt.” Tehát bőségesen volt víz abban az oázisban.
Testvéreim, biztosan tudjátok, mit jelent ez egy olyan világban, ahol a sivatag uralkodik.
Izrael és szomszédai még arra is képesek, hogy a vízért háborút viseljenek. Ennyire
fontos a víz egy sivatagvilágban. Magát az életet jelenti. Nos hát, Isten kertjében, Isten
teremtett világában bőven van víz. Mindenkinek jutott. „Négy ágra szakadt, azaz mind a
négy égtájra...”

Csak sejtéseink vannak arról, hogy melyik folyó volt a Pisón és melyik a Gihón. A
Hiddekelt és az Eufrátést viszont ma is ismerjük. Ebből arra következtethetünk, hogy
amikor kiűzte az Úristen az embert az Éden kertjéből, nem vette el tőle egyszerre min-
den jó ajándékát. Hála Istennek, hála Isten kegyelmének, még sok-sok jó ajándéka
megmaradt nekünk! Éppen ezért olyan létfontosságú, hogy óvatosan és tisztelettel bán-
junk ezekkel és egész istenadta környezetünkkel.

Az emberi életnek még egy negyedik különlegessége is van: az embernek Istentől
kapott sajátos feladata van.

Nekünk helyünk van Isten művében. Ezt a helyet élveznünk szabad, de rajta nekünk
is munkálkodnunk kell. Munkálkodnunk Isten munkájának keretében és az ő követésé-
ben. „És fogta az Úristen az embert, elhelyezte az Éden kertjében, hogy azt művelje és
őrizzé.” Művelni és őrizni: tehát az embernek tovább kell folytatnia az Isten által elke-
zdet munkát. Ő valami szépet és jót csinált – tegyük azt mi is, Isten hasonlatosságára!

Egy dolog legyen nagyon világos. Ez a kert, ez az oázis nem az emberé. Ez az Istené,
és az övé is marad. Ő az alkotója, ő a teremtője, ő a tulajdonosa. A „művelni és őrizni”
szavak a bibliai időkben szakkifejezések voltak a földtulajdonos és bérlője közötti bér-
leti szerződésben. A haszonbér tartalmához mindenképpen hozzátartozott a „művelés és
őrzés” kötelezettsége.

Ha ez így van, és ezek a kifejezések a szerződésjogból származnak, akkor világosan
kittűnik belőle, hogy nekünk embereknek saját, külön elképzelésünk és tervünk nem lehet
vele. Csak bérlők és vendégmunkások vagyunk mi mindnyájan ezen a földön:
„jövevények és idegenek”, még úgynevezett saját szülőföldünkön is. Mert lényegében
nincs saját földünk. „Az Úré a föld és annak teljessége, a földkerekség és a rajta lakók.”
Mi pedig csak vendégmunkások és bérlők vagyunk. Ne képzeljünk tehát túl sokat ma-
gunkról!

Ugyanakkor nem szabad lekicsinylő módon sem beszélünk az emberről és az ember
feladatáról. Csodálatosan szép és nagyszerű feladatot kaptunk Istentől. A természet az
emberért van, hogy abból táplálkozzunk, és hogy azt élvezzük. De az ember a termé-
szetért is van, hogy azt műveljük és őrizzük. A művelés föld-művelést jelent, amely
szolgai munka. Az ember, minden ember Istentől kapott feladata, hogy szolgál, hogy
diakónus legyen. Az őrzés pedig pásztorkodást jelent. „Az Úr énnekem őriző pászto-
rom.” Nem csak a lelkigondozó, de minden ember feladata az, hogy pásztor legyen. Az
ember kezdettől fogva a másik emberért kell hogy éljen, mint a föld művelője, diakónu-
sa, és mint a testvér őrizője.

Mindnyájunknak feladata az, hogy ez a világ lakható legyen és élni lehessen benne.
Feladatunk, hogy a növekvő anyagi és szellemi káosz és elszegényedés ellen harcoljunk.
Harcoljunk meg a hitnek szép harcát azért, hogy országunkban, hazánkban, városunkban,
falvainkban és otthonunkban egymás diakónusai és pásztorai legyünk. Mindig és állan-
dóan azzal a kérdéssel kell szembeszállnunk, hogy munkánkban, tudományunkban és

technikai fejlődésünkben mi az, amit tulajdonképpen csinálunk. Műveljük-e azt, ami ránk van bízva, vagy kizsákmányoljuk? Őrizzük-e, vagy kiraboljuk? Mít kerestünk: pénzt-e, avagy szeretetet?

És hogy ezek a kérdések mennyire fontosak, az emberi élet utolsó itt elmondandó különlegességéből kiderül: Isten határt és távlatot állított fel az embernek.

A mi Istenünk hihetetlenül bőkezű Isten. „A kert minden fájáról szabadon ehetsz”, mondja az embernek. Tágas teret adott nekünk az Isten. De nem végtelen úrt: „de a jó és gonosz tudás fájáról nem ehetsz”.

Miért nem? Mert az a fa a tulajdonosé! Magától értetődő dolog, hogy ha Isten a kert, a világ tulajdonosa, akkor valami van abban, ami a bérlőt erre emlékezteti. Ezért van ott ez a fa, a jó és a gonosz tudásának fája. Ez a határázó az ember számára. Azon túllépnie neki nem szabad. Mert az ember csak Isten kegyelméből, parancsolataiból és ígéreteiből élhet. A kert minden fájának gyümölcseiből ehet. Mert Istennek minden teremtménye jó, és semmi sem elvetendő. De a jó és a rossz tudása – az Istennek egyedüli joga.

A bibliai „tudás” fogalmának sokkal gazdagabb és mélyebb jelentése van, mint az iskolás tudásnak és ismeretnek. A bibliai ismeret a legmélyebb viszonyra, kapcsolatra néz. Ahogy majd a Mózes Első Könyve negyedik része írja: „Azután ismerte Ádám az ő feleségét, Évát.” Erről az ismeretről és erről a tudásról van itt szó! A „jó és a rossz” együttes fogalom pár pedig azt jelenti, hogy az égvilágon minden, és még csak nem is számít, hogy mi minden. A jót és a gonoszt tudni annyi, mint érintkezésbe lépni bármivel, csinálni és tenni azt, amit akarunk, eltekintve attól, hogy mi az Isten szeretete és akarata. Ez a fajta „tudás” már nem emberi, legalábbis nem ezt adta Isten az embernek. Ahhoz, hogy boldog legyen az ember, nem szükséges, hogy mindent kipróbáljon. Ne is próbáljátok ki – mondja az Isten. „Mert ha eszel róla, meg kell halnod.” Annak az embernek az élete, aki mindent ki akar próbálni, még az Isten nélkül való életet, még az Isten elleni életet is, már nem lesz élet. Meg fog halni. Meg kell halnia. Isten lehelete, Isten Szent Lelke el fogja hagyni azt az embert. Nem marad benne Isten Lelke, újból test lesz csupán, újból por lesz.

Kedves Testvéreim, Isten ezt eredetileg nem így akarta, nem így szánta. Kimondott szándéka az volt, hogy Szent Lélek Isten tanúi legyünk a földön. Isten földművesei és őriző pásztorai. Hallottátok-e Isten igéjének ezt a susogását?

Tudjátok meg akkor, hogy Isten még mindig azt akarja, hogy mi emberek a föld művelői és egymásnak pásztorai legyünk. Ezt tanította nekünk az új Ádám, Jézus Krisztus. Ő úgy jött el, mint mindenkinek szolgája és jó pásztor. Azért jött, hogy Isten kertjében munkálkodjék. Abban a kertben, amely Éden kertjéből Gecsemáné kertté vált. De Jézus a Gecsemáné kertet Arimátiai József kertjévé, a feltámadás kertjévé, a kegyelem kertjévé változtatta át.

Jézus pedig nem csak tanította nekünk, hogy ezt a mi csodálatos, istenadta emberi életünket arra kaptuk, hogy szolgáljunk és őrizzünk, hanem újból életünkkel tette ezt az életet. Kegyelemből, hit által. Úgy, hogy maga Jézus szolgált minket és őrzött minket a Gecsemáné kertben és az Arimátiai József kertjében, azért, hogy mi újból az élet fájához közeledhessünk, az ő keresztségéhez. Hagyjátok beoltatni magatokat az élet egyetlen fájába, Jézus Krisztusba. Ámen.

Engedelmesség

Alapige: 1Péter 2,13–17

Bibliaolvasás: Róma 13,1–7

Jézus korában a Holt-tenger partján élt egy vallásos közösség, az esszénus gyülekezet, amely azért szakított a korabeli hivatalos vallási és világi közösségekkel, mert nem ismerte el a fennálló rend jogosságát. Tiltakozásukat azzal fejezték ki, hogy kivonultak az ország fővárosából, a vallási és a polgári közösségekből és különálló közösséget alapítottak a júdeai pusztában, ahol saját törvényeik szerint éltek, saját vezetőiknek engedelmeskedtek: így készültek a szent háborúra a sötétség fiai ellen.

Amíg az esszénus gyülekezet a szent háborúra készült az önként vállalt emigrációban, addig a keresztyének az ő Urukhoz hasonlóan az emberek közé mentek, hogy bizonyágtételük és viselkedésük által mind a családban, mind a közösségi életben hirdessék azt az új életet, amely felé Isten mindeneket vezetni akar. Ez a keresztyének missziói feladata az emberi közösségekben. A keresztyének nem ellenségesek, nem közömbösek a világgal szemben, hanem sokkal inkább felelősek a világért, és ezért életükkel, magatartásukkal, imádságukkal annak a városnak a jólétéért fáradoznak, amelyben élnek.

A felolvasott igében Péter apostol szintén arra inti az olvasókat, hogy maradjanak meg az Isten által rendelt keretek között, engedelmes lélekkel viseltessenek e közösségekben az előljárók iránt, közelebbről a polgári felsőbbbségek iránt. Az intelem így kezdődik: „Engedelmeskedjetez azért minden emberi rendelkezésnek az Úrért.” Ez az intelem nem volt ismeretlen a levél olvasói előtt, és nem ismeretlen előttünk sem. Ebben az intelemben az Újszövetségnek nem egy elszigetelt, hanem egy egységes tanítása áll előttünk. A bibliaolvasó ember ismeri Pál apostol hasonló értelmű tanítását a Római levélből, a Timóteushoz, valamint a Titushoz írt levelekből. A tanítás alapját Jézus magatartása képezi. Jézus engedelmeskedik szüleinek, komolyan veszi mind az egyházi, mind a világi előljárókat (Lk 2,51). Nem szakítja ki magát korának közösségi kereteiből. Ez a magatartása testté lételeiből következik. Jézus komolyan vesz mindent, ami a teremtettséghez tartozik. Ő azért nem akar kilépni ezekből az intézményes keretekből, mert nem akarja megszakítani a kapcsolatot az emberi közösségekkel. Engedelmes szüleivel szemben, Kajafással szemben és Pilátussal szemben. Isten a bűneset után sem szakítja meg a kapcsolatot az általa létrehozott közösségekkel, sem a teremtet világgal, sem Izrael népével. Jézus azért marad meg ezekben a keretekben, mert folytatni akarja a párbeszédet ezekkel a rendelkezésekkel. Ha megszakította volna a kapcsolatot ezekkel a közösségekkel, nem tudta volna figyelmeztetni ezek előljáróit szolgálatuk eredetére és hatalmuk korlátaira.

Annak ellenére, hogy az Újszövetség egységes tanítása áll előttünk, az egyház történetében régebben is, ma is léteztek olyan szektás felfogások, amelyek nem követték Jézus példáját, az apostolok tanítását és megvetették a világi felsőbbbséget. Az első században a Római Birodalom területén jelentkezett az ún. gnosztikus irányzat, mely a polgári élet viszonylatában a szabadság elvét hirdette. E felfogás hívei lekicsinyelték a fennálló rendet és az ország törvényeit. A huszadik században a jehovisták szektája hirdet hasonló tanokat.

Lehetséges, hogy a kis-ázsiai gyülekezetekben, a levél olvasói között is voltak olyanok, akik megvetették a polgári hatóságokat. Magatartásuk igazolása rendjén a Krisztusban nyert szabadságra hivatkoztak. Hatásukra mások is ilyen irányú kérdéseket intéztek a gyülekezet vezetőihez. Vajon keresztyén mivoltuk nem a Krisztus uralmának az elismeréséből áll? Hogyan lehetséges, hogy rajta kívül a császárnak is kell engedelmes-

kedni? Krisztus uralmának az elismerése nem zárja-e ki más uralomnak az elismerését? Krisztus uralma nem jelent-e felszabadulást minden más uralom alól? A Jézus Krisztustól nyert szabadság nem jelent-e szabadságot a felsőbbbséggel szemben?

Péter ezekre a kérdésekre válaszol. Intelmeiben rámutat a felsőbbbség teremtményi mivoltára és feladatára, valamint a polgárok helyes viszonyulására ebben a vonatkozásban.

Az idézett versben az apostol a hatóságot Isten rendelésének, azaz Isten teremtményének nevezi. Ezáltal a felsőbbbség emberi természetét fejezte ki. E felfogás ellentétben állt a pogány világ nézetével, mely szerint a hatóság isteni jellegű intézmény volt. Az evangélium szemszögéből nézve azonban a felsőbbbség nem isteni természetű. A hatóság is az emberi teremtmények sorába tartozik, akármilyen magas méltóságról van is szó.

E szemlélet által Péter eleve kizárta a felsőbbbség mindennemű túlbecsülését, vallásos tiszteletét. Az evangélium szellemében szétozlatott minden vallásos dicsfényt, melyet a pogány világban a császárok, királyok, uralkodók és más hatalmasságok feje fölé vontak.

A felsőbbbség egyetlen szerve sem nevezhető isteni hatóságnak, sem a császár, sem a helytartó, sem a magasabb vagy alacsonyabb rangú hivatalnokok, akik a császár nevében kormányoznak.

A 14. versben az apostol a hatóság feladatáról beszél. Ez pedig kettős: a gonosztevők megbüntetése és jól cselekvők megdicsérése. A világi hatóság gátat kell hogy vessen az igazságtalanságnak. Az a feladata, hogy küzdjön az igazságtalanság ellen és megbüntesse azokat, akik törvényteleniséget követnek el. Fel kell tárnia és meg kell büntetnie a bűntetteket.

A hatóság másik feladata a jól cselekvők megdicsérése. Péter itt azokra a kitüntetésekre gondol, amelyek az első században ismeretesek voltak. A császár babérkoszorút, tiszteletbeli címeket adományozott a polgároknak, emléktáblákra vésette fel a kiváló férfiak nevét és tetteit.

Kálvin szerint a felsőbbbségnek az a feladata, hogy az emberek között emberiség létezzon. A felsőbbbség, amelyik az embereket igazságtalan körülmények között hagyja élni, megfosztja alattvalóit a humanitástól, az emberiségtől.

A II. Helvét Hitvallásban ezt olvassuk: Mindennemű hatóságot Isten maga rendelt emberi nemzetség békessége és nyugalma céljából.

A Holland Hitvallás, a Confessio Belgica (1559) szerint a felsőbbbségnek az az Istentől kapott feladata, hogy megőrizze az életet Isten országa számára, mely Krisztus által elkezdődött és Krisztus által fog beteljesedni. Ennek alapján minden felsőség szolgálata kapcsolatban van Isten eljövendő országával. A keresztyén gyülekezet a hatóság ezen eszkatologikus szolgálatára alapozza a felsőbbbség felelősségét.

Az igazság, az emberiség, a békesség, az élet védelmezése olyan elsődrendű feladatok, melyek indokoltá teszik a felsőbbbség elfogadását, elismerését és tiszteletét. Ezért a keresztyén gyülekezet is elfogadja Istennek rendelését. Nem száll szembe vele, hanem engedelmeskedik neki, mivel Isten akaratát cselekszi. Az engedelmisség tehát Isten akaratára. Azáltal, hogy a keresztyének engedelmeskednek a feljebbvalóknak, nem teszik viszonlagossá Krisztus uralmát. A fennálló renddel szembeni hűség által a keresztyén gyülekezet nem tagadja meg Isten fiúi szabadságát. Az engedelmisségre való készség által a gyülekezet felajánlja magát a közösségnek úgy, amint van, azaz úgy, mint Krisztus bizonyságtévéje.

Az engedelmisség a kiindulópontja annak a papi tisztségnek, amelyre 1Pt 2,9 szerint a gyülekezet hivatott. A gyülekezetnek az a feladata, hogy hirdesse Isten nagyságos dolgait. Ezt a feladatot az egyház az istentiszteleten és a mindennapi életben végzi. A hívó

emberek a világ előtt életükkel, engedelmisségükkel, a testvéri szeretet által és az új életben való járás által tesznek bizonyosságot Istenről. A gyülekezet nem önmagáért van. Arra hivatott, hogy Istent szolgálja a világban, az ő dicsőségét hirdesse az embereknek. Ily módon mutatja meg a világgal való közösségét.

Az engedelmisség által a gyülekezet nem veszti el függetlenségét. Az egyház mindig megmarad Isten szolgálatában. Krisztus független gyülekezete bizonyosságot tesz a hatóság függőségéről. Arról, hogy a felsőbbség szintén alá van rendelve annak, aki mindenek fölött uralkodik. Miskotte holland theologus azt mondja, hogy az állam felsőbb-sége abban van, hogy Istentől származik.

A 15. versben az apostol szintén egy missziói szemponttal indokolja meg az engedelmisség szükségességét: „Mert az az Isten akarata, hogy jól cselekedvén, elnémissátok a balgatag emberek tudatlanságát.” A gyülekezetnek azért kell engedelmeskednie a császárnak, hogy ily módon megcáfolják azokat a rágalmozásokat, melyek a híveket érik ebben a tekintetben. Ezek a vádak bizonyára a pogányok részéről hangzottak el, akik a keresztyének jó hírnevét akarták aláásni a hatóságok előtt. Péter tudja, hogy ezek a vádak hamisak, alaptalanok. Azért inti a gyülekezetet az engedelmisségre, hogy azáltal véget vessenek a balgatag emberek hazug beszédének, gyalázkodásának. Ez jó fényt vet a gyülekezetre és egyben az evangéliumra is.

A 16. versben a szabadsággal való helyes élésre inti az apostol az olvasókat. A Krisztusban elnyert szabadságot rosszul értelmezik azok, akik e szabadság ürügye alatt megtagadják a feljebbvalóknak az engedelmisséget. E szabadság nem nyújt alapot a zabolátlan, kötetlen életmódhoz. Nem jelent elszakadást mindenkitől és minden külső kerettől. Az igazi szabadság lehetővé teszi a földi élet külső rendjének az elfogadását. Péter az olvasókat egy paradoxon által szabad embereknek és nem Isten szolgáinak nevezi. Luther így határozza meg a keresztyén szabadság mibenlétét: „A keresztyén ember mindenek felett szabad úr”, de e mondathoz mindjárt hozzát teszi a következőt: „A keresztyén ember szolga, aki mindenkinek és mindennek alá van vetve.” Ezzel meghúzza a szabadság határát, és gátat vetett a szabadsággal való visszaélés lehetőségének.

Péter apostol intelmének az a célja, hogy a keresztyén gyülekezet viszonyulása a felsőbb-séghez jó irányú legyen. Még az első század császáraival szemben is, akik nem voltak a szelidség és az emberiség mintaképei.

Ez a jóhiszemű viszonyulás nem jelent fenntartás nélküli, vak engedelmisséget. Az Ige megmutatja nekünk az engedelmisség határát. A felsőbb-ségnek addig kell engedelmeskedni, amíg nem kerül ellentétbe Isten akaratával. Erre utal az ApCsel 5,29 tanítása: „Istennek kell inkább engedni, hogynem az embernek.” A császár is az emberi teremtmények sorába tartozik. Ez a felismerés korlátot állít hatalmának, és megjelöli a vele szemben tanúsítandó engedelmisség határát is.

Ebbe az irányba utalnak alapigénk utolsó szavai is. Az intelem négy rövid parancsot foglal magában: „Mindenkít tiszteljétek, az atyafiságot szeressétek; az Istent féljétek, a királyt tiszteljétek.” Ezt az intelmet Péter a Példabeszédek könyvéből meríti, ahol ezt olvassuk: Féld az Urat, fiam, és a királyt” (24,21). Figyelemreméltó, hogy a Példabeszédek könyve ugyanazt a félelmet követeli a királlyal, mint Istennel szemben. Péter azonban csak Istennel szemben int félelemre, a királlyal szemben csak tiszteletre buzdít. Isten a mennyben lakozik, a császár pedig a földön. A gyülekezet tehát másképpen viszonyul a császárhoz, mint Istenhez. A császárnak tisztelettel tartozik. Istennek pedig félelemmel. Ezáltal meghúzza a császárnak kijáró tisztelet határát. A felsőbb-séggel szemben az embereknek kijáró tisztelettel tartozunk. Ez különbözik attól a félelemtől, melyet Istennel szemben érzünk, aki mindeneket teremtett, mindenek felett uralkodik és mindenki életét és szolgálatát számon kéri. Ámen.

Közöttünk az Úr

Alapige: Kolossé 1,27b–28
Bibliaolvasás: Máté 13,1–23

Ha az evangéliumban a Jézus életét vizsgáljuk, a legelső, ami a szemünkbe tűnik, hogy mindig emberek között forgott. Nagyon különböző emberek társaságában és nagyon különböző helyzetű emberek között látjuk őt. Ott látjuk a családban. Gondoljunk arra, milyen jól érezte magát Mária, Márta és Lázár hajlékában, milyen szívesen jelent meg közöttük és ült asztalhoz velük. Nem hiányzott a templomban istentiszteletre összegyűlt emberek közül sem, ahol sokszor megfordult. A betegek és az éhesek is maguk között látták. A bűnösök társaságát sem kerülte el. Mikor Zákheushoz bement, a rosszmájúak bosszúsán és csúfolódva mondták, hogy bűnös emberhez ment be szállásra, amire Jézus azt felelte, hogy azért jött az embernek Fia, hogy megkeresse és megtartsa, ami elveszett. A temetési menetben halottat sirató emberekhez is odament. Szépen mutatja ezt a naini ifjú története. A halászás munkáját végző vagy az úton haladó tanítványok is örvendhetek jelenlétének. Ott volt a pusztában, a hegyen, a búzaföldeken, a tengéren; ott volt a síró, örvendő, jó és rossz emberek között. Mindenütt tanított, segítséget adott és utat mutatott.

Aztán elment. Áldozócsütörtök óta sem a családban, sem a mezőn, sem az úton, sem a templomban, sem sehol nem látta őt emberi szem. Így hát a családok, a templomban Istent tisztelő hívek, a betegek, éhesek, bűnösök, a munkások, az örvendezők és szomorkodók ma nélküle vannak? Nincsenek nélküle. Jézus azt mondta, hogy „ahol ketten vagy hárman egybegyűlnek az én nevemben, ott vagyok közöttük”. Azt is mondta, hogy „én tiveletek vagyok minden napon a világ végezetéig”. Ezt nyilvánvalóan az áldozócsütörtök utáni időre mondta. Ez ígéretek beteljesedéséről szól a Káté, amikor azt írja: Krisztus „emberi természete szerint nincs többé a földön, de istensége, felséges volta, kegyelme és Szentlelke szerint soha nincs távol tőlünk”.

Ezt fejezi ki Pál apostol a mai Igével, amikor a kolossébelieknek ezt írja: „Krisztus tiköztetek van.” Dehogyan volt ő ott és akkor Kolossében test szerint. Egyetlen kolossébeli sem látta őt soha, mert akkor már Jézus a mennyekben volt. És mégis Kolossében volt, minden kolossébeli hívő érezte jelenlétét. De amit Pál ír, azt nemcsak a kolossébeli keresztyéneknek írja, hanem minden keresztyénnek e világ végezetéig. Így nekünk is, s ha mi hívők vagyunk, igazat adunk az apostolnak. Ekkor így szólunk: igaz, valóban igaz, közöttünk van az Úr. Ha nem is látjuk, éppen úgy közöttünk van, mint azok között volt, akik között testileg jelent meg.

Ma azt vizsgáljuk, hogy ki az a Krisztus, aki közöttünk van, hogy miként jelenik meg közöttünk és miért van jelen, mit cselekszik közöttünk.

1. Az apostol azt írja, hogy „Krisztus a dicsőségnek reménysége”. Krisztus tehát a reménység, akiben reménykedni lehet és kell. Emberekben is szoktunk reménykedni. Az éhes gyermek reméli, hogy nemsokára hazajön az anyja és ennie ad neki. Ha elszakad a cipője, reméli, hogy az apja újat vesz neki. A beteg reméli, hogy az orvos meggyógyítja, az utasember, hogy valaki szállásra fogadja. Ha bajban vagy szükségben vagyok, remélem, hogy a rokonom, esetleg a barátom segítséget ad. De dicséretünk azt mondja: „emberekben lehetetlen a mi reménységünk, mindenekben tehetetlen az ő segítségünk”. Sokszor nem is akarnak megsegíteni, de sokszor nem is tudnak, még ha akarnak sem. A hívő keresztyén legfőbb reménysége Jézus. Milyen reménységgel mondta neki egy béli-poklos: „Uram, ha akarsz, megtisztíthatasz engem.” Ez az ember példát mutat a hívőknek. Sokan követik is a példáját, s ilyen reménységgel fordulnak Jézushoz.

Reménykedünk benne mindennapi életünk dolgaira nézve. Aki földön jártakor annyi éhezőnek enni adott, aki annyi beteget meggyógyított és annyi bajban levőnek nyújtott segítséget, ha közöttünk van, lehetetlenség, hogy a mi szükségünk mellett közönyösen menjen el és ne segítsen rajtunk. Segítségéről és szabadításáról szép szavakat tud mondani sok meggyógyult beteg, táplálást nyert éhező s bajból megszabadult és szomorúságában vigasztalást nyert keresztyén. Boldog, aki elmondhatja: nemhiába reménykedtem, szükségemet híven betöltötte.

Reménykedünk benne gyülekezetünk életére és jövődjére nézve is. Ha nem élne bennünk a reménység, kétségbe kellene esnünk. Sokszor kezembe veszem a családkönyvet és nézegetem, kik azok, akik nem járnak templomba, akik az egyház dolgai iránt érzéketlenek s úgy élnek, mintha nem is tartoznának gyülekezetünkhöz. Eljijedve teszem le, mert sokan vannak ilyenek. Máskor az adakozási lista kerül a kezembe: hány atyánkfia van, akinek a neve után üres a rubrika, vagy majdnem semmi, ami oda be van jegyezve. Így ma még valahogy tengődik, ideig-óráig még megvan, de sokáig nem állhat fenn a gyülekezet. De aztán mást gondolok: eddig sem volt különb, és mégis mindmáig megmaradt. Mert nem emberek, Krisztus tartja fenn. S ha ő fenn akarja tartani, ezután is fenn fogja tartani. Én reménykedem abban, hogy fenn akarja és fenn fogja tartani. Erre nézve jeleket is mutat. Nem üres soha a templom. Többen vannak az áldozatkészek, mint a fősvények. Tudom, hogy ez a reménység nemcsak az enyém, hanem a tiétek is, akik szeretitek református egyházunkat és azt akarjátok, hogy álljon, hogy erős legyen és munkáját végezni tudja. „A reménység pedig meg nem szégyenít” – mondja az apostol. Gyülekezetünk a közönyösek és a főlányesek ellenére áll és állani fog, mert Krisztus tartja.

De az alapigében az apostol Krisztust nem úgy mutatja be, mint aki a mindennapi, e világra vonatkozó reménységeinket teljesíti. Ezeket sokszor nem teljesíti. Hányszor megtörténik, hogy az ember hiába reménykedik valamiben. Hanem úgy mutatja be Pál Krisztust, mint a „dicsőségnek reménységét”. Krisztus dicsőséget ad követőinek. Ezt a reménységet beteljesíti, ezt az ajándékot mindenkinek megadja, akit szeret. A dicsőséget mi úgy képzeljük el, hogy valakit, akinek hatalma van, vagy aki valami nagy tettet vitt véghez, dicsérnek és ünnepelnek az emberek, lesik kívánságait és parancsait, hogy teljesítsék, hódolnak előtte. Ilyen dicsőséget nem ad Krisztus. Aki ilyent vár tőle, hiába vár. Hanem nagyobb dicsőséget ad. Megadja követőinek, hogy mikor megérkeznek a mennyei hazába, angyali seregek fogadják boldog ujjongással. Megadja azt a dicsőséget, hogy így szól hozzuk: „jól vagyon jó és hű szolgám, kevesen hű voltál, sokra bízlak ezután, menj be a te Uradnak örömébe”. Megadja, hogy a jobb keze felől álljunk. Ez az igazi dicsőség, amelyhez nem mérhető semmiféle földi nagyságnak a dicsősége. Krisztus azért van közöttünk, hogy e dicsőség reménységét ébren tartsa bennünk és készítsen e dicsőség elvételére. Aki ezt reméli tőle, jól reménykedik és bizonyos lehet benne, hogy reménysége nem fogja megcsalni.

Ez a reménység meghatározza földi életünket is. Mert aki szívében hordozza azt, nem lehet gonosz, tisztátalan, hitetlen vagy istenkáromló. Aki szívében hordozza ezt a reménységet, az Jézus tanítványa, hallgat Mesterére és enged szavának. Közöttünk van Krisztus, a dicsőségnek reménysége: ma tanít és erőt ad, hogy szépen, tisztán és szentül éljünk, holnap megadja, hogy az angyalokkal és az idvezült szentekkel együtt orcája előtt álljunk teljes boldogságban. Milyen jó, hogy eljött közénk, milyen jó, hogy mennybemenetele alkalmával sem távozott el végleg közülünk; milyen jó, hogy közöttünk van, hogy reménykedhetünk benne. E reménység enyhíti a fájdalmat, megvilágítja a sötétséget, a rosszban is a jót mutatja. Igen, mert e földről felemeli az égbe.

2. Krisztus a prédikálás által van jelen közöttünk. „Akit mi prédikálunk” – írja Pál apostol. Más helyen azt írja, hogy „Krisztust prédikáljuk, mint megfeszítettet”. Mi prédikáljuk, ti hallgatjátok. Így és ezáltal jön közénk. De nem csak közénk, hanem közel jön hozzánk. Mindazokon a helyeken megjelenik, ahol e földön jártakor járt, de csak ott, ahol hallgatják a prédikálást. Ez az az eszköz, ami szívünkhöz hozza őt. Sok olyan családunk van, amelynek apraja, nagyja sokszor ül itt és hallgatja a prédikálást. Ha én megyek hozzájuk és beszélgetek velük, alig szólalnak meg, és én már látom, hogy Krisztus közöttük van. Vannak családok, melyek nem hallgatják a prédikálást. De én is hiába keresem közöttük Krisztust. A templomot is a prédikálás teszi a Krisztus megjelenési helyévé. Itt a mi templomunkban s még sok más templomban, ahol az Ige hirdetik, jelen van közöttünk, akik az ő nevében egybegyűlünk. De van Sajósárváron is kis régi református templom, amelyben már nem szól a prédikáció, mert nincs ott egyetlen hívünk sem, nincs kinek szóljon. Ebbe hiába megy be két, három vagy több ember, hogy megnézzék vagy megállapítsa, milyen régi, Krisztust nem találják meg benne. Ha egy templomot nem istentiszteleti, hanem más célra használnának, ott sem lenne jelen az Úr a benne összegyülekezők között, bármilyen sokan legyenek is. Tehát a prédikálás a fontos! Mi azt akarjuk, hogy Krisztus közöttünk legyen, mert szükségünk van rá. Otthon, itt a templomban, az úton, a betegágyon, a temetésen és mindenütt. Egy módja van, hogy elérjük azt, amit akarunk, hogy hallgassuk a prédikálást, amelyben gyarló emberi szó által ugyan, de maga Jézus jelenik meg közöttünk s jár velünk akkor is, ha nem vagyunk már a templomban.

3. Egy szép költeményt vagy elbeszélést szívesen meghallgatunk és gyönyörködünk benne, de aztán már nem sokat törődünk vele, később el is felejtjük. A prédikálás nem ilyen céltalan beszéd. Határozott célja van: int és tanít, ahogy az apostol írja. Int, hogy szentül és igazán éljünk Isten előtt, és tanít így élni. Maga a közöttünk levő Krisztus int és tanít. Ebben a munkájában vannak eszközei: élőlények és élettelen tárgyak. Akkor régen Pál apostol volt az eszköze. Még ma is eszköze, mert írásai ma is, minket is tanítanak. De a Krisztus eszköze pl. a haragszó. A hitetleneknek nem mond semmit, csak üres kongás, a hívőknek viszont ezt mondja: jöjjetek az Úrhoz, tanuljatok tőle. Sokak számára e hang intés, figyelmeztetés. Ha szombat este valakinek a fülébe kondul, amint hallja, megdöbben: jaj Istenem, már jó ideje nem voltam templomban, holnap elmegyek. Ugye hogy ezt az érhangot is fel tudja használni Jézus? Jézus eszköze a lelkipásztor szava, amellyel itt Igét hirdet, kinn a világban pedig a Krisztus nevében szól hozzád. Neked ezt az eszközt használnod kell. Mindaddig nem használsz, amíg azt gondolod, csupán másoknak szól, bár te hallgatod ugyan, de semmi közöd hozzá. Akkor kezded használni, mikor tisztába jössz azzal, hogy neked szól, téged int és tanít.

Az intést nem elég meghallgatni; engedni kell neki. A tanítást nem elég megtanulni és tudni, meg kell tartani, élni is kell. Aki így tesz, annak a prédikálás örömhír, simogató és erősítő beszéd. De aki nem tesz így, annak ítélethirdetés. Jó volna, ha mindnyájunk számára örömhír lenne és Isten szeretetét közvetítené, ha senki sem érezné benne Isten haragját. Hogy ezt elérjük, annak egy módja van: engedjünk az intésnek, és tartsuk meg a tanítást.

4. Pál azt írja, hogy bölcsességgel int és tanít minden embert. Ez szabály minden igehirdető számára. Én amikor prédikálásra készülök, minden ember, a gyülekezet minden tagja számára készülök, azok számára is, akik nem jönnek templomba. Arra gondolok, hogy jó volna, ha eljőnnének és ők is meghallgatnák. Ez a kívánságom lehet, hogy nem teljesedik be, de ennek ellenére megtörténik, hogy az igehirdetés szava eljut hozzánk, mert elviszi valaki, aki itt van a templomban. Itt a templomban minden ember, minden jelenlevő számára szól az Ige. Azoknak is szól, akik nem figyelnek rá. Minden em-

bernek prédikálunk, prédikáljuk a közöttünk lévő Krisztust, hogy minden ember lássa, szeresse és szolgálja őt. Egyesek látják és teszik ezt, mások nem. Egy gyülekezetnek akkor emelkedik a csillaga, ha többen vannak, akik látják és szolgálják, mint akik nem, és ha szaporodik a hívők száma. Vajon a mi gyülekezetünk hogy áll ebben a tekintetben? Vajon te hogy állsz? Akkor lehetsz boldog, akkor nem hiábavaló számodra a prédikálás, ha igaz szívedből el tudod mondani: látom, szeretem, szolgálom a Krisztust.

De nemcsak a jelenvaló világban van célja a prédikálásnak, van egy végső célja is, és pedig az, hogy „minden embert tökéletesnek állassunk elő a Krisztus Jézusban”. Azaz hogy bűn nélkül, teljes jóságba és tisztaságba öltözve álljunk meg Krisztus előtt. E tökéletességre ebben az életben nem juthatunk el. Maga Pál is ezt írja: „nem mondom, hogy már elértem, vagy hogy már tökéletes volnék, de egyet cselekszem, azokat, amelyek a hátam megett vannak, elfelejtve, amelyek előttem vannak, nekik dőlve, célgyenest igyekszem az Istennek a Krisztus Jézusban onnét felülről való elhívása jutalmára”. Ezt kell tenned neked is: hátad megett van régi, bűnös életed, hiábavaló vagy éppen káromló beszéded, hideg, fősvény szíved: nem vagy, dehogyan vagy tökéletes. Előtted van a közöttünk lévő Jézus Krisztus, hív és vezet: „Legyetek azért tökéletesek, mint a ti mennyei Atyátok tökéletes.” Előtted van az új élet, előtted van a mennyország. Ezeknek kell nekidőlj. S ha nekidőlsz, itt ugyan nem leszel tökéletes, de majd tökéletesen állsz Jézusod elé. Minden hívő szívnek ez a legnagyobb reménysége. Prédikáljuk és hallgatjuk Krisztust, hogy e reménységünk valósággá legyen, hogy célunkat elérjük. S mert Krisztus közöttünk van, biztosan el is fogjuk érni. Ámen.

László Dezső

Az alkalmas időben segítő kegyelem

Alapige: Máté 15,21–28

Bibliaalvasás: Zsidókhoz 4,12–16

A mai bibliaolvasási leckét az utolsó szavaiért olvastam föl: „Járuljunk bizalommal a kegyelem királyi székéhez, hogy irgalmasságot nyerjünk és kegyelmet találjunk alkalmas időben való segítségül.” Aki a kegyelem királyi székéhez járul, az éppen akkor, amikor arra a legnagyobb szüksége van, irgalomból és kegyelemből segítséget talál.

A mai Ige egy súlyosan beteg gyermeke számára gyógyulást kereső asszonyt mutat be számunkra. Ez az asszony a kegyelem királyi székéhez, Jézushoz járult, és kegyelemből segítséget nyert: meggyógyult a beteg leánya. Élete ez eseményében bebizonyosodott, hogy az, aki a kegyelem királyi székéhez járul, valóban segítséget nyer onnan.

Alapigénk tükrében nézzük meg a kegyelemből jövő segítséghez vezető utat. Erre a segítségre nekünk is nagy szükségünk van.

I.

Ez a beteg leánya számára gyógyulást kereső asszony valóban a kegyelem királyi székéhez járult és kegyelemből kért segítséget. Így kiáltott Jézus felé. Uram, Dávidnak Fia, könyörülj rajtam, az én leányom ördögtől gyötörtetik. Az Úrtól kegyelmet kért. Önként ismerte el Jézust Urának, s tőle kegyelmet kért! A kegyelem királyi székéhez járult, s tudta, hogy onnan csak kegyelmet kérhet. Mindezt azért hangsúlyozom, hogy tisztában legyünk azzal a viszonyal, amelybe beleállva mi is segítséget kérhetünk.

Ez az asszony nem a természeti jog alapján állt. Nem azt mondta: te teremtetted ezt a kis leányt, kötelességet vagy őt meggyógyítani. Ha te teremtetted, ne hagyd magára akkor, amikor megbomlott benne a természet rendje s elméjében megzavarodott. Kegyelemre,

minden indoklást félretéve, pusztán a Krisztus személyére hivatkozva kért tőle segítséget.

És nem állt a kölcsönösség álláspontjára sem. Nem jog szerint, érdemeire hivatkozva kérte a segítséget. Nem volt tagja Izráel népének. Semmi sem kötötte Krisztushoz, csak egy: a Krisztus minden természetitől és minden jogitól független szabad kegyelme. Csak egyre hivatkozott: beteg a gyermekem. Könyörülj rajtam, és gyógyítsd meg őt. Rajtam könyörülj, hogy ő meggyógyuljon.

Valóban a kegyelem alapján állt. Pogány létére felismerte, hogy Krisztushoz és Krisztus által az Atyához nem a természet és a jog, hanem a kegyelem útja vezet.

Nézzük meg az evangéliumi történeteket! Mennyi gyógyulás, mennyi szabadulás, mennyi helyreállítás, de mindenik gyökerében a kegyelem kérése és a kegyelem segítségének a megjelenése áll. Ahol a természet szerinti szükségképpeniségre vagy a jog szerinti követelésekre hivatkoznak, ott Krisztus nem segít, de ahol kegyelmében bizakodva tárják fel a kéréseket, ott a segítsége sem késik. Jó dolog, hogy kegyelemmel erősíttessék meg minden szív (Zsid 13,9). Amikor Pál a Sátán angyalának gyötrései miatt panaszol Istennek, ő csak ennyit mond neki: elég neked az én kegyelemem (2Kor 12,9). És valóban elég is volt. Az apostol erőt nyert élete súlyos terheinek hordozására.

Tegyünk fel magunknak egy kérdést: vajon mi már álltunk-e úgy Krisztus előtt, ahogy ez az asszony állt: Űram, Uram, valóban az én igazán elismert Uram és Istenem, könyörülj, valóban könyörülj, kegyelemből és irgalomból segíts rajtam!? Arról van tapasztalatunk, hogy nem segített rajtunk Isten. De vajon miért? Nem azért-e, mert nem úgy álltunk eléje, mint akik valóban Űrnak ismerik őt, akik valóban kegyelemből kérnek tőle segítséget? Ő ezt az utat jelölte meg a mi számunkra is a segítség elnyerésére. Nekünk is nyilván azt mondta: Járuljatok bizalommal a kegyelem királyi székéhez, az egyetlen ilyen székhez, hogy kegyelemből és irgalomból hathatós segítséget nyerjünk mi is. Ő ezt ígérte. Nekünk ezt az ígéretet kell komolyan vennünk. Fel kell tehát adnunk az Isten iránti tiszteletlenségünket, az ő Űr voltának feltétel nélkül való el nem ismerését. Az ilyen szavakat, amilyeneket a minap is hallottam egy nagyon megszorult testvértől: na, ha van Isten, akkor most segítsen, most mutassa meg, hogy van, és én ezentúl hinni fogok benne. Az ilyen követelőző, büszke, kihívó szóra Isten nem felel. Neki nincs szüksége arra, hogy az emberek higgyenek benne, hogy reklámot csináljanak abból, hogy ő van, mert segített.

Ő ott nyújt segítséget, ahol a lélek hasonló lesz ehhez az asszonyéhoz, aki így kiáltott: Uram, könyörülj rajtam. Pedig ez az asszony pogány volt. És mégis tudta, miképpen kell Isten elé járulnia a segítséget kérőnek. Mennyivel inkább járulhatunk eléje így mi, a keresztyének!

II.

Ez az Űrtől kegyelmet kérő asszony a segítséget nem nyerte meg azonnal. Nem azt mondta: add meg, Uram Isten, most, de mindjárt, ahogyan mi szeretjük mondani. Nemcsak megkezdte a segítséghez vezető utat a kéréssel, hanem végig is ment rajta. Pedig ez az út nem volt könnyű és rövid.

Először Jézus meg sem hallotta a kérését. Csak a tanítványok figyelmeztetésére, hogy utána kiált az asszony, mondja az elutasító szót: Nem küldtettem csak az Izráel házának elveszett juhaihoz. Neked nincs jogod tőlem segítséget kérni. Nem tartozol a szent néphez. Pogány vagy. Az asszony csak ennyit mond: Uram, légy segítségül nekem. Ismét így: Uram! Én nem hivatkozom jogra, én segítséget kérek illetékesség és jogi alap nélkül. Én azt kérem, hogy a jogon felül, a jogot félretéve: könyörülj, azaz gyakorolj kegyelmet!

Krisztus most már személyében sérti meg az asszonyt: Nem jó a fiak, vagyis az arra illetékes izráeliták kenyerét elvenni és az ebeknek, vagyis nektek pogányoknak vetni. Az asszonyt ez a sértő visszautasítás sem rettentí vissza. Úgy van, Uram. Neked mindig igazad van, mert Úr vagy. Veled nem lehet és nem szabad vitatkozni. De, de... az ebek is esznek a morzsalékból, melyek uruk asztaláról aláhullanak. Az ebek is esznek, bár nem jog szerint, mint a fiak. De ők is esznek az asztalról aláhulló morzsalékból. A kenyér a fiaké, a morzsalék az ebeké. Én és a leányom ebek vagyunk. De van az asztalról aláhulló morzsalék, van az ebek számára is ennivaló. Én ezt kérem! Nekem ennyi elég. Én valóban minden követeléstől távol, semmi jogra sem hivatkozva, igazán kegyelemből kérem, hogy könyörülj rajtam. Kegyelemből segíts rajtam. Ez az a mélység, ahová a kegyelem aláhajlik. Ez az a mélység, ahol meg lehet ismerni a kegyelmet.

Amíg erre a pontra el nem jutunk, addig még mindig nem kegyelmet kérünk, csak kegyelmet és semmi mást, hanem jogokra, kölcsönösségre hivatkozunk, de a kegyelem királyi székétől segítséget nem nyerünk.

Miért vitte át Krisztus ezt a szegény pogány asszonyt ezen a szörnyű próbán, megalázkodáson? Azért, mert arra kérte őt, hogy könyörüljön rajta. És ő meg akarta látni, hogy valóban a szó igazi értelme szerint igazán csak könyörtület, kegyelmet kér tőle, vagy e szép kegyes szó mögött a maga érdemének tudata bújik meg? A kegyelem megtalálásához a teljes alázat útja vezet. Hogy a kegyelemre eljuthassunk, két lehetőséget kell elhagynunk: az igazságtalanságot és igazságot. A természeti és a jogi rendet. Erről az állapotról énekeljük: Jövünk, semmit sem hozva, keresztedbe fogózva, meztelen, hogy felruházz, árván bízva, hogy megszánsz.

III.

Ez az asszony nemhiába járta meg a megaláztatás próbákkal tele útját a kegyelem királyi székéhez, kegyelemből elnyerte onnan az alkalmas időben való segítséget: meggyógyula az ő leánya attól a pillanattól fogva. Alkalmas időben való segítséget nyert. Segítséget most az időben, az időnek számára legnehezebb pontján, leánya nagy-nagy betegségének idején. Isten kegyelme nem a világtól elvonatkoztatott malaszt, nem valami világ fölötti lebegő fényes glória. Isten kegyelme az élet egy adott esetben megjelenő valóságos és hathatós evilági segítség. Hatására egy valóságosan súlyos beteg valóban meggyógyul.

Ez a kegyelem nemcsak a beteget gyógyította meg, hanem az anyát is megerősítette hitében. Krisztus a próbákon megedzett anyai hit alapján meggyógyította a beteg leánykát. Ó, asszony, nagy a te hited. Legyen neked a te akaratod szerint.

Vajon miért minősítette Krisztus nagynek ez asszony hitét? Miért és miben volt az nagy? Mindenekelőtt azért, mert próbákon át megedződött hit volt. Ha nem lett volna ilyen nagy, akkor Jézus első elutasítására már otthagya volna az Urat, nem folytatta volna a leányáért esdeklő közbenjárását. Erről a hitet edző kísértésről mondja Jakab: Teljes örömmel tartsátok, atyámfiaim, mikor különféle kísértésekbe estek, tudván, hogy a ti hiteteknek megpróbáltatása kitartást szerez. A kitartásban pedig tökéletes cselekedet legyen, hogy tökéletesek és épek legyetek minden fogyatékoság nélkül (Jak 1,2-4). Az acélt a tűzben edzik, a hitet Krisztus-próbákban, kísértéseken keresztül erősítik. Csak legyen kitartás a próbák között. Éppen az mutatja meg a hit valóságát, hogy kitar-e a próbák idején.

Nagy volt az asszonymak a hite, mert semmi másra nem tekintett: csak a kegyelemre. Jézus a jog alapján utasította őt vissza. Ezt ő is jogosnak ismeri el, de ő a jognál magasabb szintre emelkedve: nyomorúsága mélységéből ismét csak a kegyelemre hivatkozott. Tudta, hogy a jog egész nagy kenyerénél ezerszer többet ér a kegyelem egyetlen mor-

zsája. A kegyelem legkisebb jelével is megelégszik, mert tudja, hogy a kegyelem morzsájában is egész kegyelem van. A kegyelemnek nincs mértéke. A kegyelem nem nagy vagy kicsi, az minden jelző nélkül: kegyelem. És ha kegyelem, akkor a legkisebb atomja is teljes hatású.

Az evangéliumi értelemben vett nagy hit minden jogi alapot, minden jogra való hivatkozást, minden viszonyosságot kizárva csak a kegyelemre néz, és annak a kapuját mindig felismeri, ahogy ez az asszony is meglátta az Úr asztaláról az ebek táplálására aláhulló morzsákat. Ez a hit valóban szívbeli bizodalom abban, hogy Isten nemcsak másoknak, hanem nekem is kegyelmet ad.

És végül az asszony hite nagy volt, mert nagyon szeretett. Nagyon szerette a beteg leánykáját. Nem csak a vér kötötte hozzá, nem csak a családi kötelék. Krisztusban szerette, s ezért a lánya nyomorúságát Krisztus kegyelme elé vitte. Ahogy ő maga indoklás nélkül csak szerette a beteg kis lánykáját, mert másképpen nem tehetett, ugyanúgy hite is csak az indoklás nélküli szeretet, a tiszta szeretet, mely a kegyelem számolya elé vitte leánykája sorsát.

Az igaz hit nem magányos. Elsősorban nem magának, hanem valaki másnak kér valamit. A közelmúltban szó esett itt a szószéken is a négy hívő barátról, aki az ötödik gutaütött barátot vitte hitből fakadó szeretettel Krisztus elé; majd a római századosról, akinek minden izráelitát megszégyenítő hite a szolgája gyógyulását érte el Krisztus kegyelméből. A nagy hit nem önző, a nagy hit nagy szeretetre táruul. A nagy hit másnak is jót akar. A nagy hit másért is közbenjár; másért is hisz, hogy más is meggyógyuljon.

Vajon a mi hitünk mennyire csak az önmagunkba zárkózás kínos önzésének a hűvös imakamrácskája, és mennyiben mások iránti szeretet és felelősség? Vajon nem azért nem nyerünk-e kegyelemből segítséget, mert csak a magunk számára, a magunk létének önző biztosítására hiszünk? Kinek van haszna abból, hogy én hiszek? Ki gyógyult meg és gyógyul meg az én hitemért? Ki nyert és nyer alkalmas időben való segítséget a kegyelem királyi székétől? A Krisztus szerint való nagy hit mindig másért él.

Az asszony a leánykáért kért kegyelmet. A leánya meggyógyult, maga pedig hitében megerősödött.

Mi hát ez az igazi hit? Nem bizonyos hittételek elfogadása. Nem egy keresztyén világnézet kialakítása. Gyakorlati magatartás: megérkezés a magát Krisztusban kijelentett Isten kegyelmének a királyi székéhez, megalázott, megüresített, minden más emberi lehetőségről lemondott életem hozzákapcsolása az Isten személyes életének lényegéhez, felénk áradó erejéhez: a kegyelemhez. Isten rajtunk könyörülő, minket megsegítő szeretetéhez. Önmagához. Az igazi hitben az emberi igazságtalanság és igazság helyett megjelenik egy új életerő: Isten igazságtalanság és igazság fölötti kegyelme. Az igazi hitben a természet kegyetlen és az emberi jog kietlen világa felett megnyílik Isten szeretetének és kegyelmének mindenre segítséget nyújtó új világa. A nagy hitek és a hit által való gyógyulások világa. Az az új lehetőség, ami a természet és a jog világában lehetetlen: a beteg meggyógyul, a vak lát, a sánta jár, a halott feltámad.

Oda már eljutottunk, hogy életünk végső nagy kínzó szükségéiben sem a természet, amelyhez való viszonyom betegségek növekedésével, éveim előhaladásával egyre gyengébb lesz, sem a másik ember, aki egyre kevésbé ért meg és tud segíteni rajtam, hathatós segítséget nem tud nekem nyújtani.

Van még egy út a segítség elnyerésére. A kegyelem királyi széke, ahonnan ez az asszony a segítséget nyerte. Ismét szól a hívás éppen nekünk: járuljatok azért bizalommal a kegyelem királyi székéhez, hogy irgalmasságot és kegyelmet találjatok alkalmas időben való segítségül. Ámen.

Könyörgés az éjszakában

Alapige: 1Mózes 18,17–33
Bibliaolvasás: Máté 3,1–12

„Ábrahám pedig még az Úr előtt áll vala.” Erről szól ma hozzánk az igehirdetés. Ennyi elég. Isten segítsen, hogy a megfoghatatlant hittel elfogadhassuk. De mi itt a megfoghatatlan?

Amint a felolvasott részből hallottuk, Ábrahám egy kapott hírnek a hatása alatt áll. Egy katasztrófa van készülöben. Egy város lakói – tulajdonképpen kettőről van szó –, vagyis egy egész vidék a pusztulás előtt áll.

Első pillantásra olyan katasztrófáról van szó, amilyenekről mi napjainkban a sajtó nagybetűs cikkeiből, a rádióból, a televízióból szoktunk értesülni. Amióta ez a világot behálózó hírszolgálat működik, szinte naponként eljutnak hozzánk ilyen hírek hol Chiléből, hol Japánból, vagy Jugoszláviából, vagy épp az Alpokból.

Ezek meghallása után a kedélyek egy időre felborzolódnak, a jelentések a részvét, az együttérzés hullámain váltják ki, segítőakciók indulnak, pénzgyűjtés kezdődik. Sok minden jó és nemes dolog megmozdul. Valamiféle világszomszedság-jelenség mutatkozik, mintha felebaráti szeretet szőné át a földgolyót.

Aztán újabb helyekről érkeznek katasztrófa hírek, s még be sem gyógyultak az előbbi sebek, fel sem száradtak a könnyek, máris háttérbe kerülnek az előbbi események. Szinte magunk előtt szegyenkezünk, mert érezzük, hogy nincs ez így rendjén. De a hírszolgálat áradatának van egy lelket tompító hatása is. Az együttérző szív teljesítőképességének megvannak a hatásai. A megtett segítőszolgálat után napirendre térünk az események felett. Az élet megy tovább, feltartóztathatatlanul tovább.

Ábrahám azonban megállt az Úr előtt.

Persze ebben a bibliai híradásban a Sodomában és Gomorában történt pusztulásról sok minden lényegesen másképp hangzik, mint általában napjaink híradásaiban. És épp erre a másságra kell itt figyelnünk. A bibliai katasztrófaleírás bizonyos háttérrel tár fel, olyan összefüggéseket láttat meg velünk, amik számunkra szokatlanok.

A népek életében végbemenő történések, beleértve ebbe az ún. természeti katasztrófákat is, nem kifürkészhetetlen folyamatok, nem is egyszerűen természeti csapások vagy technikai természetű működési zavarok. A háborúk, háborús zajok, pestis, drágulás, földrengés a Bibliában mindig Isten vonatkozásában vizsgálandó.

A Szentírás minden történelmi és természeti történés által bepillantást ad abba a bizonyos rejtett központba, oda, ahol az irányítás található; minden történés főnöke, akit itt „Úrnak” neveznek. Semmi sem történik a nap alatt és felett ennek az Úrnak a rendelkezése és beleegyezése nélkül. Így mondja ezt Ámós próféta is, egy földrengéses korszak prófétája: „Vajon lehet-é baj a városban, amit nem az Úr szerezne?” (3,6)

Ha ez a bibliai látásmód a mi modern gondolkozásunk számára nemcsak érthetetlen, hanem bosszantó is, nem szabad akadályozzon abban, hogy mindennapjaink és a természet történéseit Ábrahám nézőpontjáról szemléljük és ítéljük meg. Amikor Ábrahám értesült Sodoma és Gomora pusztulásáról, megállt az Úr előtt.

És tovább: Mivel semmi sem történik Ábrahám Istene nélkül, azért semmi sem történik az ember részvétele és felelőssége nélkül.

Így tehát a sodomai katasztrófa semmiképpen sem érthetetlen sorscsapás. Az ember magatartása nagymértékben közrejátszik benne. Annak a városnak lakói, ahogyan azt

többször is említi a Biblia, nagyon megromlottak. Jóléti bűnök uralkodtak ott. És ezt mondja: „Mivelhogy kiáltása megsokasodott” (20).

„Kiáltás.” Az eredeti szövegben ez egy speciális kifejezés az akkori jogi életből. A bíró előtt álló kisember igazságot kereső, szenvedélyesen kitörő panaszát és vádját fejezte ki. Sodomában és Gomorában olyan volt az élet, amit ma „égbekiáltó társadalmi állapotoknak” szoktak nevezni.

Ilyen helyzetekről hallunk mi is naponta a hírszolgáltatásokból, hogy pl. éhező országok lakói Lázárként állnak a tehetősök kapui előtt.

A nyomorultak sóhajára, kiáltására és panaszára figyeljen a világközpont. Ezek eljutnak az Úr elé. Az isteni türelem, elnézés mértéke betelik, túlcserélődik a pohár, és azon a napon megjelenik a katasztrófa.

Ez a katasztrófa aztán az isteni felelet arra a „kiáltásra”, ami a föld nyomornegyedeiből az égig hangzik. Így az Úr, aki előtt Ábrahám megállott, nemcsak uralkodó, hanem bíró is. És Ábrahám Istene komolyan veszi az ítéletet.

Talán furcsán hangzik számunkra, amikor azt olvassuk, hogy Isten közli Ábrahámmal, pontosabb értesülés céljából lejön a földre, a színhelyre: „Alámegyek azért, és meglátom, vajon teljességgel a hozzám felhatott kiáltás szerint cselekedtek-e, vagy nem? Tudni akarom.” Mintha csak a mindentudónak szüksége lenne ilyen ellenőrzésre!

Fordítva áll a helyzet: Isten a mi emberi korlátoltságunkkal számol, amikor tudatja velünk, hogy abban az esetben, amikor egy város megérett az ítéletre, semmiképpen sem sújt le oda azonnal, hanem hosszútávú várással vár és pontos vizsgálattal bármiféle téves ítéletet elkerül.

Ábrahám hiszi, hogy Isten, aki előtt áll, igaz bíró, és ezért állt meg előtte.

Ténylegesen nem csak háborúk, anyagi nyomor, járványos betegségek érintik a mi emberi felelősségünket, hanem éppúgy, még ha rejtve is, az ún. természeti csapások, mondjuk úgy, ahogyan számunkra nagyon is érthető, a szélsőséges időjárás megpróbáltatásai.

Az időjárás meteorológiai ügy. Nem lehet rajta emberileg változtatni. Isten az időjárásban is találkozhat velünk, beszélhet hozzánk általa. Miért ne?

Az idős emberek sok időjárási furcsaságra emlékeznek: májusi hóra, egész nyáron át tartó esőre vagy hónapokig tartó szárazságra.

Kizárható-e az a gondolat, hogy Isten ezáltal akar észre téríteni egy túlságosan is magabiztos és mit sem sejtő nemzedéket és emlékeztetni a megtörtént büntetésre?

És az időjárásnak ez a furcsa alakulása! A légköri egyensúly mérhetetlen zavara! Kizárt-e a gondolat, hogy Isten ezáltal egy felfuvalkodott, öntelt nemzedéket arra akar figyelmeztetni, hogy bár a teremtés koronái vagyunk, de ő a mi Urunk, akinek felelősséggel tartozunk a teremtett világgal, környezetünkkel szembeni magatartásunkért.

Igen, az elmúlt évszázadban különösen sokat kellett arra gondolni, hogy talán van valami összefüggés az időjárás és az atomkísérletek között, amiket, enyhén szólva, félbold emberek hol itt, hol ott kezdeményeznek a világban.

De gondol-e egy ember is arra, milyen összefüggés van a szerencsétlenség és az emberi felelősség között annál a lavinacsúszásnál, aminél száz ember veszítette életét? Mit mondhatna nekünk Isten ezzel a tragikus eseménnyel?

Nem csak szeretetlen, hanem kimondottan buta dolog lenne ennél az eseménynél az érintettek vétkéiről és felelősségéről beszélni.

És mégis megjelenik a bűnösségi összefüggés gondolata. Az emberek legelőször is az erőművek építésének kollektív felelősségére gondolnak. Az ma már magától érthető, hogy a villamos energia mindennapjaink szükséglete. Nemcsak gyártunk, utazunk és

világítunk ezzel az energiával, hanem főzünk, fejtünk, borotválkozunk és a porszívózással meg a televíziózással is a „fehér szénre”, a vízierőre vagyunk ráutalva.

De az utóbbi időben gyakran teszik fel a kérdést, hogy nincs-e ennek is határa, ahol megszűnik a szükséglet és a további termelést csak a pénzérdek és a tőkepiac irányítja.

Számunkra (svájciakra) is érvényes, hogy nem lehet szolgálni Istennek és a Mammonnak. Lassan nálunk is a törvényesség előírásai szerint minősítik ezt a kérdést. Így az erőmű építésénél történt szerencsétlenséget „mene tekel”-nek, Isten figyelmeztetően felemelt ujjának lehetne tekinteni.

Az Ószövetségből intve tekint ránk most az a férfi, akiről azt mondja az Írás: „Ábrahám pedig az Isten előtt állt.”

Mielőtt Isten tudára adná szolgájának Sodoma és Gomora bekövetkezendő pusztulását, valami monológfélébe kapunk bepillantást, mintha Isten önmagával beszélgetne.

Az Úr gondolkodik, hogy beavassa-e Ábrahámot az elkövetkező ítéletbe. Isten őt a föld minden nemzetsége áldáshordozójává tette. Nem kell-e akkor tudatni vele, hogy micsoda ítélet felhői gyülekeznek a nemzetségek feje felett?

Igen, Isten őt kiválasztotta gyermekek és azok utódai nevelőjének, atyjának és tanítójának. Nincs-e hát rendjén, ha Isten ezt az embert az ő terveibe beavatja?

Ugyanilyen értelemben nyilatkozik a már említett földrengés-próféta, Ámós is, amikor azt mondja: „Semmit sem cselekszik az én Uram, az Úr, míg meg nem jelenti titkát az ő szolgáinak, a prófétáknak.”

De ne gondoljuk, hogy könnyű ez a beavatottság. Nehéz teher ez. Milyen gyakran nyomaszt minket egy-egy hozzánk eljutott hír, hát még egy ilyen bekövetkező katasztrófa tudásának terhe. Vajon Ábrahám számára nem lesz-e ez a beavatottság elviselhetetlen? Nem fogja-e Isten ígéreteibe vetett hitét megingatni és hívő magatartását megváltoztatni és őt fatalistává lenni?

Az ilyen elbátortalanodás számunkra sem ismeretlen. Egyetlen hívő ember sem mentes attól a gondolattól, hogy a nagy világtörténesekben az ember nem tehet semmit. Kilátástalan az idő áradata ellen úszni. Úgyis úgy jön minden, ahogyan jönnie kell. A világ hatalmasai, fejedelemségei között úgy érzi magát az ember, mint homokszem a betontömbök között. A világ történéseit manipuláló óriásokkal szemben az ember tehetetlen törpe.

És Isten mégis bizalmába vonja Ábrahámot, az ő szolgáját, és lelkére helyezi a bekövetkezendő katasztrófa tudásának terhét. És akkor csoda történik: Ábrahám, a hívők atyja nem lesz fatalista, a végzetben hívő. „Ábrahám pedig az Úr előtt áll.”

Miután az Úr közölte vele, hogy mi a terve Sodomával és Gomorával, valami váratlan történik, valami érthetetlen: Ábrahám nem omlik össze, hanem állva marad.

Egy teljes sebességgel haladó teherautó vagy gyorsvonat elé állni, hogy feltartóztassuk, képtelenség, örület. Ábrahám pedig odaáll a Mindenható elé, ellentmond neki, és ellene áll a kimondott ítéletnek: „Avagy elveszted-e az igazat is a gonosszal egybe?”

„Talán van ötven igaz abban a városban, avagy elveszted-e és nem kedvezel-e a helynek az ötven igazért, akik abban vannak? Távol legyen tőled, hogy ilyen dolgot cselekedjél, hogy megöld az igazat a gonosszal, és úgy járjon az igaz, mint a gonosz; távol legyen tőled! Avagy az egész föld bírása nem szolgáltatna-e igazságot?”

Ellentmondás, ellenállás Istennel, a világ mindenható Urával és bírójával szemben!

Ábrahámnak ez az Istennel szembeni magatartása annyira vakmerő, hogy egy héber szövegben éppenséggel ez a feltételezés jutott kifejezésre: talán felcserélődött valami a szövegben, és a valóságban így kellene szóljon ez a mondat: Az Úr pedig állt Ábrahám előtt.

Ábrahám tudja, hogy mennyire nem illik így megállni Isten előtt. De emberekről van szó. Emberekért könyörög Isten megbocsátó kegyelméért. És akkor elkezdődik egy valószínű alkudozás, ahogy az ebben a világban a piacokon történik.

Furcsábban, kitartóbban alig alkudozott még valaki ilyen módon Istennel. Ha ötven igaznak talán öt híja lesz. Elveszejt-e Isten a várost? És tovább folyik az alkudozás. Tovább lealkudozik ötöt. És egyre vakmerőbb lesz. Még háromszor lealkuszik tízet-tíz.

És akkor mintha szívé emelné kézzel az Úr felé: „Ne haragudjék, kérlek, az én Uram, ha szólok még egyszer. Hátha találatnak ott tízen?”

Micsoda megfoghatatlan dolog történik itt?

Ábrahám tudja, hogy ő Isten előtt tehetlenebb, mint egy törpe, kisebb, mint egy homokszem. Annyi ő, mint ami egy krematóriumban utánunk megmarad, amikor lehull a függöny. „Immár merészkedtem szólni az én Uramnak, noha én por és hamu vagyok.”

Olyan mélyen áll ő, olyan minősíthetetlen ő ebben az ég-föld távolságban, hogy Isten előtt megnyissa a száját. És Isten nem tiltja meg neki a szólást. Isten meghallgatja a könyörgést. És ő mondja: „Nem veszem el a tízért.”

Isten enged Ábrahám ellentmondásának és ellenállásának. Itt Jézus példázatára gondolhatunk, amit arról a bíróról mondott, aki enged egy özvegy szegénytelen alkudozásának. Kérdezzük még egyszer: Milyen döbbenetes dolog megy itt végbe?

Egy ember beleszólása a legmagasabb fórum előtt képes a világ eseményeinek menetébe belenyúlni. Valaki, aki por és hamu, megmozdítja a világtörténelem kerekét. Nyilvánvaló, hogy ott a központban készen állnak a meghallgatásra. Az irányítóközpont hajlik a meghallgatásra. Ábrahám Istene távol áll attól, hogy zokon vegye gyermekei és szolgálói ellentmondását és ellenállását. Hiszen emberekről van szó!

Igen, Isten várja azt, hogy a hívő emberek megálljanak előtte és kérjék könyörgésben és imádságban az ítélet megállítást, és hogy nála bocsánatért esedezzenek. Isten az ő gyülekezetétől elvárja a pusztítás hatalmával való szembeszegülést.

Ebből már világosan kitűnik, hogy milyen rejtett és ugyanakkor meghatározó helye van a keresztyén gyülekezetnek időben és térben itt e földön. Nem kevesebb most a megbízatásunk, mint az, hogy Ábrahám mellett, vele együtt „az Úr előtt álljunk”. Ábrahámmal együtt, képviselve egy ítéletre érett nemzedéket, könyörögjünk.

Aki pedig attól tart, hogy túl merész vállalkozás ez, gondoljon csak arra, hogy micsoda Ábrahám az ő közbenjáró mivoltában: por és hamu, semmi más.

Nem áll módunkban itt a kegyes embert látni, akinek a hitét mint teljesítményt csodáljuk, bátorságát és kitartását dicsérik és Ábrahámot mint közbenjárót magasra emeljük. A tény az, hogy Isten ezt az embert terveibe beavatta. ő maga volt az, aki ezzel együtt a könyörgés lelkét szívébe oltotta.

Balga és vakmerő dolog lenne itt mást dicsőíteni, mint az egyetlent, aki nem akarja a bűnös halálát, hanem hogy megtérjen és éljen. Istent kell dicsérni, aki működik, cselekszik, amikor ezt halljuk: „Ábrahám pedig még az Úr előtt állt.”

Nem fejezhetjük be ezt a prédikációt anélkül, hogy ne utalnánk arra a Másikra, aki a kereszten az ítéletet irgalmassággá változtatta, aki azóta éjjel-nappal az Úr előtt áll mint közbenjárónk és főpapunk. Akiről ezt mondja az Írás: Nagyobb van itt Ábrahámnál.

Jézus hív most asztalához. Erősíteni akar hitünkben. Ámen.

Fordította: Nagy Irén

Külső és belső emberünk

Alapige: 2Korinthus 4,16–18

Bibliáolvasás: Zsidókhöz 12,1–15

„Azért nem csüggedünk.” Azért, ami volt és van, a sötét és reményt kiölő életkörülmények ellenére sem. Pál apostol felsorolja ezeket a megelőző versekben: nyomorgatás, kétségkedés, üldözés, halálos veszedelem. Mindezek okot adhatnának az elkedvetlenedésre, a csüggedésre. Ismerjük a csüggedés kísértését, mikor a sok-sok próba nyomán megkeseredünk s elkap a lemondás, hogy megadjuk magunkat a sorsnak. Az apostolnál ez nem következett be. Kimondotta: „azért nem csüggedünk”. Kimondhatta, mert hitt Krisztusban. Mi is kimondhatjuk a csüggedéssel szemben, mert hiszünk Jézus Krisztusban és minden nyomorúságot, még a halált is legyőző hatalmában.

Sőt a legsúlyosabb helyzetben is – az apostollal együtt – sorsunk csodálatosan jó alakulását ismerjük fel. Hogy lehet így gondolkozni, a csüggedést kiiktatni és megbékelten, örömmel járni nehéz utakon? Egészséges, mondjuk ki: normális ez a magatartás? Furcsállják és elfogadhatatlannak ítélik – a hitetlenek. De azoknál, akik hitben élnek, valóságos a csüggedést felváltó „sőt” állítása.

Mert a hívőknél az bekövetkezett. Az állandóan fokozódó romlás csak a külső emberre vonatkozik. Van külső és van belső ember. A külső a test, mely az anyagi világból származik és él. Arra pedig jellemző az ének: „Változás és romlás dűl mindenben” (270. ének). Hangzik a tudományos tétel, hogy teljességgel az anyagi, gazdasági alap uralkodik és határozza meg az életet. Mi ezzel szemben megtanultuk, hogy a mindent megromtó bűn tart hatalmában, irányításában. A bűn miatt hangzott el Isten ítélete: „Orcád verejtékével egyed a te kenyeredet, míglen visszatérsz a földbe, mert abból vétettél, mert por vagy és porrá leszel” (1Móz 3,19). Megromlik és nem csupán átalakul, hanem elvész az ember.

Pedig az embernek lelket is adott Isten, mert a maga képére és hasonlatosságára teremtetted. De ezt a test maga alá gyűrte, a bűn miatt szintén romlásba vitte. Isten emiatt mondta ki: „Ne maradjon az én lelkem örökké az emberben, mivelhogy ő test” (1Móz 6,3). Tehát az ember a maga egészében elvész a halálban. Lelke pislákol néha, felemelkedni szeretne a testen, de képtelen rá.

Aztán a kegyelmi időben hatalmas változás következett be Jézus Krisztus által. Teljesült Isten vigasztaló ígérete, az élet ismét megjelent a földön (1Jn 1,2), nem ebből a világból, hanem fentről, a mennyből. Mert Isten azt akarja, hogy a bűnös ne haljon meg, hanem éljen. Jézus Krisztus megváltó szeretete feltámadásával már a földi élet folyamán új életre támaszt fel – a belső emberben. Az történik, amit az apostol mond: „a külső ember megromol, mindazáltal a belső napról napra újul”.

Lehetséges-e ez a kétféle folyamat? Romlik, felörlődik minden ember, a hívő is. Látja, magában érzi ezt már a fiatal. De különösen az idősödő kénytelen tudomásul venni, hogy az évek múlásával milyen fokozatosan megy végbe a romlás. Meggyengül a látása, aztán a hallása, járása, ereje megroppan, elbetegesedik, ágyának esik, kiszolgáltatott, mások gondozására szorul. Csüggedés fogná el, ha magában gyötrődne. Azonban a belső embere, a lélek nem benuól le, kapcsolatban marad Istennel. A napról napra való romlás idején a belső ember képes a szüntelen újulásra. A templomba sokkal több idős jár, mint fiatal, a betegségek, gondoktól gyötröttek buzgóbban imádkoznak, mint az egészségesek. Mert Istennek ereje élte, s ez azt jelenti, érleli a jövőre. Amikor sok évvel ezelőtt az idegsebészetem feküdtem, haton voltunk egy szobában, nálam is súlyosabb romlásban, főleg agydaganattal. Ott nem hangoskodtak, nem káromkodtak, legin-

kább magukban kinlódttak. Látták, hogy olvasom a Bibliát. A szomszédom, majd a többiek is kérték, olvassam hangosan. Lefordítottam románra az Igét, de behozattam a román nyelvű bibliámat, s aztán naponta abból olvastam Isten üzenetét. Imádkoztunk, az Úr imádságát mondtuk hangosan. Újult a belső emberünk.

Nem kívánjuk a megromlásunkat. Nem fogadjuk el azt a könnyelmű állítást, hogy az öregkornak is megvan a szépsége önmagában. Viszont az elkerülhetetlen helyzetben Pál apostol és sok-sok hívő ember példájára kérjük és keressük Istennél a naponkénti lelki megújulást, szorosabban kezébe kapaszkodunk. Jézus Krisztus mondta Nikodémusnak: „Szükség néktek újonnan születnetek” (Jn 3,7). Ezt elindítja és egyre inkább valósággá teszi, hogy célját megértve kívánja a lélek: „Lelkem tisztán és egészen egyesüljön teveled” (80. ének). Fáj a test, a külső ember romlása, azonban nem kárára, hanem javára van a belsőnek. Michelangelo, a középkorban élt, mai napig leghíresebb szobrász, festő, építész mondta a márvány faragásakor: „Minél inkább fogy a márvány, annál hamarabb kész a szobor.” Isten dolgozik nálunk, és ezt hirdeti, tanítja, hogy megértjük: „míglen kiábrázolódik bennetek Krisztus”, a belső ember (Gal 4,19).

Ha megértjük Isten munkáját és hitben elfogadjuk, akkor már az elcsüggesztő szenvedéseink korlátozottságát is felfogjuk. Ezeknek mindenike romlásunkat okozza, a szorongatás, elnyomás már elyiselhetetlennek mutatkozik, mégis valójában pillanatnyi és könnyű szenvedés. Ma tart, de az idővel együtt véget ér, elmúlik. Mintha végtelen éjszakába zuhannánk, ám ennek lejár az órája, eljön a reggel. Alagútban tartózkodunk, a sötétségnek nem kell lelkünket félelemmel eltöltenie, mert van kijárat a világosságra, Jézus ajtót nyitott a feltámasztott új élet, a belső ember megszabadítására: arra „igen-igen nagy, örök dicsőség” következik. Dicsőség az elmúlás után? Istené a dicsőség, a teljes hatalom, békesség, öröm. Egyedül az övé. Kihirdette, mással nem osztozik ebben: „Én vagyok az Úr, ez a nevem, és dicsőségemet másnak nem adom, sem dicséretemet a bálványoknak” (Ézs 42,8), a mindenkor hatalmaskodóknak, a halálnak sem. Ez Jézus Krisztusban felragyogott a földön, a tanítványok ezt hirdették: „Mi láttuk az ő dicsőségét, mint az Atya egyszülöttjének dicsőségét, aki teljes vala kegyelemmel és igazsággal” (Jn 1,14). Ebbe a dicsőségbe emel be, ezt osztja meg a belső emberünkben megújuló hívőkkel. Nem pillanatnyi látomásra, hanem soha el nem múló, örök üdvösségre. Már a földön Krisztushoz kapcsolódnak, követik s megismerik a dicsőséget, mint a Tábor hegyén a tanítványok: „Hol fénylett áldott orcája, könnyen gyógyult ott a kín” (266. ének), majd a beteljesüléskor: „Ó, mily dicső lesz az idő, Ha egykoron őt szembe láthatom, Ó mily dicső lesz az énnekem” (269. ének).

Igen, egészen kitisztul a látás. Nagy áldás a látás képessége a környezet megismerésére. Azt szoktuk mondani, hogy úgy vigyázok rá, mint a szemem világára, ez a látás értékelését fejezi ki. Megijeszt a látás zavara, és megdöbben, összetör a vakság. Holott ez csak a láthatókra vonatkozik, arra, ami anyag, a test körébe tartozik.

A ténylegesen láthatatlanok nem a föld, az anyag területén, időtől meghatározottan, hanem a látható világon felül, túl csillagok százain, az örökkévalóságban vannak. Isten láthatatlan. „Őt soha senki sem látta.” Mégis láthatóvá tette magát Jézus Krisztusban. „Az egyszülött Úr, aki az Atya kebelében van, az jelentette ki őt” (Jn 1,18). A búcsúzó tanítványai megnyugtatóra közölte: „Aki engem látott, látta az Atyát” (Jn 14,9), mert már előbb kijelentette: „Én és az Atya egy vagyunk” (Jn 10,30). Amennyi elviselhető a gyarló, földi ember számára, annyi a láthatatlan Istenből látható. És ez elég a belső ember megújulására. S az a más világ, hol vár ránk a hely, mert Krisztus elkészítette, ahol vannak szereteteink, ahova Lelkével vezet az Úr, Isten országa, bár Jézus Krisztusban már kiterjed reánk, olyan csodálatosan szép és dicsőséges, „amilyent szem nem látott, fül nem hallott és embernek szíve meg sem gondolt, amit Isten készített az őt szeretők-

nek” (1Kor 2,9). Egészen más, mint ami a földön van. „Nem evés, nem ivás, hanem igazság, békesség és Szentlélek által való öröm” (Róm 14,17). Ott „Isten eltöröl minden könnyet, és a halál nem lesz többé, sem gyász, sem kiáltás, sem fájdalom nem lesz többé” (Jel 21,4). – „Idő többé nem lesz” (Jel 10,6). Ennyit hoz tudomásunkra Isten az ő országáról, melynek győzelméért imádkozunk: „Jöjjön el a te országod”, és ez elég tájékoztatásunkra, az oda vezető úton való járásra. Isten kitárta előttünk, és mi tudunk róla úgy, mint örökségünkről. „Nektek megadatott, hogy érthessétek a mennyek országának titkait” (Mt 12,11), jelentette ki Jézus Krisztus. Ott örökre együtt leszünk Istennel és megváltottaival. Ezek a láthatatlanok vonják magukhoz látásunkat, hogy gazdaggá tegyék életünket. Örökkévalók, Isten örökkévalóságához tartozók, s mi részesei vagyunk.

Azért amit hallottunk, ami nekünk szól mindig, a mai időben is – nem csüggedünk. Előrenézünk, felnézünk Istenre, ennek megfelelően értelmezzük azt, ami ideigvaló, és tegyük rá életünket az örökkévalókra, készüljünk a nekünk készített jövőre. Erre szabadtott meg Jézus Krisztus, és tanít, nevel, hogy elfogadjuk ezt a nagy áldást – örömmel, hálaadással. Ámen.

Nagy László

„Amíg az ég a föld felett lesz”

Alapige: 5Mózes 11,18–21
Bibliailvasás: 2Timóteus 3,10–4,5

Mai alapigénk üzenete mindaddig érvényes, „amíg az ég a föld felett lesz”, ama föld felett, melyet Isten esküvel ígért és adott választott népének, ama föld felett, melyet gondviselő szeretetéből édes otthonként ajándékozott embergyermekének. Nekünk.

Mai alapigénk üzenete csak addig érvényes, „amíg az ég a föld felett lesz”, mert eljön, bizony eljön az a pillanat, amikor az egek mint a füst elfognak és a föld mint a ruha megavul” (Ézs 51,6); mert eljön, bizony eljön az a pillanat, amikor „az egek tűzbe borulva felbomlanak és az elemek égve megolvadnak” (2Pt 3,12).

A teremtett mindenség és az egész embervilág akarva, akaratlanul szembemegy a világ ítélő Bírójának e rettenetes napjával; e világ ítélő Birája feltartóztatlanul szembejön az emberiség történelmével, mely abban a pillanatban végérvényesen megáll, mint az az óra, melynek életideje végképp lejárt. Az Úr Jézus Krisztus visszajövetelének nagy pillanatáról van szó, arról a pillanatról van szó, mely e régi világ leáldozását és az új világ hajnalát jelenti.

De addig?

I.

De addig Isten beszéde az emberek között van, az emberek között, akik e földön; az ég alatt lakoznak.

Isten az ő beszédében és az ő beszéde által jelen van a világ életében, mely szakadatlanul a halál szakadéka fölött egyensúlyoz, mely kétségbeesett haláltáncát lejt a világtörténelem bűnökkel fertőzött színpadán.

Az a világ, az az emberiség páratlan, nagy szerencséje, hogy Isten beszéde „sok rendben és sokféleképpen” (Zsid 1,1) kísérte és kíséri az utolsó ítélet felé vándorló, tántorgó emberiséget. Isten mindörökké megmaradó beszéde örök társunk ezen az úton. Isten vándorló népének a létbizonytalanság, a világtörténelem és a természet katasztrófái, egyéni sorsunk válsághelyezetei idején Isten beszéde az egyetlen szilárd pont. Isten e

földön, az ég alatt vitézkedő anyaszentegyháza azt az erejét meghaladó feladatot és azt a hallatlanul nehéz küldetést kapta Urától, hogy elegyítetlen beszédének hűséges sáfára legyen ebben az utolsó ítélet felé haladó világban. Isten anyaszentegyháza sohasem tud eléggé hálás lenni mennyei Urának azért, hogy e virágként hulló, múlt világban jelen van az ő örökkön-örökké megmaradó Igéje, hogy Isten örökkévaló Igéjének alázatos és engedelmes szolgálatában az örökkévalóság értékeire taníthatja és az üdvösség mennyei örökségére nevelheti Isten ez ég alatt, e földön élő embergyermekait. Isten beszéde ebben a mulandó világban a teremtő és megváltó Isten ereje és hatalma; a szerető és kegyelmes Isten ajándéka és csodája.

Isten beszéde e világ számára mennyei bölcsesség, gyógyító balzsam, az élet kenyere, az üdvösség itala, a világ reménysége és világossága.

II.

Isten önmagáról szóló beszéde nem vallásbölcseleti eszme, nem elvont, elméleti igazság, hanem a teremtő és megváltó Isten teremtő és megváltó Igéje, mely egyidejűleg ítéletet hirdet és kegyelmet áraszt, mely a lelkek mezőin májusi esőként áldást fakaszt, mely jó szerencsés lesz minden szívben, ahová mennyei Urunk áldásként küldi.

Isten irgalmas beszéde nem akar a szentírás jászolbölcsőjében maradni, hanem szívünkben, lelkünkben akar szállást venni. Isten beszéde a Szentírás lapjairól át akar és át tud költözni szívünk és lelkünk otthonába. Isten a tintával, nyomdafestékkal írt Szentírás lapjairól át kíván lépni szívünk hústábláira. Ott akar élni és ott akar új életet teremteni.

Isten beszédét szívünkre kell vennünk, vagyis komolyan kell fogadnunk és örömmel kell befogadnunk. Isten beszédének szeretete, olvasása, hallgatása és befogadása legyen a legfelsőbb szívügyünk és céltudatos életügyünk. A szív belső emberének legnagyobb öröme az, ha a világot teremtő és megváltó Isten a maga teljes szeretetével és hatalmával belép bűnös szívünk pítvarába, beteg szívünk sötét kamrájába és ott világosságot és életet teremt. Az az Isten, aki több, nagyobb, mint az egész világ, aki nagyobb a mi csodákat álmódó szívünkénél, a mi szívünk kicsi világát a maga otthonává teremti és szenteli. Micsoda csoda! Isten világot teremtő beszéde új szívet teremt bennünk. Micsoda kegyelem! Isten mindörökké megmaradó, győztes beszéde hitet szül lelkünkben, és olyan új életet teremt benne, mely megmarad a végítéletre kozmikus katasztrófák közepette visszatérő Világbíró szentségének és haragjának tüzes napján túl is. Isten beszédének csodatevő ereje és kegyelme kőszívünk helyett új szívet és új lelket teremt bennünk.

Vegyük komolyan szívünkre Isten beszédét. Szeressük, áldjuk, csodáljuk és magasztaljuk azt. Szakadatlan könyörögjünk Szentlélek Isten kitöltetéséért, hogy helyet készítsen szívünkben Isten győztes Igéjének, hogy Jézus Krisztus dicsőséges virágvasárnapi diadalmenete megérkezze a mi szívünkbe és hozsannát zengő szívünkön áthaladva, szívből szívbe jutva, áldást és üdvösséget sugározzon mind a világ végezetéig. Isten diadalmas beszéde a bűn kiszolgáltatottjait és üldözöttjeit, az anyaszentegyház földi vándorait az Úr Jézus Krisztus dicsőséges virágvasárnapi menetévé és seregévé változtatja, mely bár könnyes szemmel és gondbarázdált arccal halad át a halál árnyékának völgyén, mégis és mindvégig Jézus Krisztus győztes serege marad, melyen a pokol kapui sem vehetnek és vesznek diadalmat.

Vegyük szívünkre Isten beszédét, hogy szívünket új életünk érzelmi központjává változtassa és virágoskertjévé minősítse. Rendkívül fontos, hogy a század- és ezredfordulón érzelmi életünkben mindnyájan újjászülessünk. A haldokló és élőhalott, a kiábrándult és megkeseredett szívek helyett olyan új „hússzívre” van szükségünk, melyben kivirulnak a megértés, a rokonszenv, a sorsközösség-vállalás, a segítőkézség, egymás megbecsülésének és tiszteletének virágai. Az öröm és a hálaadás virágai. Ma divat a

befelé fordulás, az elzárkózás, a közömbösség, az egyházból s a családból való kivonulás. Ma divat embertársaink lebecsülése, egyszerű eszközként való fel- és kihasználása, személyiségének, vágyainak, terveinek szemmi-bevévése.

Ha Isten beszédét nem vesszük szívünkre, akkor ne csodálkozzunk azon, hogy sótalan ételhez hasonlít az életünk, hogy növekszik a házassági válások, a gyermekkori bűnözések, az alkoholisták és a kábítószeresek száma; akkor ne csodálkozzunk azon, hogy nőttön-nő a beteg gyermekek száma, hogy csökken az ifjak életképessége és ellenálló ereje; akkor ne csodálkozzunk azon, hogy folyamatosan romlik alap- és középfokú oktatásunk színvonala; akkor ne csodálkozzunk azon, hogy maholnap lakhatatlanná válik a föld, ez a kiváltságos, gyönyörű bolygó; akkor ne csodálkozzunk azon, hogy a gyárak vagy az atomrobbantások füstjétől elsötétül az ég.

Vegyük lelkünkre Isten beszédét, hogy lelkünk értelmi életünk központjává és gondolkodásunk olyan forrásává váljék, mely a vallás és a bölcsélet, a tudomány és a jog, a közgazdaság és a mezőgazdaság területén a megújulást, az építést, a közeledést és a megbékélést szolgáló eszméket buzogtatja, azokat a nemes és tiszta szándékú eszméket, melyek Isten dicsőségét, Isten embergyermekeinek csendes és boldog életét szolgálják. Vegyük lelkünkre Isten beszédét, hogy az felrázza és szüntelen ébren tartsa az emberiség és minden egyes ember élő lelkiismeretét, hogy a lelkiismeret szava irányítsa lépéseinket és az emberiség történelmi szerepvállalását a 21. század technikai meglegyetéseinek a korában.

III.

Izráel népének szakadatlan, éjjel és nappal emlékeznie kell Isten beszédére. Izráel csak addig Isten népe, Izráel csak addig Isten választott népe, amíg Isten beszéde a vezérlő csillaga. Ha Izráel elfordul Isten beszédétől, akkor a világ népei körében legott elveszíti kiváltságos és kiválasztott szerepét, és egy olyan maréknyi népecske lesz csupán, melynek a nagyhatalmak malomköve között fel kell morzsolódnia vagy örökös szolgaságban kell élnie. Izráel ereje, kiváltsága és méltósága az Isten beszédének ereje, kiváltsága és méltósága.

Izráel népének szakadatlan, éjjel és nappal, teljes szívéből, teljes lelkéből és teljes elméjéből emlékeznie kell Isten beszédére. Ennek jegyeként imaszíjakat kell hordania imádkozás közben. Ezekre az imaszíjakra az Úr beszédét tartalmazó bőrdarabkákat illesztették, melyeket a kezükre és a homlokukra erősítettek. Ezek az imaszíjak azt ábrázolták ki, hogy mind gondolkodásukat, mind cselekvésüket az Úr beszéde irányítja és határozza meg. Isten uralma és országa terjedésének, valamint Izráel Izráellé válásának rendkívül fontos mozzanata volt és marad az Isten beszédének való engedelmisség. Ahol az ország és a nép közgondolkodását Isten beszéde termékenyíti meg, ott szabadság és igazság uralkodik. Ahol Isten gyermekeinek gondolkodását az Úr beszéde irányítja, ott megvalósulhat és megvalósul a család lelkiében és anyagiakban való tartós gyarapodása és tekintélyének növekedése.

Az Úr beszédére való emlékezés és emlékeztetés Isten jó és örökkévaló beszédének tanításában csúcsonyul ki. Az Úr beszédét nemzedékről nemzedékre tanítani kell és tanítani lehet. Az Úr beszéde nem szivárványként feltűnő és eltűnő, megfoghatatlan és érthetetlen tünemény, nem a vallásos fantázia ködös és misztikus szüleménye, hanem Isten világteremtő és megváltó szava, mely emberi értelmünkkel felfogható és értelmezhető.

Az Úr beszédének tanítása Izráelben mindig és mindenütt az édesapa feladata volt és marad. Minden édesapa Izráelben az Úr beszédének tanítója. Minden apa számára gyermekeinek az Úr beszédére való tanítása éppen olyan elemi feladata volt és éppen

olyan alapvető kötelessége, mint a mindennapi kenyér megszerzése, mint az otthon megeremtése, mint az öltözöruha biztosítása. Minden édesapa gyermekeinek legkövetlenebb és legfontosabb tanítója. Az apai tanítást az iskolai tanítás sohasem pótolhatja. Az apai tanítás egyidejűleg fundamentuma és betetőzése minden rendű és rangú iskolai oktatásnak. Az apai tanítás több és magasabb rendű, mint a legfelsőbb fokú egyetemi oktatás. Nélkülözhetetlen, mint az oxigén, mint az ivóvíz, mint a betevő falat. Ezt az igazságot ismerte és mélyen átérezte I. István király, aki fiának, Imre hercegnek megírta apai intelmeit. Ezt az igazságot ismerte és mélyen átélte koszorús költőnk, Kölcsey Ferenc, aki unokaöccse számára megírta erkölcsi tanításait. Gyermekeinek tanítását egyetlen édesapa sem hanyagolhatja el. Nem ruházhatja át az iskolára, az iskola tanítóira, tanáira. Az édesapa, Kölcsey példaadása nyomán, Isten, a haza és a család szeretetére az életadás jogán személyesen tanítja gyermekeit. Míg az iskolai tanítók és tanárok tudományos ismereteik alapján jelentenek a tanulók számára tekintélyt, addig az édesapai tekintély az életadás jogából származik és következik.

Ezért elsődrendű feladatunk az apák tekintélyének és tanítói funkciójának helyreállítása a családban és egyháztársadalmunkban. Minden édesapa szeme világaként őrizze apai tekintélyét. Az apa nem lehet gyermekeinek sem játszótársa, sem barátja. Az apa gyermekeinek igazságos és jóságos apja kell hogy legyen. Apai tekintélyének olyan megfélelbezhetetlenül szilárdnak kell lennie, hogy vezérlő csillaga lehessen gyermekei erkölcsi életének és az örök élet koronájáért folytatott küzdelmüknek. Ha erős családokra van szükségünk, márpedig nagyon erős családokra van szükségünk, akkor tekintélyes édesapákra van szükségünk. Olyan tekintélyes apákra, akiknek szájából az Úr beszéde igazság. Csak az Úr beszéde adhat és ad az édesapáknak igaz apai tekintélyt. Az igaz apai tekintélyt nem a büfékben mérik és nem a kártyaasztalnál nyerik. Az igazi tekintélyt egyedül csak az Úr Jézus Krisztus mennyei Atyjától lehet megnyerni és megtanulni. Csak az Úr beszédét tanuló édesapa lehet gyermekeinek tekintélyes, igazságos és szerető szívé tanítója.

Ezért minden édesapának nagyon komolyan szívére és lelkére kell vennie az Úr beszédét. Az Úr beszédén áll vagy bukik jelenünk és jövődönk. Ezért mindaddig, „amíg az ég a föld felett létszen”, legyünk és maradjunk mindnyájan az Úr beszédének tanulói és tanítói. Ámen.

Walter Peter

Strasbourg, Franciaország

Búcsú

Alapige: Róma 12,12

Bibliaolvasás: Zsoltárok 116,1–19

Ezt az Igét, mely a súlyos megpróbáltatások ideje alatt különösképpen a szívemhez nőtt, most, mielőtt az orvosok kezére adnám magam, mindnyájakat szívére helyezem.

Ez az Ige sok mindent rejt magában abból, amit mi pozitív és építő értelemben, illetve csalódottan és szomorúan az elmúlt két évtized alatt közösen átéltünk.

Gondoljunk most arra, hogy az utóbbi 85 évben e gyülekezetnek mindössze három lelkipásztora volt. Így 1901–1945 között Theophile Klotz, majd 1945-től 1967-ig Frédéric Bastian, aki most jelen van közöttünk, és magam. Ez annak a jele, hogy a lelkipásztor és a gyülekezet össze tud nőni, hogy a lelkigondozók otthon lehetnek a gyülekezetben, a nagyváros és a vidék határán fekvő földdarabon, éspedig különösen azért, mert itt olyan emberek élnek, akik Urukot és egyházukat szeretik.

I.

Legyetek vidámak a reménységben – így ír az apostol a római gyülekezetnek, amely porszemként él a nagy, pogány császárvárosban, a hatalmas császár közelében, aki ki szeretné irtani e gyülekezetet.

A kialakult viszonyok között, esetleg magas színvonalon élő keresztyének helyzete nem volt irigylésre méltó. Nagy vihar közeledtét várták.

Az apostol azonban tudomásukra hozza, hogy e helyzetben csak egyetlen reménységből képesek élni, hogy nem szabad a hatalmi helyzetben, a trón és az oltár közötti kapcsolatban reménykedni.

Ez a keresztyén reménység sokkal inkább az Úrra való figyelés és feltekintés, aki a te és az én megváltásunkra érkezett közeink.

Ez természetesen és sajátosan a személyes problémákra és az egészségünk kérdéseire is érvényes. Miközben az Úr életünk színterére lép, jelentkezik és adódik a reménység azok számára, akik bizodalmutkat belé helyezik: vagy meggyógyítja őket, vagy azt a bizonyosságot ajándékozza számukra, amit Jézus apostolának testi szenvedései idején adott: „Az én erőm erőtelenység által végeztetik el.”

Igen, minden az Úr kezében van. És amikor ez számunkra tudatos és öntudatos lesz, akkor boldog reménységet nyerünk.

Mert nem e világ erői és urai a hatalmasok, hanem Jézus az Úr, akinek adatott minden hatalom mennyen és földön.

Vele és benne nekünk keresztyéneknek komoly ajándékaink vannak. Azonban nem olyanok, melyek büszkévé és elbizakodottá tesznek bennünket, hanem olyanok, melyek minden félelmet ébresztő esemény ellenére, melyek egykor és ma a világban történtek és történnek, szívünket vidámmá teszik.

Ézsaiás próféta könyvében van egy olyan ige, mely e világ állapotát a maga végső szakaszában így ábrázolja: „Romlással megromol a föld, töréssel összetörik a föld, reggélssel megrendül a föld; inogva meging a föld, miként a részeg, és meglódul, mint a kaliba, és reánehezedik bűne és elesik; és nem kél fel többé!” (Ézs 24,19–20)

De egy kicsit később a próféta így ír: „És szólnak ama napon: Ímé Istenünk, akit mi vártunk, és aki megtart minket; ez az az Úr, akit mi várunk, örülünk és örvendezzünk szabadításában” (Ézs 25,9).

Az az élő reménység, melyet már az Ószövetségben is megtalálhatunk, a Jézus Krisztus evangéliumának fényében még inkább élővé fejlődik.

Azok közül, akik a Jézus Krisztus gyülekezetéhez tartoznak, senkinek sem szabad létünk kilátástalanságáról panaszkodnia.

II.

Az apostol a gyülekezetet, másodszer, arra hívja, hogy a háborúságban türelmes legyen.

A türelem az Újszövetségben a ránk helyezett terhek alatti megmaradást jelenti. Számunkra, keresztyének számára, nem az az ígéret, hogy mennyei Atyánk elkényeztet és elkapat bennünket. Isten gyülekezetét viharok közepette vezéreli, mivel az abban a világban létezik, melyben a sötétség hatalma kiszélesedik. És a világ e sötétsége néha rávetíti árnyékát az egyház útjára, mivel azok a veszélyek, melyek a Jézus Krisztus egyházát fenyegetik, nem kívülről jönnek. Mert ahol az emberek, akik az egyházat szolgálani akarják, visszaélnak hatalmi helyzetükkel, ott minden bizonytalansággal nem a Krisztus Lelke működik.

Ilyen helyzetben teljes bizodalunkat az egyház igazi Urába kell helyeznünk, és türelmesen kell hordoznunk mindazt, ami egy bizonyos ideig nem változtatható meg.

Ezt azonban nem azzal a lemondással kell tennünk, mely mindent elfogad, mely mindennek szabad utat és szabad folyást enged. Ez a türelem abból a bizonyosságból ered, hogy Isten, amikor eljön az órája, mindent képes megváltoztatni, igen, mindent képes javunkra fordítani.

Meg kell tanulnunk, hogy feltekintsünk Jézus keresztyére, arra a keresztre, melyet a Golgota hegyén türelemmel elhordozott, de amikor Isten a harmadik nap halottaiból feltámasztotta, akkor azt a győzelem jelenévé tette, a halál és a hatalma fölötti győzelem jelévé tette.

III.

De Jézus teljes győzelmének ereje számunkra, gyülekezetünk és egyházunk számára, csak ott tud gyümölcsöző lenni, ahol az imakapcsolat nem szakad meg, hanem még inkább elmélyül. Ezért írja végül az apostol:

„A könyörgésben állhatatosak legyetek.”

Végül azt kell megjegyeznünk, hogy az egyes lélek imádsága csendes, belső szobájában, de még inkább a többi keresztyénnel való közösségi imádsága, nélkülözhetetlen ahhoz, hogy az élet megerősödjék és mindaz növekedjék, aminek örökkévalóság-értéke van.

Kedves testvéreim, e mai gyülekezeti ünnepélyünk számomra és feleségem számára a búcsúzás hangulatának jegyében áll, mivel a következő napokban eltávoznak e gyülekezetből, ahol közel két évtizeden keresztül a teljesség igénye nélkül, abban a bizonyosságban munkálkodtunk együtt, hogy az Úr megáldotta mindazt, amit más felelős személyekkel együtt, közösen cselekedtünk.

Kedves ifjak!

Most, amikor e parókia lelkipásztoraként utoljára szólok hozzátok, akiket szolgálom 19 éve alatt konfirmáltam, az apostol e három tanácsa közül számotokra különösképpen a harmadikat emelem ki: legyetek állhatatosak az imádságban. Ez a keresztyén életünk számára alapvető és lényeges. Különösképpen az ifjúság számára nélkülözhetetlen.

Ne forduljatok a jóga és a zen pogány tudomány felé, amikor egyházunkban minden szellemi eszköz rendelkezésünkre áll, beleértve azokat az alapvető elemeket is, melyek táplálják hitünket. Ezek a Szentírás Igéje és a sákramentumok.

Haladjatok előre a hitben, mert Jézus Krisztus azért jött, hogy megerősítse szívünket, hogy az erősebb legyen a gonosz ostrománál. Ezt a kívánságot fogalmazom meg mind az ifjak, mind a felnőttek, mind az öregek számára, akik az élet estjének árnyékában élnek.

Mindnyájatoknak, akik lelki vagy gyakorlati szempontból valamilyen módon segítettek, hogy a munka terhe megkönnyebbüljön, és hogy a testvéri együttműködés hiteles bizonyosságot tehessen, köszönetet és szíves istenhozzádot mondok.

Legvégül hadd ismételjük: „A reménységben örvendezők, a háborúságban tűrők, a könyörgésben állhatatosak ... legyetek.” Ámen.

Fordította: Nagy László

Alkalmi prédikációk

Esketési beszéd

Nagy László

Mindennapi kenyérünk

Alapige: Máté 6,11

Kis kacsóid összetéve szépen,
Imádkozzál, édes gyermekem.

Arany János nagyszerű példája szerint ki tudja hány de hány szülő fonta össze szorgos, dolgos két kezét gyermeke puha, bársonyos kacsójával és kapcsolódott össze két nemzedék keze az imádság áhítatos boldogságában: Mi Atyánk, a mi mindennapi kenyérünket add meg nekünk ma.

Ti is szüleitektől tanultatok imádkozni. Szüleitektől tanultatok meg az Úr Jézus Krisztus legszentebb imádságát, a Miatyánkot. Házassági szent esküvésetek nemsokára következő mozzanatában hitvestársakként elrebegi ajkatok az első közös, „hivatalos” Miatyánkot, hogy e forró és buzgó, tiszta és hálaadó imádságotok nyomán nap mint nap összekulcsolt kézzel tudjatok így könyörögni: Mi Atyánk, ki vagy a mennyekben, a mi mindennapi kenyérünket add meg nekünk ma.

Házasságotok aranyfedezete az az igaz református hit, mely tudja és vallja: édes Atyánk van a mennyekben. A mi Urunk Jézus Krisztus által a minden jó adományok és tökéletes ajándékok Istene gondviselő Édesatyánk, mindennapi kenyérünk áldott ura és kegyelmes adományozója lett.

A „mindennapi kenyér” kifejezésünk szépen foglalja össze mindazokat a javakat, melyekre testünknek, lelkünknek szüksége van. Mindennapi kenyérünket minden áldott nap el kell kérnünk mennyei Atyánktól, aki – Kálvint idézve – már az örökkévalóság óta eltette számunkra mindazokat az ajándékokat, melyekre életünk és üdvösségünk érdekében szükségünk van. A hit bátorságával és bizonyosságával minden áldott nap együtt kérjétek az ég és föld Urától mindennapi kenyereteket.

Szüleitekkel és keresztszüleitekkel együtt már ti magatok is tapasztalhattátok azt, hogy milyen kegyetlen és ádáz harc folyik az emberek között a mindennapi kenyérért. Ti, kedves ifjú pár, a mindennapi betevő falatért ne kenyérharcot, hanem imatusát folytassatok. A mindennapi kenyérért vívott harcban nektek ne sikerélményetek, hanem imaélményetek legyen. A mindennapi kenyérért együtt imádkozzatok. Ne külön-külön. Ez a naponkénti közös imádság ne csak a kenyér megszerzéséhez szükséges erőért és egészségért, ne csak a munkalehetőségért és szaktudásért való könyörgés, hanem a mindennapi kenyér megszenteléséért való esedezés legyen. Az imatusában szerzett és kapott kenyér az igazán áldott kenyér. Lehet, hogy ez nem lesz vakítóan hófehér, de egyre erősebb lesz az egymásért hozott önkéntes áldozat. A meghallgatott imádság élménye életbiztonságot és bátorságot kölcsönöz számotokra.

A meghallgatott imádság élménye olyan erőforrás lesz számotokra, melyből naponként új reménység és nyugalom fakad. E reménységből mennyei Atyánk iránt naponként olyan új bizalom születik, mely a létbizonytalanság hullámain hánykódó élethajótokat biztos partok nyugodt kikötője felé irányítja. A mindennapi kenyérért folytatott életküzdelem során mindennapi imádságotok idején szerető, mennyei Atyánk karjainak biztos

kikötőjében horgonyoz életetek törékeny bárkája. Isten világteremtő karjainak biztos révéből minden áldott nap új csodák, új eredmények felé indulhattok. Ezek az eredmények családokat egységben, családi közösségek elmélyülésében nyilvánul meg. Ezek a csodák szívetek egyre teljesebb összeforradásában, egyre jobban elmélyülő szeretetekben, Isten képének egyre öntudatosabb hordozásában öltének testet.

Közben szinte észrevétlenül fognak repülni azok a napok, hónapok és évek, melyek az idő távlatából emlékké szépülnek, melyek Pál apostol nagy vallomását fogják példázni számotokra: akik Istent szeretik, azoknak minden javukra van.

Közben szinte észrevétlenül fognak körötökben felserdülni Isten ajándékai, szeretetek gyümölcsei, hitetek folytatói, öregkorotok reménységei: a gyermekek. S ti is, mint egykor édesapátok, édesanyátok, most ti fonjátok össze szorgos, dolgos kezeteiket fiacskátok, kislányotok puha, bársonyos kacsójával és kulcsolódnak össze újabb nemzedékek az imádság áhítatos boldogságában:

Kis kacsóid összetéve szépen,
Imádkozzál, édes gyermekem.

Imádkozzatok így: Mi Atyánk, ki vagy a mennyekben, a mi mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma. Ámen.

Temetési beszédek

Balogh Béla

A cél

Alapige: Márk 13,13b

Bevezetésként hadd fordítsuk le Jézus e rövid mondását a mai, élő nyelvre: „Aki mindvégig kitart, az üdvözülni.” Ezt az ígéretet szóról szóra leírva még két másik helyen olvashatjuk a Máté evangéliumában. Ha csupán egyetlenegyszer találnák is leírva az Élet Könyvében, akkor is figyelmet érdemelne. Ugyanis a Szentírás egyetlen ígérete sem marad üres ígéret. Mivel ezt az ígéretet ismételtelen olvashatjuk, még inkább figyelünk Jézus ez üzenetére, mely az örökkévalóságba emeli tekintetünket.

Az üdvözítő ezekkel a szavakkal az állhatatosság erényét akarja megerősíteni a szívekben: „Aki mindvégig kitart, az üdvözülni.” Kitartani!... Emlékeinkben úgy él ez a kifejezés, mint a vitézi helytállásra, a bátor küzdelemre való buzdítás: Kitartani a gáton, megállni a vártán, szembeszegülni az ellenséggel, helytállni a túlerővel szemben.

Vagy talán betegséggel küzdő emberekhez szól ez a biztatás? Kitartani a reménységben, amíg sor kerülhet az életmentő sebészeti beavatkozásra? Megtartani a reménységet, amíg megérkezik a nélkülözhetetlen gyógyszer? Nyilván ezek a gondolatok is ott rejtőznek Jézus Krisztus tanításában, azonban mégsem ez a lényeg. A harcosok célja a hadi siker; a gyógyítók célja az élet meghosszabbítása.

Nagy dolgok ezek! Drága érték a szabadság! Páratlan kincs az egészség! Jézus Krisztus azonban az örökkévalóságról, más szóval az üdvösségről beszél. A megnyert csata, a visszanyert egészség nagy öröm, óriási diadal, mérhetetlen boldogság, de nem azonos az üdvösséggel. Mindezek múlt dolgok. Csak a Jézus Krisztus által adományozott élet az örök! Milyen jó dolog tudni azt, hogy a mi nőtestvérünk hitben élt. Így itt és

ma bizonyosak lehetünk abban, hogy őt nem a nemlétbe taszította a váratlan halál. Az a templomos nép, mellyel együtt ápolta és élte hitét, biznyság arra, hogy élő hit kapcsolta őt Jézus Krisztushoz.

Nekünk ma Jézus ezen ígérete ad vigasztalást fájalmunkban: „Aki mindvégig kitart, az üdvözülni.” Már utaltunk arra, hogy mit jelent a kitartás általában. Az Újszövetség nyelvén ez azt jelenti: megmaradok, megállok a hitben. Egészen pontosan azt jelenti, hogy az életemben a rám zúdult mindennemű kísértést, próbatételt állhatatos szívvel elhordozom. Jól tudta az Úr, hogy miért beszél ekképpen: ugyanis ha a hívő lélek életében magasra csapnak a szenvedés hullámai, akkor könnyen megrendülhet hitében: Uram, ezért imádkoztam? Ezért jártam a templomba? A felszínes hitű ember, akinél a vallás csupán külső máz, ilyenkor hátat fordít Mesterének.

Ezt tudva mondotta Jézus: Azé az örök élet, aki végig kitart a hitben. Kemény lecke ez, mely küzdelem és munka, szenvedés és balsors, üldöztetés és lenézés, gúny és megvetés vállalására akar tanítani. De közben örök távlatot nyit meg szemünk és szívünk előtt. A cél az üdvösség. Ez a kifejezés, „mindvégig”, az evangélium és az apostoli iratok tanúsága szerint egész pontosan azt jelenti, hogy „a célra nézve, a végcélra tekintve”. Így másképpen hangzik mai alapigénk. Péter apostol azt tanítja nekünk, hogy a hit célja a „lélek idvessége” (1Pt 1,9). Van-e olyan valaki az itt lévők között, aki egy nemes célért ne hozna áldozatot? Bizonyára alig akad ilyen ember közöttünk. Ha földi célra tekintve képes az ember a küzdelemre, a lemondásra, akkor nem sokkal inkább kész kell lennünk arra, hogy az örök életre tekintve vállaljuk a hittel járó küzdelmeket?!

Isten iránti hálával emlékezünk most vissza az örökkévalóságba költözött testvérünk életére. Olyan élet volt, amelyben a hit jó talajra talált és felnövekedett. Olyan élet volt, amely végig Jézus Krisztushoz kapcsolódott. Olyan élet volt, amely Urunkba volt örökre elrejtve. Legyen ez számunkra tanúság és vigasztalás. A feltámadt és mennybe ment Jézus Igéje szól ma hozzátok. Ne zárjátok be megszorodott szíveteket előtte. Amit elmondott egykor Mártának, azt ma úgy hallgassátok, mintha néhaivá vált testvérünk felől mondaná: „Aki csak él és hisz énbennem, soha meg nem hal” (János 11,26). Ámen.

Henter György

Földi testből mennyei testbe

Alapige: 1Korinthus 15,40.49

Alapigénkben Pál apostol két testről beszél: földi testről, amelyben születésünktől halálunkig járjuk életutunkat, és mennyei testről, amely a halál utáni útra indul.

Egy gondolkodó így fogalmazta meg e két test egymáshoz való viszonyát: csak úgy vagyok itt, hogy jöttem valahonnan és megyek valahová. Ez a megállapítás mély hitvallás, mely a földi életet a mennyei életben látja kiteljesedni. Ez az élmény akkor adódik, amikor a földi testen átsugárzik a mennyei test.

Ezt az élményt keressük akkor, amikor arról a földi testről beszélünk, amelyet a mennyei testnél jobban ismerünk. Földi arcunkról különböző szempontok szerint lehet beszélni. Például elmondhatjuk azt, hogy külső alakra nézve vannak erős vagy gyenge fizikumú emberek, akik ennek függvényében vagy nagy munkabírók, vagy igen törékenyek és fáradékonyak. Ugyanígy beszélhetünk megnyerő vagy visszataszító arcokról.

Természet alapján megállapíthatjuk, hogy vannak ideges, agresszív emberek, akik másoknak sok keserűséget okoznak; és vannak békés, kiegyensúlyozott természetű emberek, akik másokat is megnyugtатnak. Egyesekre a szószátyár, locsogó megbélyegzés

illik, mivel nem lehet titkot bízni rájuk, mivel nem lehet megfontolt véleményt várni tőlük, de vannak igazmondó emberek, akikre mindig számítani lehet.

Az ember földi testét és ábrázatát a földi dolgok és személyek alakítják. Vannak, akikre úgy gondolunk, hogy mindig szerető családi körben látjuk őket, másokra viszont úgy, hogy kétes jellemű barátok veszik körül. Vannak, akikre úgy gondolunk, hogy azonnal magunk előtt látunk egy rendezetlen udvart, a szobában szanaszét heverő tárgyakat; másokra viszont úgy emlékezünk, hogy megjelenik előttünk egy virágoskert, hogy a szobában az asztalon egy kinyitott Bibliát vagy Zsoltárt látunk.

Ezek a földi testek számtalan változatban haladnak ugyanazon az úton, mely a születéstől a halálig tart. Ezen az úton haladva észrevesszük, hogy a sok különbözőképpen élő embernek van egy közös, szinte mindenkire jellemző vonása és megnyilvánulása: egyformán ragaszkodunk a földi testünkhöz. Akár szép, akár csúnya, akár szegény, akár gazdag valaki, de ha választani kellene, akkor még leszűkített lehetőségek közepette is inkább az életet választaná, mint a halált.

Úgy vagyunk az étellel, mint az egyik indiai történet gazdag embere, akinek palotája és temérdek kincse volt. Egy nap egy hírhedt rablóvezér azzal a szándékkal érkezett a vidékre, hogy a gazdag embert megölje és kincseit elrabolja. Ekkor a gazdag felfegyverezte szolgálait, hogy őt és a kincseit megvédjék a rablóktól. Éjjelig fegyverben vártak, de mivel az ellenség nem érkezett meg, a gazdag embernek új gondolata támadt: hátha erősebb a rablóvezér, mint mi, és hiábavaló lesz a védekezésünk? Már hajnalodott, de az ellenség még nem jött. Ekkor már így vélekedett a gazdag: bárcsak jönne már a rablóvezér, hogy kincseimet adjam oda neki, hogy békességben élhessek.

Ezt a hírhedt rablóvezért én a halálnak nevezem, aki földi testünket minden kincsétől meg akarja fosztani. Mi is védekezünk, fegyverkezünk ellene. Még az utolsó pillanatban sem hisszük, hogy elrabolhatja a mi vagy a szereteteink életét. De az, aki nem a maga eszközeiben – pénzében, befolyásában, erejében, orvosaiban – bízik, hanem ismeri a Jézus Krisztusról szóló evangéliumot, részesedik Pál apostol élményében: ha elveszítjük a földi test ábrázatát, hordozni fogjuk a mennyei test ábrázatát. Ebből fakad csendes hitvallásunk: Uram, a te kezembe teszem le az életemet.

Megboldogult testvérünk 75 évig hordozta a földi test ábrázatát. Akik csak az ő földi testét ismerték, azok – talán – a szomszédot látták benne, aki mindig köszönni szokott, ha találkozta; talán csak hivatalos arcát ismerték, melynek olykor-olykor elutasítónak kellett lennie. Mások ennek a testnek csak a törekenységét ismerték, amelyet a pusztító betegség halálosan elfárasztott. De ti, gyerekei, ismertétek a szívósságát és anyai fáradhatatlanságát, amellyel benneteket, hét gyermekét, gondozott. Amikor megbocsátott nektek és lankadatlanul intett, hogy egymást szeressétek, akkor a törekeny földi testén átsugárzott a mennyei test dicsősége. Amikor unokáit imádkozni tanította, amikor élete végéig a férje iránti hűséget melengette, amikor nekünk ismeretleneknek és mégis ismerősöknek mindennap asztalt terített, akkor láttuk az ő földi testébe ültetett mennyei szeretetet. Hadd idézzük Reményik Sándort, a költőt: „Legyen nekünk elég a kegyelem: Hogy láttuk egymás fényes arcukat, hogy láttuk egymást vele – a Hegyen.”

Legyen nektek elég, gyászoló testvéreim, hogy láttátok őt Krisztusban bízva reátok mosolyogni, és vigasztalódjatok azzal, hogy amiképpen láttátok halálában földi testének hervadását, azonképpen látni fogjátok feltámadásának hervadhatatlan koronáját. Ámen.

László Dezső

Az igényes élet el nem múlt értékei

(Miklós Viktor temetésén, 1966. aug. 22.)

Alapige: Zsoltárok 101,2-3

Csütörtökön este, amikor Miklós Viktor tanár halálának híre hozzám is eljutott, a 101. zsoltárt olvastam.

A második és a harmadik vers fölötti elmélkedésem közben megképződött bennem az ő lelki képe, belső embere, jelleme: mindaz, ami az ő immár elmúlt földi életéből az örökkévaló tartalom, Isten Szentlelkének és Igéjének a műve volt.

A földi keret összeomlott, s mi most azért vagyunk együtt, hogy mindazt, amit még a halál sem pusztíthatott el belőle, még egyszer magunk elé idézzük, azért Istennek hálát adjunk, abból lélekben meggyarapodjunk és az örök élete felől reménységet merítsünk.

Ebben legyen vezetők az életnek örökkévaló értékeire mutató szent Igénk.

I.

Azért volt jó tanár, több: jó nevelő, mivel önmagával és tanítványaival szemben a legmagasabb igényeket állította követendő és követelő mértékül.

Ezt így fejezi ki az Ige: Gondom van a tökéletes útra. Neki valóban gondja volt a tökéletes útra.

Neki, különösen küzdelmes ifjúságában, és élete végén, a betegsége idején, sok emésztő gondja lehetett volna. A maga erejéből – mások segítségével – küzdötte föl magát a tanára pályára. Amikor kezében volt az oklevele, jött a világháború és a hadifogság. Hazaérkezve újra beiratkozik az egyetemre, és újabb tanári diplomát szerez. Élete utolsó hat esztendejét egyre súlyosbodó betegségben töltötte. De ritkán beszélt ifjúságának gondjairól, küzdelmeiről, s ritkán panaszkodott élete végén betegsége miatt. Optimista ember volt. A gondok és bajok nem tudták lefelé húzni, mert minden sorvasztó gondnál nagyobb – egész életét fölemelő – gondja volt az emberhez egyetlen igazán méltó gond: egyre tökéletesebbé lenni és másokat is egyre tökéletesebbé tenni.

Ezzel nem azt mondjuk, hogy tökéletes ember volt. Ilyen egyedül az Úr Jézus Krisztus. Benne mint Krisztus tanítványában a legmagasabb igény élt: legyenek tökéletesek, mint a ti mennyei Atyátok tökéletes. Inkább szeressétek a jót, mint a rosszat, a szépet, mint a rútat, a nemeset, mint a nemtelent.

Sokszor voltam vele vidám társaságban is. De ő ott is megmaradt komoly igényű nevelőnek. Ott sem vetette szemét hiábavaló dolgokra. Tudta, hogy az élet, különösen egy tanár élete, akkor nyer igazi értelmet, ha nem lefelé süllyed a hiábavaló, haszontalan és üres gondolatok, érzések és beszédek közé, hanem ha szüntelenül fölfelé mutat, a szebbre és a nemesebbre, igazabbra és az értékesebbre.

II.

Önmaga és mások igényes nevelése mellett élete másik nagy szolgálati területe a háza volt.

Szívének tökéletessége szerint járt az ő házában.

Negyvenhárom évvel ezelőtt alapított családot. Családi életében tovább ápolta a házasságkötésével örökölt nemes tanári családi szellemet.

Nem szükséges ennél a koporsónál nekem idézнем föl, hogy ő milyen hitvestárs és családapa volt. Ti, hitvestársa, gyermekei, unokái, menyé és veje, ezt sok-sok esztendői boldog tapasztalatból jobban ismeritek, mint én.

Az én feladatom arra a forrásra emlékeztetni titeket, amelyből az ő meleg, családot szerető indulata előbuzogott. Családi életében az Ige mértéke vezette: szívemnek tökéletessége szerint járok az én házamban. Ezért akarta a házában is mindig a legjobbat, a legmagasabb igényűt.

És a háza nem csak az övé és nem csak a tiétek volt! Milyen szívesen ültünk benne mi is: barátai, kollégái, rokonai. Jó volt vele és veletek együtt lennünk az ő házában meghitt, nyugodt légkörében. Mindenki fölülülve, lélekben meggazdagodva jött el abból a házból.

És most itt vagyunk veletek együtt a koporsója mellett. Az ő megszorodott háza népe és baráti társasága. Itt áll az ő egész nagy családja. Ti, a kedvesei, mi, a barátai, kollégái, tanítványai. Éreztétek meg, hogy a gyásznak a súlya nemcsak titeket, hanem minket is nyom, nemcsak ti, hanem mi is sokat veszítettünk benne. De mielőtt végső búcsút vennénk tőle, még egyszer újuljon meg és erősödjék meg egymás iránti barátságunk attól a baráti lélektől, amely benne Istennek olyan drága ajándéka volt.

III.

Az ő élete azonban túlnőtt nevelői munkájának és családjának körén. A benne munkálkodó léleknek egyetemes értékei is voltak.

A pártoskodó cselekedeteit gyűlölöm, foglalja össze az Ige élete újabb értékeit. Semmi sem állott tőle távolabb, mint a pártoskodás, és semmit sem keresett és ápolt jobban, mint a békességet, a szeretetet és az egyetértést. Nem az érdekelte, amiben az emberek egymástól különböztek, hanem amiben egymással megegyeztek.

Emberek és emberek, családok és családok, népek és népek között munkálta az élet alapföltételét, a jóakaratot.

Ezen a téren a legfontosabb szolgálata a modern román–magyar és magyar–román nagyszótár készítésében való részvétele, tudományos munkája volt.

De mielőtt eljutott volna élete végének ehhez a fontos szolgálatához, kollégiumi és kollégiumon kívüli tanári szolgálata alatt is évtizedeken át ápolta a román és magyar nép fiaiban az egymás iránti kölcsönös megbecsülést.

IV.

Három nagy értéke volt az életének: a tökéletesség igénye, az igazi családi szellem és az emberek közti jóakarati építése.

Az ő életének ezek a javak voltak a kincsei. De benne Istennek Lelke és Igéje munkálta és fejlesztette ki ezeket. Gyümölcsei voltak Isten benne végzett, jóra vezérlő munkájának. Ő sáfára, jó és hű sáfára volt a rábízott lelki kincseknek.

Halálával porba omlott szép, gazdag földi élete. És porrá lesz belőle minden, ami földből való és földi volt belőle.

De életének örökkévaló javai nemcsak másokat gazdagítottak és nemesítettek, őt magát is fölkészítették az örök életre.

Ezért nem reménytelenül veszünk búcsút most tőle.

Nyitott sírjánál majd elmondjuk a keresztyének közös hitvallását, a Hiszekegyet, és amikor az utolsó tételhez értünk: hiszem az örök életet – jó reménységgel teszünk vallást az ő személyének örök élete felől is.

Búcsúvételünk fájalmát ez a hit enyhíti meg. És ez a hit kötelez el arra, hogy a benne nyert örök értékeket megbecsüljük és tovább gondozzuk, kamatoztassuk.

Egyszer, mint ő most, mi is elmegyünk a minden élőknek az útján oda, ahová a hitünk szerint megérkezett, a mennyei örök dicsőségbe.

A viszontlátás reményében búcsúzzunk tőle. Ámen.

Vallástanítás

Józsué és a honfoglalás

4Móz 13,14; 5Móz 34; Józs 1–3 részek

(Gyakorlati mintatanítás az V. osztály számára)

Kezdő imádság: Mennyei Atyánk! Hálát adunk neked, hogy egy kellemes és pihentető vakáció után most ismét együtt lehetünk a te színed előtt. Segíts, Urunk, hogy az előttünk álló tanévben tovább gazdagodhassunk ismereteinkben, növekedhessünk testben és lélekben s előtted való kedvességben. Ámen.

Ének: 260 (Az Úr csodásan működik, de útja rejtve van.)

Szeretettel köszöntelek benneteket az ötödik osztály első vallásóráján. Életeknek most egy új szakaszába érkeztek. Gondolom, hogy nagyon kíváncsiak vagytok az új tantárgyakra meg az új tanáraitokra. Szép út vár reátok. Előttetek egyre tágul a világ, s ti gyűjtögethetitek a tudás tégláit, melyek felnőtt korotokra szép otthonotokká gyarapodhatnak. Ehhez a munkához Isten áldását, szorgalmat és kitartást kívánok nektek.

Az óra felépítése

I. KEZDŐ, MOTIVÁCIÓS FÁZIS

1. Kapcsoló ismétlés, „hidépítés”

Ti már elsősztályos korotoktól kezdve ismerkedtek a Szentírással. Beszélgesstünk most egy kicsit erről a könyvről... (Néhány perces irányított beszélgetés.)

Az első évharmadban az Ótestamentum világában fogunk barangolni. Tovább követjük Isten választott népének útját, olyan új színhelyek, történések és személyek vonulnak el előttünk, melyekből és akiből Isten igazságosságát, mindenhatóságát és gondviselését egyre jobban megismerhetjük.

2. Hangulatkeltés

Isten az Ótestamentumban sokszor nagyon nehéz feladat elé állította Izráel népét. De az Úr sokszor minket is nehéz feladat elé állít. Mit gondoltok, miért teszt ezt? Bizonyára némelykor ti is éreztétek már, hogy nem tudtok bizonyos részt elvégezni a reátok bízott feladatokból. Volt-e ilyen? Mikor? Mi? Mit tettetek? Szerintetek történhetnek-e csodák?

3. Célkitűzés

Isten hatalmas erejében minden lehetséges. A csodákban Isten jár előttünk. Ezeknek titkát nem tudjuk megfejteni, de megérthetjük a hitben. „Ki kétkedőn boncolja őt, annak választ nem ad, de a hívő előtt az Úr megfejti önmagát” (260. ének).

II. INFORMÁCIÓS FÁZIS

Ma egy idős izráelita férfit mutatok be nektek: Józsué. A neve azt jelenti: „az Úr a szabadítás”. Isten azzal a feladattal bízta meg Józsué, hogy vezesse be Izráel népét az ígéret földjére, Kánaánba. Hatalmas feladat ez! Vajon lehet-e még elég ereje ennek az idős férfinak a hadakozáshoz?

Józsue a megbízás tudomásulvétele után nem ezen gondolkodik. Nem azt számítgatja magában, hogy mit miért nem tud megtenni, nem a feladat véghezvitelének lehetetlen voltát latolgatja, hanem azt teszi, amit Isten parancsolt neki.

Most éppen azt a két emberét várja vissza, akiket már napokkal ezelőtt átküldött a Jordánon, hogy kémleljék ki Jerikó városát.

Vár. Szinte türelmetlenül vár, hogy minél előbb cselekedhessék. Közben gondolataiban felidézi a múltat. Fájdalom markol a szívébe. Mózes, aki Izráel népét kihozta Egyiptomból, a szolgaság házából, alig harminc napja halt meg. Ő vezette ezt a népet negyven éven keresztül a pusztában. A nagy vezér, népének hú közbenjárója meghalt, még mielőtt a honfoglalást véghezvihette volna. De Isten megengedte neki, hogy láthassa azt a földet, amelyet majd népe birtokolni fog. A Nébó hegyéről alátekintve, szemével átölelhette Kánaánt. Így Isten akaratával megbékélve távozhatott Isten országába.

Kánaán valóban nagyon szép és gazdag ország. Ezt Józsue is tudja, hiszen már járt ott, látta azt a földet. Ez nem sokkal az Egyiptomból való szabadulás után történt. Izráel népe egyszer már megközelítette ezt a földet. Akkor Mózes 12 kémeket küldött felderítő útra. Ezek egyike volt Józsue. Negyven napot töltöttek el titokban azon a földön, ahonnan gyümölcsöket is hoztak mutatóba. A nép ujjongott a csodálatos gyümölcsök láttán, de amikor arról is tudomást szerzett, hogy erős városok és erős nép van azon a földön, megijedt és vissza akart térni Egyiptomba. Nem hittek Isten ígérésében, és hitetlenségükért keményen meg kellett fizetniük. Ezért kellett negyven évig vándorolniuk a pusztában. Az a nép, mely akkor lázadott Isten ellen, már nem él. Az eltelt negyven év alatt új nemzedék nőtt fel, Józsue velük fog az ígélet földjére lépni.

De íme, közeledik a két kiküldött kém. Vajon milyen hírekkel érkeznek? Józsue kíváncsian siet eléjük. Figyelmesen hallgatja a beszámolót. Nehéz helyzetbe kerültek a kémek, mivel mihelyt Jerikóba értek, az éber katonák azonnal nyomukra bukkantak, de egy pogány asszony, Ráháb, megmentette őket a halálos veszedelemtől. Félrevezette a katonákat. Mivel a háza éppen a város kőfalára volt építve, az ablakon keresztül leengedte őket. Így a várfalon kívül kerültek. Ez az asszony elmondta, hogy Jerikóban félelem ül a szíveken, mert hallották Izráel győzelmeit, és tudják, hogy nem állhatnak ők sem ellent neki. Örömmel újságolják a kémek azt is, hogy ez a pogány asszony bizonyosságot tett Izráel Istenéről (Józs 2,11). Szóvá teszik Ráháb kérését is, aki kegyelmet kér mind maga, mind háza népe számára. Megegyezésük szerint az ablakára kötött vörörszinór lesz a jel mindenki számára, hogy megkímélik házát.

Józsue csak egy pillanatig töpreng. Érti már, hogy az Úr nekik adta Kánaán földjét. Ráháb szívébe is Isten adta a hitet. Segítőkézsége is ebből a hitből fakadt.

Józsue nem késlekedik. A következő nap reggelén már indulnak a Jordán partja felé. De itt egy kicsit megtorpannak. Hogyan lehet átkelni az áradó Jordánon? Márpedig Isten parancsolata szerint át kell kelniük a folyón. Visszaút nincs! S a harmadik nap reggelén Józsue parancsot ad a papoknak, hogy vegyék fel a frigyládát és keljenek át a nép előtt a folyón. A nép nézze a frigyládát és kövesse azt.

És csoda történik. Amint a papok lába megérinti a vizet, a folyó hirtelen megáll, egyik oldalon hatalmas falat alkot, a másik oldalon pedig tovarohan a víz. Így átjáró nyílik a Jordán közepén, a nép minden nehézség és sietség nélkül átvonulhat rajta.

A frigyláda a szövetség jele, de jele annak is, hogy Isten a népével van és azzal is akar maradni.

Így kelt át Izráel népe Józsue vezetésével a Jordán folyón. Így ért Jerikó városának falai alá. Most számtalan kérdés tornyosul elénk. Hogyan tudják a várost bevenni? Mi fog történni Ráhábbal? Izráel népe hogyan fog élni Kánaánban?

A következő óránkon továbbkísérve Józsué honfoglalásának történetét, ezekre a kérdésekre is megtaláljuk a választ.

III. INTEGRÁCIÓS FÁZIS

(kérdések alapján, párbeszédese formában)

Ki volt Izráel népének a vezetője Józsué előtt? Hányszor kémlelték ki Izráel fiai Kánaánt? Miért töltöttek negyven évet a pusztában? Mit árul el Józsuéről a neve? Hogyan végzi Józsué a feladatát? Mi az ő feladata? Mi történt a kémekkel Jerikóban? Mit tudsz Ráhábról? Van-e jelentősége annak, hogy Ráháb vörös zsinórt kötött az ablakára? Ha igen, mi az? Hogyan kelt át Izráel népe a Jordánon? Mi a szerepe a frigyládának? Magyarázd meg ezt a szót: csoda!

Összefoglalás

Az Úr hazát ad népének ezen a földön. Nekünk is adott. Az Úr Jézus Krisztus érdeméért hazát ad számunkra a mennyben.

Otthoni munka

Előző ismereteid alapján sorolj fel írásban néhány csodát azok közül, amelyeket Isten tett az ő népéért a pusztai vándorlás során.

Tanuljátok meg: „Ne félj és ne rettegj, mert veled lesz az Úr, a te Istened mindenben, amiben jársz” (Józs 1,9b).

Ének: 260. ének mindhárom versszaka.

Imádság: Urunk, Istenünk! Köszönjük, hogy a te irántunk való határtalan szeretetedet csodákban is kifejezed. Kérünk, Urunk, hogy ajándékozz meg minket a hit drága ajándékával, hogy tudjuk megérteni azokat. Ámen.

Az Úr imádsága.

Szallós Kis Judit
ref. vallástanár